

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
216. (1282.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,2967 ▲
1 amerikai dollár	3,0187 ▼
100 magyar forint	1,5807 ▲

Aktuális

3

Mugur Isărescu: nő az infláció

Mugur Isărescu jegybanki elnök tájékoztatása szerint jövőre éves összevetésben 3,4 százalékkal emelkednek az árak a megelőző évhez képest a korábban várt 3,1 százalékkal szemben.

Kultúra

6

Palocsay Zsigmondra emlékeztek

Születésének 75. évfordulója alkalmából nagyszabású emlékestet tartottak Kolozsváron. Az elsősorban költőként ismert Palocsay eddig nyilvánosság előtt ismeretlen fotóit, valamint személyes tárgyait – többek között a költő íróasztalát és aktatáskáját, leveleket, kéziratokat – állították ki.

Sport

12

„Felnégyelték” a CFR-t

Mario Gomez, a Bayern München csatára Kolozsvárott háromszor is megzörgette a román bajnok CFR hálóját. A Gépész utcai 4-0-lal a német bajnok már most bebiztosította helyét a BL legjobb 16 csapata közt.

Vezércikk

3

Ima Hărdău egészségéért

Átveréssel vagy sem, de a tanügyi törvény elodázása nagyon kényes helyzetbe hozta az RMDSZ-t a választói előtt. Ha kisebbségi érdekvédelmi szervezetként a hatalomból sem tud előrelépést felmutatni a közösségi jogok terén, a kormányzati szerepvállalás megkérdőjeleződik – különösen akkor, ha minden idők legnépszerűtlenebb kormányáról van szó.

Cseke Péter Tamás

Holtszezon a hullaházban

Az elhalálozások számának téli növekedésében „biznak” a temetkezési vállalkozók

Már meghalni sincs pénz Romániában? A gazdasági válság miatt immár komoly gondot jelent a temetkezési költségek kifizetése is

Fotó: Sipos M. Zoltán

Egyre kevesebb az elhalálozás, a válság miatt elszegényedő családok pedig egyre kevesebbet költenek a temetésekre: nehéz éve van idén a temetkezési vállalkozóknak. A cégvezetők mégsem tartanak csódtól: úgy vélik, a kötelező végtisztességet mindenki megadja halottainak, akkor is, ha most kevesebb pénz jut erre. A temetkezési vállalkozók tapasztalataikra alapozva abban is „reménykednek”, hogy télen megugrik az elhalálozások száma. **7. oldal** ▶

RMDSZ: menni vagy maradni?

▶ Már szombaton összeül a Szövetségi Állandó Tanács (SZÁT) – jelentette be tegnapi bukaresti sajtótájékoztatóján Markó Béla RMDSZ-elnök. A miniszterelnök-helyettes azután nyilatkozott, hogy a Victoria-palotában Traian Băsescu elnökkel és Emil Boc miniszterelnök-helyetttel tárgyalta a tanügyi törvénnyel kapcsolatos alkotmánybírói döntés után kialakult helyzetről. Mint ismeretes, a taláros testület az alaptörvénybe ütközőnek találta szerdán a kormányzati felelősségvállalást a tanügyi törvényt.

Folytatása a 3. oldalon ▶

„Mi megtettük azt, amit megígértünk.” És ők?...

Fotó: Salamon Márton László

„Újrakezdés” előtt a MÁÉRT

▶ „Lényeges véleménycserét várnunk, és a státustörvény módosítását támogatjuk. Többek között azt, hogy az óvodások is megkaphassák az oktatási-nevelési támogatást” – nyilatkozta az Új Magyar Szónak a MÁÉRT-ülés előtt Markó Béla. A Magyar Állandó Értekezlet hat év szünet után először ülésezik ezen a hétfőn, Budapesten. **2. oldal** ▶

Mai mellékletünk:
úmsz színekép

ÚMSZ előfizetési akció 2011

Egyet fizet, kettőt kap!

Fizessen elő az Új Magyar Szóra, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!

Részletek Szolgáltatás oldalunkon

HIRDETÉS

Röviden

Jutott pénz a környezetvédelemre

A megszorítások ellenére is kétszer több pénz jutott az idén környezetvédelemmel kapcsolatos befektetésekre – hangsúlyozta Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter, aki tegnap Arad megye vezetőivel tanácskozott. A tárcavezető szerint az Arad megyei tanács és az Arad megyei önkormányzatok jó munkát végeztek.

Kevesebb az ösztöndíj

Egy banival, 150 lejről 149,99 lejre csökkentette a román oktatási tárca a középiskolák ösztöndíj folyósításához szükséges jövedelemhatárt, ezért körülbelül négyezer fiatal marad ilyen jellegű támogatás nélkül az idei tanévben. A megszorítás azt jelenti, hogy egy olyan kétyerekes családban, ahol a családi jövedelem 600 lej, már nem jár ösztöndíj, mivel meghaladják az esetükben 599,96 lejes küszöböt. Szakértők szerint ez az intézkedés oda vezet, hogy ugrásszerűen megnő az iskolaelhagyók száma. Az oktatási tárca nyilvántartása szerint az eredetileg meghatározott jövedelemküszöb alapján 128 298 gyerek volt jogosult idén az ösztöndíjra, az 1 banis csökkentés után 124 569-en kapnak csak támogatást.

Tadics bocsánatkérése Vukováriban

Bocsánatot kért Borisz Tadics szerb államfő (*képünkön*) tegnap a kelet-horvátországi Vukovár melletti ovcarai emlékhelyen azokért a bűntettekért, amelyeket szerb fegyve-

reszek követtek el 1991 novemberében, Vukovár bevételét után több mint 200 horvát hadifoglyot és civilt hurcoltak el a néhány kilométerre lévő ovcarai sertéslepre, ahol kivégezték őket.

Beregzász továbbra is Berehovo

Mindössze 440 távolmaradó helyi szavazó miatt a beregzászi járási székhely hivatalos neve továbbra is Berehovo marad. A csekély részvétel miatt érvénytelen lett az erről megtartott helyi népszavazás. Beregzász nevét Trianon után a csehszlovák kormány utasítására változtatták meg Berehovára, amit 1944 után a szovjet hatalom is átvett, és jelenleg az ukránok is ehhez ragaszkodnak.

Bush-vallomás: igen, kínoztattam

Személyesen engedélyezte egy terrorista vízbefojtást imitáló vállalatát a CIA-nak George W. Bush. Ezt a volt elnök maga ismertette el memoárjában, amely a jövő héten kerül a könyvesboltokba. Szakértők szerint a beismerésnek jogi következményei lehetnek.

Ismét a Földön maradt a Discovery

Az amerikai űrkutatási hivatal (NASA) a rossz időjárási körülmények miatt 24 órával ismét elhalasztotta tegnap a Discovery űrrepülőgép indítását. Ez már a negyedik halasztás hat napon belül: legutóbb kedden kellett lemondani az indítást, akkor egy hajtómű-ellenőrző számítógép áramellátási hibája miatt. Tegnap a térségben várható viharokkal indokolták a halasztást.

Robbanás a gépen

Lángoló hajtóművel szállt le egy A380-as Szingapúrban

Látványos, de szerencsés repülőgép-baleset: a kényszerleszállás után vízsugárral oltják az A380-as felrobbant hajtóművét

Gy. Z.

Hirtelen hatalmas robbanás rázkódtatta meg a gépet, kézzel indulás után – emlékezett vissza egy német szemtanú, Ulf Waschbusch, aki a Quantas ausztrál légitársaság Airbus A380-asán tartózkodott, még mindig sokkos állapotban. A világ legnagyobb repülője, fedélzetén

459 utassal tegnap szerencsés kényszerleszállást hajtott végre Szingapúrban. A Sydneybe tartó járat épp az indonéziai Batamsziget fölött járt, amikor a detonáció bekövetkezett. A szemtanú: „Kinéztem az ablakon, és az egyik baloldali hajtómű lángokban állt.” Már a szerencsés földetérés után derült ki, hogy a motor több darabja is letörött, és a szige-

ten lévő lakott területre zuhant. A pilóta több fordulóval a tenger fölé engedte ki a kerozint. Bár az esemény során senki nem sérült meg, Alan Joyce, a Quantas elnöke bejelentette: a vizsgálat befejezéséig a légitársaság mind a hat A380-asa a földön marad. Feltételezések szerint a Merapi vulkán által kilövellt hamu okozhatta a robbanást. ◀

„Újrakezdés” előtt a Magyar Állandó Értekezlet

ÚMSZ-összeállítás

„Újrakezdés a MÁÉRT, és ilyen szempontból jó, hogy meghallgathatjuk az új magyar kormány szándékait, támogatási elképzeléseit a határon túli magyar közösségekkel kapcsolatosan. Lényeges véleménycserét várunk, és a státustörvény módosítását támogatjuk, hiszen olyan módosításokról van szó, mint például az, hogy az óvodások is megkaphassák az oktatási-nevelési támogatást” – nyilatkozta az *Új Magyar Szónak* a hétfői MÁÉRT-ülés előtt Markó Béla. Az RMDSZ elnöke szerint indokolt az a változtatás is, hogy magyar állampolgárok is kaphassanak ilyen támogatást, lévén, hogy az új állampolgársági törvény értelmében jövőtől a határon túli magyarok is megkaphatják a magyar állampolgárságot. Ami a magyar kormány új támogatási elképzeléseit illeti, az RMDSZ elnöke szerint ezeket úgy kell alakítani, hogy a határon túli közösségek képviselőinek beleszólási joguk legyen a támogatások szétosztási módjába.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) ügyvezető elnöke, Toró T. Tibor az autonómia kérdését emelte ki. Toró szerint arra van szükség, hogy a

MÁÉRT visszavegye azt a vezető szerepet a nemzetpolitikában, amelyet az utóbbi években a Kárpát-medencei Magyar Képviselek Fóruma töltött be. Egyébként Tőkés László, az Európai Parlament alenőke, valamint Toró T. Tibor, az EMNT ügyvezető elnöke és Szilágyi Zsolt EMNT-alelnök tegnap befejezte háromnapos szerbiai látogatását. A politikusok Vajdaságban a magyar vezetőktől tárgyalásokat kaptak a tartomány helyzetéről, és megbeszélést folytattak a MÁÉRT-tal kapcsolatban is.

Szász Jenő, a Magyar Polgári Párt (MPP) elnöke szerint a ma kezdődő értekezlet újabb lehetőség a magyar-magyar kapcsolatok jobbítására. „Hat év bőjt után Magyarországnak végre van egy olyan kormánya, amely kíváncsi a határon túli magyarok véleményére” – fejtegette a politikus. Szász szerint az oktatási támogatások kérdésében vissza kell térni arra a „már egyszer jól bevált” változatra, hogy a támogatások odaítélését rá kell bízni a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségére. A státustörvény kapcsán az MPP elnöke elmondta, ennek a magyar-magyar kapcsolatok kerettörvényévé kell válnia. ◀

Honlap a honosításról

Az egyszerűsített honosítási eljárásról szóló honlap indult az interneten: a www.allampolgarsag.gov.hu címen elérhető oldalon az állampolgárság megszerzésével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, szabályokat gyűjtötték össze. A kérelmeket január 1-jétől lehet benyújtani, az állampolgárság megszerzése teljesen ingyenes lesz.

Terrorkörkép Athéntól Iránig

ÚMSZ

A francia nagykövetségnek címzett levélbombát hatástalanítottak a rendőrök tegnap Athénban, több más gyanús csomagot pedig átvizsgáltak egy külvárosi csomagküldő-szolgálat épületében. A borítékon feladóként a görög ortodox egyház hibás címe volt feltüntetve. A francia rendőrség őrizetbe vett tegnap Párizsban két testvért, akiket azzal gyanúsítanak, hogy terrortámadásokra készültek. A Kurdisztáni Munkáspárt (PKK) kurd lázadószervezethez kötődő, de a PKK által egyoldalúan vállalt tűzszünetet tiszteletben nem tartó csoport, a Kurdisztáni Szabadság Sólmai (TAK) jelentkezett tegnap a vasárnapi isztambuli merénylet végrehajtójaként. Ketten meghaltak, huszonketten pedig megsebesültek egy autóbomba robbanásán a dél-jemeni Dalea város piacán, ugyanakkor tegnap Irán üdvözölte és jó irányban tett lépésnek nevezte, hogy a washingtoni külügyminisztérium felvette a terrorista szervezetek amerikai listájára az Iránban aktív szunnita Dzsundallah szervezetet – jelentette a *Farsz* hírügynökség. ◀

Oda Barack Obama trónja

Előtte az utódom: Obama kezét ráz Hu Csin-taóval, aki megelőzte a Forbes-ban

Hírösszefoglaló

Két napon belül a második pofont kapja Barack Obama (49) amerikai elnök: kedden a felidős kongresszusai választásokon mondtak a politikájáról a szavazópolgárok lesújtó véleményt, most pedig a *Forbes* magazinnak a világ legnagyobb hatalmú embeireit bemutató felsorolásában is letaszították a trónról. A tegnap közzétett ranglistán kénytelen megelégedni a második hellyel, mivel Hu Csin-tao (67) kínai elnök ugrott az élre. Indoklasként a *Forbes* a következőket írja: „Nyugati ellenfeleivel szemben Hu képes folyókat elvezettetni, városokat építtetni, az ellenzékietek börtönbe vettetni és az internetet cenzúrázni, anélkül hogy idegtépő bürokratáknak vagy bíróságok-

nak kellene befolyásolniuk.” Komolyra fordítva a szót: Hu helyezésével a New York-i magazin először hangsúlyozza Kína mint új gazdasági hatalom növekvő fontosságát. Miközben Amerika az Egyesült Államok változatlanul a gazdasági-pénzügyi válsággal küzd, a Középbírodalomban elindult, sőt, rohamléptekkel folytatódik a növekedés. Kína világszerte az exportban, miközben Amerika az importban az. S ha ez így folytatódik, Kína könnyen csinálhat a korlátlan lehetőségek hazájából korlátozott lehetőségek hazáját – jegyzik meg fanyar humorral.

A lista további élvonalasai: Abdullah (86) szaúdi király, Vlagyimir Putyin (58) orosz kormányfő, XVI. Benedek (83) pápa és Angela Merkel (56) német kancellár. ◀

Hu Csin-tao látogatása Párizsban

A kínai elnök háromnapos látogatásra érkezett tegnap Franciaországba. Párizs a tárgyalásoktól Peking támogatását reméli a G20-ak novemberben kezdődő francia elnökségéhez. Hu Csin-taónak ugyanakkor ez első hivatalos külföldi útja, amióta október 8-án a jelenleg 11 éves börtönbüntetést töltő Liu Hsziao-po kínai emberjogi harcos és demokráciapárti aktivistának ítéltek az idei Nobel-békedíjat. A kínos kérdések elkerüléséért a két fél közösen úgy döntött, hogy a két elnök megbeszéléseit nem követik sajtótájékoztatók.

„Menni vagy maradni?”

Hétfőről szombatra hozták előre a koalíciós válságról tárgyaló SZÁT-ülést

Folytatás az 1. oldalról

Markó tegnap elmondta, a SZÁT ülést követően, hétfőn a szövetség parlamenti frakcióival is tárgyalnak arról, hogyan kerülhet ki a kormánykoalíció ebből a politikai zsákutcából. „Az RMDSZ csak akkor hajlandó továbbra is részt venni a kormányzásban, ha adottak a feltételek az általános társadalmi reform, a decentralizáció véghezvitelére, beleértve az oktatás reformját is. A szövetségnek nem az az érdeke, hogy kilépjen a kormányból, hanem hogy a koalíció hatékonyan működjön, ez azonban a jelen pillanatban megkérdőjelezhető” – jelentette ki Markó. Mint fogalmazott, a helyzet súlyos, a szövetség pedig várja az Alkotmánybíróság indoklását is, hiszen csak ennek ismeretében hozhat döntést a következő lépésekről. Közölte: Băsescu és Boc is keresik a megoldást, Markó értelmezésében azonban a megoldás adott: a kormányzati többségnek még az ősszel el kell fogadnia a parlamentben a jogszabályt.

A politikus bírálta a nagyobbik kormánypárt, valamint az ellenzék képviselőit, különösen a szenátus oktatási szakbizottságának demokrata-liberális párti elnökét amiatt, hogy a testületben immár fél éve akadályozzák a törvény elfogadását. Mint mondta, Mihail Hărdău szenátor saját kormányának érdekei ellen cselekedett a törvény elfogadásának akadályozásával. „Az már végképp minősíthetetlen, hogy az alkotmánybírósági döntés hírére Hărdău maga is megtapsolta saját kormányának kudarcát” – mutatott rá az RMDSZ elnöke.

Mihail Hărdău hol tapsol, hol az öklét rázza az RMDSZ felé

Fotók: ÚMSZ

Kelemen: maradunk

Az államfővel tartott tegnapi találkozóon Markó Béla mellett az RMDSZ több vezető politikusa is részt vett. Kelemen Hunor művelődési miniszter a tárgyalások után arról beszélt: nem áll szándékában kilépni a koalícióból. „Ez a lépés veszélyeztetné a Nemzetközi Valutaalappal szembeni vállalásainkat, kétségesse tenné a következő hitelrészlet folyósítását, megingatná az ország gazdasági stabilitását” – érvelt a tárcavezető. Verestóy Attila szenátor abban is bíz, hogy a tanügyi törvényért történő felelősségvállalási eljárás az Alkotmánybíróság döntése elenére is folytatódhat.

Antal: ki kell lépni

Az RMDSZ területi szervezeteiben eközben nagy az elégedetlenség. Antal Árpád, a sepsi-

szentgyörgyi szervezet elnöke szerint etnikai kérdésekben a jelenlegi koalícióban nem sikerült eredményeket elérnie az RMDSZ-nek, ezért megfontolandó a kormányból való kilépés. „Egyértelmű, hogy az oktatási törvény ügyében az Alkotmánybíróság politikai döntést hozott, és a Demokrata-Liberális Párt átvette az RMDSZ-t” – jelentette ki Sepsiszentgyörgy polgármestere. Az előljáró a megoldást abban látja, hogy a kisebb koalíciós alakulat nyújtson be egy szociális és etnikai igénylésekről szóló csomagot, és konkrét 1-2 hónapos határidőt szabjon ezek teljesítésére. „Ha nem adják meg, ki kell lépni a kormányból” – fogalmazott Antal Árpád.

Băsescu: forró a helyzet

Az államfő az RMDSZ-es politikusokkal történt találkozója

után a közszolgálati rádióknak nyilatkozva azt mondta: a koalícióban jelenleg „forró a helyzet”, ám úgy vélekedett, a kormány „kiállja majd a tanügyi törvény próbáját”. Traian Băsescu nem árult el részleteket az RMDSZ-es politikusokkal tartott tárgyalásokról, ám azt leszögezte: a tanügyi törvényt még az idén el kell fogadnia a parlamentnek, hogy az új tanévben alkalmazható legyen. Az államfő egyben elismerte, hogy az RMDSZ kilépésével igen nehéz helyzetbe kerülne a kormány az IMF-fel szembeni kötelezettségvállalások miatt.

Leváltják Hărdăut?

A román sajtó információi szerint Băsescu tegnap arról próbálta meggyőzni az RMDSZ politikusait: nem csapták be őket. Mint ismert, az Alkotmánybíróságon az államfő által javasolt bíráknál múltott a tanügyi törvény sorsa. Băsescu tegnap állítólag azzal érvelt: Petre Lăzăroiu önmaga érdekében nyilvánította alkotmányellenesnek a felelősségvállalás proceduráját. Az alkotmánybíró ugyanis az egyik magánegyetem lektora, s ha a törvény életbe lép, elveszíthette volna ezt az állását.

Sajtóértesülések szerint tegnap a Demokrata-Liberális Párt azzal is próbálta csillapítani a kedélyeket a koalícióban, hogy megígérte az RMDSZ-nek: leváltják tisztségéből Mihail Hărdăut.

A román sajtó egyébként azt is tudni véli, hogy szerdán Emil Boc kormányfő a lemondását fontolgatta. Az ÚMSZ kérdésére ezt Markó cáfolta. „Nem tudok ilyesmire, annak ellenére, hogy nagy csaldóság érte a miniszterelnök urat is” – válaszolta a kormányfőhelyettes. ◀

Ima Hărdău egészségéért

Cseke Péter Tamás

„Becsaptak minket, ki kell lépniünk a koalícióból!” – háborognak egymás közt vagy a nyilvánosság előtt az Alkotmánybíróság oktatási törvényvel kapcsolatos elutasító döntése óta az RMDSZ politikusai.

A becsapottság érzete jogos: sokáig emlékezetes marad, hogyan tapsolt örömeiben a szenátus tanügyi szakbizottságának demokrata-liberális elnöke, Mihail Hărdău az Alkotmánybíróság döntése hallatán. Az átverés tényét támasztja alá az is, hogy az államfő által javasolt alkotmánybíró billentette el a mérleget az RMDSZ kárára. Így természetes a gyanú: Traian Băsescu személyes utasítására adta le döntő szavazatát a taláros testület tagja. A forgatókönyvnek azonban több minden ellentmond. A Szlovéniából hazatérő államfő még csak haza se ment megpusztilni a feleségét, hanem a kormányhoz hajtott szerda este csillapítani a kedélyeket. Tegnap pedig ismét a Victoria-palotában termett, ahol – a híradások szerint – személyesen győzködte Markó Bélát arról, hogy az Alkotmánybíróságon „baleset” történt. És ahogy a gyilkosságok esetében a nyomozó is felteszi a kérdést: mi motiválta Băsescut az RMDSZ átverésére? A földrajz és a történelem anyanyelven történő oktatását ellenző nacionalista szavazók megtartása – lehetne a válasz. Am ne feledjük: a koalíció szétesésével semmi remény az egységes nyugdíjtörvény, bérérségi törvény és a költségvetés elfogadására. A három jogszabálytól függ a következő IMF-hitel sorsa, s ha az ország a tél kellős közepén lélegeztető gép nélkül marad, nemcsak a kormány, az államfő is kétségbeesett helyzetbe kerül.

Egy bizonyos: átveréssel vagy sem, de a tanügyi törvény elodázása nagyon kényes helyzetbe hozta az RMDSZ-t a választói előtt. Ha kisebbségi érdekvédelmi szervezetként a hatalomból sem tud előrelépést felmutatni a közösségi jogok terén, a kormányzati szerepvállalás megkérdőjeleződik – különösen akkor, ha minden idők legnépszerűtlenebb kormányáról van szó. Ugyanakkor bármit is ígért tegnap az államfő Markó Bélának, alig van esélye annak, hogy a jogszabály, a szenátusi szavazás után, kisebbségbarát formájában megmarad. A koalíciót 69 hónapra támogatja a felsőházban, éppen annyi, ahány egy sarkalatos törvény elfogadásához szükséges. Vagy tán Băsescu azt ígérte, hogy a szavazás napján egyik hatalompárti szenátor sem lesz beteg?

Ha ezt az ígéretet az RMDSZ politikusai elhiszik, akkor balekok. Ha nem hiszik el, de kormányon maradnak, akkor hatalomhűsek – mondhatják a választók. Ha pedig kilépnek a koalícióból, akkor akár ellenzékbe, akár a jelenlegi ellenzék oldalán kormányozva – a liberálisok és szociáldemokraták nacionalista állásfoglalásaiból ítélve – végképp bícsát inthetnek a kisebbségbarát tanügyi törvénynek. Akkor már inkább imádkozzanak, hogy a szavazás napján egyetlen kormánypárti szenátor se legyen beteg.

Mugur Isărescu: nő az infláció

ÚMSZ

A Román Nemzeti Bank felé módosította idej és jövő évi inflációs várakozását tegnap. Mugur Isărescu bankelnök tájékoztatása szerint jövőre éves összehasonlításban 3,4 százalékkal emelkednek az árak a megelőző évhez képest a korábban várt 3,1 százalékkal szemben. Az idén várhatóan 8,2 százalékkal gyorsul az infláció az előzőleg prognosztizált 7,8 százalék helyett, mert az áfakulcs júliusban végrehajtott emelése a vártnál nagyobb mértékben növeli az árakat. Az éves inflációs ráta szeptemberben 7,77 százalék volt, bár az elemzők csak 7,6 százalékra számítottak. A jegybank augusztusban emelte meg 3,7-ről 7,8 százalékosra az évi inflációs előjelzését az áfa júliusi emelését követően. A bank vezetőtanácsa kedden az alapkamat 6,25 százalékos szinten tartása mellett döntött. A BNR arra számít, hogy 2011-ben és 2012-ben 3 százalékos (plusz/minusz egy százalékpont) lesz az infláció, 2013-tól pedig a 2,5 százalékos célt tűzte ki, de ezt még a kormánnyal is meg fogja vitatni. ◀

„Építi Erdélyt” az RMDSZ

Kovács Zsolt

A háromszéki Árkoson indult tegnap az RMDSZ és a MIÉRT „iskolája”, amelyben a következő három évben a szövetséghez és ifjúsági tagszervezeteihez közel álló fiatalokat képezni közösségi vezető, kampánymenedzser és kommunikáció területen. Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető alelnöke és Tamás Sándor, a Kovászna Megyei Tanács elnöke által elindított „Építjük Erdélyt” képzéssorozat első részében húsz háromszéki, Hargita és Maros megyei fiatal vesz részt a közösségvezető-tanfolyamon. Kovács Péter szerint nem véletlen, hogy Háromszéken indítják a képzéssorozatot. „Meggyőződésem, hogy Háromszéken az elmúlt évek folyamán egy olyan hangsúlyos építkezésnek lehetünk tanúi, amely érdemesebbé tette a terület előnyben részesítését” – jelentette ki. Közölte: az elkövetkezendőkben Közép-Erdélyben és Partiumban is szerveznek ilyen tanfolyamokat. A második részben kampánymenedzsereket képeznek, majd a 2012-es választások előtt a jelölteknek tartanak kommunikációs tréninget. Kovács Péter elmond-

ta: azt szeretnék, a jelenleg is aktív 20 és 26 év közötti fiatalok tanulják meg a sajátos technikákat, hogy a választási kampányokban különböző szervezetek során ne a saját hibájukból legyenek kénytelenek tanulni. Másodlagos cél a szervezet fiatalítása, hiszen ezekből az ifjakból lehetnek a szövetség

jövendőbeli polgármesterei és tanácsstagjai. A képzéssorozat 100 ezer lejbe kerül, fele-fele arányban fizeti az RMDSZ és a MIÉRT. „A képzések magas szakmai színvonalát elismert hazai és magyarországi tréner biztositják” – egészítette ki Kovács Péter. ◀

Tamás Sándor háromszéki tanácselnök és Kovács Péter ügyvezető alelnök

Román lapszemle

Az Oxford Economics elemzői cáfolják a kormány és a Nemzetközi Valutaalap gazdasági előrejelzéseit – szerintük a nemzeti össztermék a jövő évben is csökkenni fog. (Adevărul) ▶ Öt ezer iasi-i diáknak az ellenőrző könyvecské mellett számítógépes programba is „beírják” az érdemjegyet, a szülők pedig havi 7,5 lej ellenében SMS-értesítőt kérhetnek az osztályzatokról. (Evenimentul zilei) ▶ Adrian Păunescu állapota továbbra is válságos, habár az orvosok többszöri próbálkozás után sikerült újraindítaniuk a szívet. A költőt, aki október 26-án került kórházba, lélegeztető- és vérkeringés-szabályozó gépek tartják életben. (Gândul) ▶

Előítéletek utóhatásai

A roma piszkos, törvénysértő és tolvaj, az AIDS-beteg erkölcstelen vagy homoszexuális, az elmebaj pedig ragályos – ilyen és ehhez hasonló előítéletek élnek az ország lakosságában.

Bogdán Tibor

Románia lakosságában számtalan előítélet, tévhit, babona él – ez derül ki az Országos Diszkriminációellenes Tanács által megrendelt felmérésből, amely a különféle területeken, csoportokkal kapcsolatban előtérbe hozta a „néphiedelmeket” kutatva.

Vezetnek: a romák

A legtöbb előítélet a romákkal kapcsolatosan alakult ki, ezek egyben a legelterjedtebbek is a lakosság körében. Mint kiderült, a megkérdezettek közel háromnegyede tartja úgy, hogy a roma kisebbség tagjai bűnözők, csaknem fele állítja azt, hogy ez a közösség csak szegényt hoz az országra. A mintacsoport 45 százaléka fél, ha romával találkozik össze az utcán, egyötöde pedig legszívesebben kitiltaná a romákat az üzletekből és a szórakozóhelyekről.

A román társadalom voltaképpen kizárja a közéletből a romákat, akik ezért csak nehezen találnak állást – akkor is rendszerint csupán rosszabbul fizetett állásokba kerülhetnek be – és legtöbbször őket tartják bűnbaknak a tár-

sadalomban megmutatkozó rendellenességekért.

Csaknem 25 százalék azoknak a részaránya, akiknek a roma szóról elsőként a bűnözés, a lopás és a koldulás jut eszébe, tíz százalék társítja őket a neveletlenség, a civilizáció hiányával és az ápolatlansággal, öt százalék pedig visszatetszést, sőt undor térez a szó hallatán.

A diszkriminációra a legtöbb hazai roma a magán-szolgáltatások (14 százalék) és az egészségügyi rendszer (11 százalék) esetében panaszkodik, a pedagógusokat, a szociális munkásokat és az ingatlanközvetítőket mindössze 4-4, illetve 3 százalék vádolta megkülönböztető bánásmóddal.

A velük szemben élő előítéletekkel a roma kisebbségi közösség tagjai is tisztában vannak. Amint a roma származású szociológus, Vasile Burtea kifejti, az ország többségi lakossága szerint a romák piszkosak, lusták, munkakerülő, fuserálnak, lopnak. Mindennek ellenében, amint az Európai Unió alapvető jogokat vizsgáló ügynökségének közvéleménykutatásából kiderül, és Romániában a romák kisebb mértékben érzik a velük

szemben megnyilvánuló diszkriminációt, mint a környező országokban. Romániában ugyanis a közösség tagjainak csak mintegy 25 százaléka panaszkodik a hátrányos megkülönböztetésre, ez az arány viszont Bulgáriában 26, Szlovákiában 41, Magyarországon 62, Csehországban pedig 64 százalékos.

A fő ok a tudatlanság

A diszkrimináció igen gyakran egyszerűen a tudatlanságból fakad. Így például igen sokan nincsenek tisztában azzal, hogy a HIV/AIDS-fertőzés hosszútávú és ma már legtöbbször ke-

zelhető krónikus betegség, így áldozatai voltaképpen maguk is csaknem teljesen normális életet élhetnek – állítja a HIV/AIDS-fertőzöttek szervezetei tömörítő országos szövetség ügyvezető igazgatója, Iulian Petre. Ezért a lakosság jelentős hányada úgy tartja, a megbetegedettek veszélyt jelentenek környezetük számára, így el kell szigetelni őket. A közhiedelemnek megfelelően a vírus által megfertőzött személyeket tilos megérinteni, számukra külön illemhelyeket kell fenntartani, a fertőzött gyermekek számára külön iskolákat kell létrehozni.

Romániában egyébként a

HIV-fertőzöttek és AIDS-betegek kétharmada az egészségügyi rendszer által 1988–1990 között megbetegített gyermekek közül kerül ki. Életreményük megközelíti az egészségesekét, ugyanúgy képesek a munkára, a szakmai továbbfejlesztésre, a társadalmi beilleszkedésre, mint „normális” társaik.

Oktalan félelmek

Az Accept társaság ügyvezető igazgatója, Irina Niță szerint az előítéletek fokozott mértékben jelentkeznek a szexuális kisebbséggel szemben is. A közhiedelem azt tartja, hogy a homoszexuális

férfi feltétlenül nőiesen viselkedik, női foglalatosságok érdeklődik (divat, kozmetika stb.), női ruhákat visel, baráti köre is nők közül kerül ki. A leszbikus nő viszont férfi módjára viselkedik, öltözködik, férfifitarságban érzi jól magát. Sokan vélik úgy, hogy az a férfi válik homoszexuálissá, akinek az életében nem akadt egy igazi nője; a nők esetében pedig szerelmi csatlódás okozza a „szexuális váltást”. A szexuális kisebbségeket nem egyszer egyben AIDS-eseknek, vagy általában HIV-fertőzötteknek tartják, sokan ezért is idegenkednek tőlük. Ez a hiedelem azon alapul, hogy az Egyesült Államokban a nyolcvanas évek elején az AIDS először valóban ennek a kisebbségnek a köreiben terjedt el.

Az Eustar Alapítvány nemrégiben a szellemi fogyatékosokkal szembeni tévhitet térképezte fel. A tanulmány kerneit megállapítása közé tartozik az, hogy a lakosság tekintélyes hányada véli ragályosnak a mentális megbetegedéseket, és sokan vannak olyanok is, akik a kór kialakulását szemmelverésnek, megátkozásnak tulajdonítják. A szellemi fogyatékosokat általában agresszívnek, elbutultaknak, környezetükre nézve veszélyes személyeknek hiszik. Szinte általános a vélekedés, miszerint mindezt zárt intézetben kell tartani őket, megtiltva azt, hogy gyermekük legyen. ◀

A roma közösség: az előítéletek legfőbb szenvedő alanya

Európai Unió – magyar soros elnökség

Kiemelt feladat a szegénység elleni küzdelem

Az Európai Unió soros elnökségét január 1-jétől fél évre Magyarország tölti be. A közösség irányítása a közelmúltban változáson ment át. Sorozatunkban időről időre a Budapest előtt álló feladatokat, a magyar uniós célokat mutatjuk be.

Gy. Z.

Az Európai Unió soros elnökségét jelenleg betöltő Belgium kiemelt feladatként vette fel programjába a szegénység elleni küzdelmet, erre azonban hat hónap edeskeves, ezért a munka folytatása a feladatot január 1-jétől átvevő Magyarországra hárul. A tagállamoknak a feladatban érdekelt miniszterei nemrégiben Brüsszelben tanácskoztak, és a résztvevők kivétel nélkül egyetértettek abban, hogy az eddigi erőfeszítések ellenére sem lesz könnyű dolga Budapestnek, ha ebben a témakörben is értékelhető eredményeket kíván elérni.

Tízmilliárd eurós keret

Ha úgy tetszik, Brüsszel meg is szabta az irányokat. Philippe Courard illetékes belga államtitkár és a szociális ügyekben felelős Andor László magyar EU-

biztos ugyanis egyetért abban, hogy a következő elnökség sokat tehet a gyermekszegénység elleni fellépésért, a romák integrációjának segítéséért, valamint a következő tíz évre szóló uniós versenyképességi és növekedési stratégia, az *Európa 2020* gyakorlatba iktatásáért. Budapest készségét fejezte ki, hogy a saját programjába is beiktatja ezeket a célokat. A szegénység és a társadalmi kirekesztés témáját tárgyaló 9. európai kerekasztal-konferenciát követően Andor László arra emlékeztetett, hogy az egyik ilyen cél a szegények számának csökkentése, a másik pedig a foglalkoztatottsági arány növe-
lése.

Ezek a feladatok – különös tekintettel a több országban még jelenleg is zajló gazdasági-pénzügyi válságra – az egész unióra nehéz terhet rónak. A közös törekvések közül is kiemelendő a helyi hatóságok, továbbá a

civil szervezetek eddigénél jobb bevonása a célok teljesítésére irányuló erőfeszítésekbe. Andor László szerint át kell tekinteni a rendelkezésre álló pénzügyi eszközöket is; a gondok enyhítésében, jó esetben megoldásában fontos szerepet játszik az évente tízmilliárd eurós kerettel gazdálkodó uniós szociális alap. A kerekasztal-konferencia, amely immár mintegy önálló intézménnyé nőtte ki magát, esztendőről esztendőre olyan fórumot nyújt a kormányok képviselői, az EU-intézmények, a civil szervezetek, a szakszervezetek, a munkáltatói szervezetek és szakértők, valamint a szegénységben és társadalmi kirekesztésben élők képviselői számára, amelynek segítségével együtt tarthatók fel az új lehetőségek a szegénység és a társadalmi kirekesztés kettős problémájának leküzdésére, valamint a bevált nemzeti programok közös uniós megosztására.

Sok gyermek éhezik

A szegénység elleni küzdelem a belga elnökség egyik fő prioritása, és az ideai kerekasztal a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem 2010-es európai évének egyik központi eseménye volt – Budapestre ennek a folyamatnak a továbbvitele vár. Ezen belül az egyik fő téma az úgynevezett „aktív befogadás” volt: ez a munkaerőpiactól „leginkább eltávolodott” emberek megfelelő jövedelemtámogatását, elhelyezkedési lehetőségét és a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférést, munkaerő-piaci és társadalmi integrációját jelenti. Az erre vonatkozó stratégiát már 2008-ban az összes érdekelt fél jóváhagyta, az uniós tagállamokban pedig jelenleg is folyamatban van a program végrehajtása.

A gyermekszegénység témájával rendszeresen foglalkozik az Európai Parlament plenáris ülése is. Gál Kinga (Fidesz) egy írásbeli felszólalásában több sikeres kárpát-medencei programot is kiemelt. A képviselő rámutatott: Magyarországon a

közelmúltban kezdődött el a Minden gyerek lakjon jól! elnevezésű program, amely naponta több ezer gyermek számára biztosítja a meleg étkezést. Gál Kinga arra is kitért, hogy Böjte Csaba ferences szerzetes 1992-ben Erdélyben elindított tevékenységének köszönhetően csaknem kétezer gyerek etetését és felügyeletét látják el 18 bentlakásos és 40 napközi otthonban.

Édesvíz-világhatalom

A szegénység elleni küzdelemnek azonban csak egyik részét teszi ki az Európai Unió határain belül végzett munka. Az adott téma szorosan összefügg a menekültkérdéssel is, amely a legfejlettebb tagországok számára is súlyos – és nem csupán gazdasági, hanem társadalmi – megterhelést jelent. Éppen ezért a feladat megoldásának egyik eszköze a menekült anyaországainak a támogatása. Budapest nemcsak Brüsszellel, hanem ezzel a megsegítésre váró államokkal, társadalmuk képviselőivel is rendszeres konzultációt folytat, hogy kidolgozhassa a lehető leg-

célszerűbb eszközöket. A napokban a magyar fővárosban járt egy egotikus népréteg képviselője: Esther Somoire kerneit maszár aktivista, aki a nők és a gyermekek jogaiért küzd. A Minority Rights Group International képviselőjének társaságában a Külügyminisztérium szakembereivel konzultált. Esther Somoire azt mondta: annak ellenére, hogy Magyarország kis ország, EU-elnöksége idején hatékonyan képviselheti az unióban a szegény országok ügyét. A fellépés sikere ugyanis nem feltétlenül az államok méretétől és költségvetésétől függ; véleménye szerint a segítség akkor lehet a leghatékonyabb, ha a helyi közösségeket és a nem kormányzati szervezeteket is bevonják a segélyek elosztásába, mert ezáltal érezhetően csökkenthető a korrupció is. A maszárjok egyik nagy problémája, mi-ként jussanak tiszta ivóvízhez; ezért üdvözölte, hogy a víz a magyar elnökségi programban is jelentős szerepet kap majd. (Édesvíz-tartalékait tekintve Magyarország világhatalomnak számít.) ◀

Lap-top

A nap címe. Az Alkotmánybíróság megíúsította a Boc-RMDSZ-alkut az oktatás tárgyában, *Jurnalul național*.

Magyarázat. Akinek még volt kételye a román politika jellemtelenségéről, most végképp meggyőződhetett róla. Ha már egy olyan címet választottunk, amelyikben szerepel a minielnök neve, hívjuk fel ismét a figyelmet, hogy Boc alkotmányjogot okít(ott) a kolozsvári egyetemen, és az Alkotmánybíróság több akcióját tartotta szabálytalannak, mint amennyit helyesnek. De az is lehet, hogy a derék kis erdélyi parasztleányt a smekker bukarrestiek pont úgy bepalizzák, mint a derék kis etnikai alakulatot. A rettenetes az, hogy az RMDSZ „kormányérből”, lojalitásból képes volt antidemokratikus dolgokra (lásd például az iszonyatos csalást a parlamentben, amikor az Anastase-Voinescu páros diadalittasan kijelentette, hogy 80 = 170), míg szálmalmas útítarsa, a fő kormánypart nem volt képes támogatni politikailag korrekt helyzetekben sem. Ahogyan az idézett cikkhez írott egyik hozzászólásban olvassuk: hálistennek a sovén, kártékony magyarok szívtak egy nagyot, most már minden rendben lesz Romániában, a munkanélküliek vidáman beletörődnek a sorsukba, a román gazdaság ismét dübrögni fog, a megszorító intézkedések kalandja után a románok tiltakozni fognak a fizetésük visszaállítása ellen. Lassan Romániában visszaáll a normalitás.

Két magyar. Két magyar vonatkozású karikatúra is van az *Academia Cațavencu* e heti számában. Mardale: Egy halász kívánsága a kifogott aranyhalhoz: „Tedd, hogy magyarrá váljak és egész életemben kormányon legyek!” Ion Barbu: Meztelen hölgy mondja az ágyán illedelmesen ülő bajszos atyafinak: „Voltatok a PSD-vel, voltatok a PNL-vel, most a PD-L-vel vagytok... János, hiszen ti szertititek a románokat!”

A nap áhíre. A titkosszolgálat lehallgatta, mit mondott Traian Băsescu államelnök, amikor értesült az Alkotmánybíróság döntéséről a tanügyi törvényt illetően. Azt mondta: hö-hö-hö.

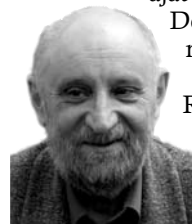
Minden napra egy mondás

„A hűségesek csak a hétköznapi oldalát ismerik a szeretetnek; a hűtlenek ismerik a szeretet tragédiáit.” Oscar Wilde

Tiszteletem, diktátor úr!

Talán ez lehetett volna annak a dokumentumfilmnek a címe, ami *Nicolae Ceaușescu ön-életrajza* néven fut jelenleg egyszerre több bukaresti moziban... kevés nézővel. Azon töröm a fejemet, Andrei Ujică vajon miért is csinálta ezt az összevágást. Eszébe akarta juttatni a jámbor román mozi-, illetve tévé-nézőnek, hogy miket láthatott Ceaușescuról a '70-es, '80-as években? Hogy milyen ügyes, találatos és feltétlenül becsületos a román nép fia, mihelyt hatalomhoz jut? Hogy milyen jólelkű, és milyen szorgalmas? Beülteti az egész országot tömbházzal, például. Vagy termés napján megcsodálja – a csodálatra berendezett – élelmiszerüzletet, amit a közromán is megcsodált volna, csak hát nem neki rendezték be...

Hogy emlékezzünk rá: Ceaușescu Romániáját hajlandó volt fölkeresni De Gaulle tábornok, sőt, nyilatkozott is arról, hogy micsoda nagyszerű dolog! Románia most Eminescu útmutatása szerint halad: nemzetállamot terem magának. Azt teszi, amit a földrés latin államainak tenniük

Zséhánszky István

Horváth István

Belső géniuszunk

SZELLEMI DÍZÉS

16. Különösen bemocskolja magát az emberi lélek, ha saját hibájából valósággal kelevénye vagy fekélye mindenségnek. (...) Ugyanez az eset, ha valaki elfordul embertársától, vagy ártó szándékkal ellentör, mint ahogyan a haragvók szokták. Harmadszor úgy mocskolja be magát a lélek, ha az élvezet vagy a fájdalom legyűri. Negyedszer, ha alakoskodik, ha tetteiben és szavaiban mesterkél és őszinteség nélkül való. Ötödször, ha tette és vágyakozása elé nem tűz határozott célt, hanem mindent ötletszerűen, következtelenül csinál, holott még a legcsekélyebb tevékenységnek is valami célra kell törnie. (...) 17. Az emberi élet tartama pillanat; az anyag változó, az érzékelés homályos; egész testünk összetétele könnyen romlandó; a lélek ideoda kapkodás; a szerencse kifürkészhetetlen; a hírnév bizonytalan. Egyszóval: minden testi dolog rohanó vízfolyás, minden lelki jelenység álom és ködkép, az élet harc és számkivetés, az utókor dicsérete feledés. Mi hát a biztos vezető? Egy, csak egyetlenegy: a filozófia. Ez pedig annyit jelent, hogy figyeljünk belső géniuszunkra, és ne botránkoztassuk meg, segítsük győzelemre az élvezet és a fájdalom fölött, ne hagyjuk ötletszerűen, csalárdul, álnok módra cselekedni, ne függjön attól, megtesz-e más valamit, vagy sem. Továbbá ami a sorsból jött, azt fogadja úgy, mint onnan valahonnan eredőt, ahonnan ő maga is jött. Főleg pedig várja lelki békecséggel a halált, hiszen az nem egyéb, mint az őselemek bomlása, melyekből minden élőlény összeállt. (...)

Marcus Aurelius: *Elmélkedések* (Második könyv). Fordította Huszti József

Bandholtz

Jegyzeteimből is kiderül, nem vagyok a múlt kudarcain kesergő típus. Széchenyivel vallom: a múlt kiesett hatalmunkból, a jövő urai vagyunk. A múlt nem tud igazán lázba hozni. Mégis a napokban... Egy kinti barát Harry Hill Bandholtz amerikai tábornok naplóját hozta ajándékba. Ő az, aki 1919-ben Budapesten a Szövetséges Katonai Misszió amerikai csoportját vezette. Neve onnan ismerős, hogy megakadályozta a Nemzeti Múzeum múkin-cseinek Romániába való szállítását. Ezen érdeméért emeltek neki szobrot a Szabadság-téren, pedig jóval több ok is lenne, mert megóvta Magyarországot a teljes kifosztástól. Naplója megrázó dokumentuma a megszálló román csapatok arcátlan-ságának. Az Antant sürgetésére nemcsak hogy nem igyekeztek elhagyni az országot, de még többet harácsolnak. A tábornok szeptember 20-i bejegyzésében ez áll: „A románok vígan fosztogatnak, s mi már 800 olyan mozdonyt és 19 ezer vasúti kocsit vettünk nyilvántartásba, amelyeket elvittek”. Másol: „A románok csak Szolnoknál átvittek a Tiszán 684 mozdonyt, 1177 személyvagont, 2900 teherkocsit, 1300 vagon búzát, 56 repülőt, 1400 tankot, 2000 vagon gépet, 4350 vagon különböző anyagot. Az okozott kárt hárommilliárd aranykoronára becsülik”.

Rengeteg olyan gépet leszereltek, amelyekről gőzük nem volt, mire használják. Mohóságukra jellemző: sok lakás ablakáról levágták a függőnyt, a fotelekról a bársonyt. A sok százezer állat között fajlovak is voltak, melyek többsége, mivel nem etették, a vagonokban pusztult el. Bandholtz többször erélyesen fellép a túlkapások ellen, amit a francia és olasz misszió védett. Mellesleg ez az olasz hála Kossuthék ama döntésére, hogy nem segítettek Bécsnek az olasz szabadságharc leverésében. A tábornok mindennek végére járt, mert a román vezetés semmiféle megállapodást nem tart be. Jut eszünkbe Illyés Gyula idevágó véleménye a fordított erkölcsről, amikor az az erkölcs, hogy a megállapodásnak a fordítottját cselekszik. „Szégyelljék magukat a szövetségesek mindazért, amit Magyarországgal megengedtek!” – írta a tábornok búcsúzóul.

Mindazonáltal Bandholtz nem csak sajnálja, de bírálja is a magyarokat. Burkoltan azért is, hogy az akkoriak, noha erejük lett volna, a széthúzás

Síke Lajos

miatt nem verték ki a románokat. Nyíltan azért, hogy a konok munka helyett sokat keseregtek, gyászoltak, ami a nyugatiaknál nem rokonszenves. Végül: mennyivel más lett volna a Koltai féle *Trianon*-film hatása az RTV-ben, ha olyan hiteles nyugati véleményekre támaszkodnak, mint a Bandholtzé!

kell, ha fenn akarnak maradni a világhatalmak szorításában.

– Íme, ez is bejön, ha Ceaușescura emlékezünk... Mint Nixon is bejön a képbe, ahogy élvezettel ízlelte a zöldségeket egy bukaresti piacon... És bejön Erzsébet királynő is, ahogy együtt kocsiázik Londonban a kárpáti zsenivel... Vagy Jimmy Carter amikor bejelenti: jó tárgyalni egy olyan bölcs emberrel, mint vendége, a román állandó, akivel valóban megbeszélheti a világ dolgait... Brezsnyev is nagyon szerette Ceaușescut, mihelyt meggyőződött róla, hogy tulajdonképpen egy konzervatív kommunista ő is...

Gorbacsov társaságában viszont hiányzik zsenink arcáról a bárgyú mosoly, erősen gondterhelt, aztán nagyon boldog, amikor újra hazai talajt érezhet a lába alatt... Közben romos sártengerré változtatja Bukarest egy részét, majd sorra megjelennek a Szocializmus győzelme sugárút épületei, körvonalazódik a Nép házának nevezett monstrum, sőt annak egy agyondiszított, nehéz csillárokkal megrakott terme... Köz-

ben Ceaușescunak arra is van ideje, hogy kegyelettel elbúcsúzzék jobblétre szenderült szüleitől... Hogy vadásszon... Hogy röplabdázzon... Születésnapot ünnepeljen stb. Vajon azt szeretné sugallni a film, hogy ilyen emberre lenne szükségünk megint? Aki mindenki helyett szaladgál, felelősséget vállal, épít, tiszteleg, emlékezik? Mindenesre van szükségünk? Egy vajdára, aki elrendez mindent? Aki rendben tartja az országot? – hogy nekünk, úgynevezett állampolgároknak ne legyen gondunk rá, ne kelljen csinálnunk semmit. Egy jó diktátor kell nekünk, az aztán elintézi mindent? És miért most, pontosan 2010-ben jelent meg ez a film? Mert most vagyunk a zsák fenekén? – Túl sok a kérdés!

Csupán néhány apróságról feledkezett meg a dokumentum-összevágó. Például arról, hogy egy járvány idején ezrével hulltak el az emberek, mert Románia feje kijelentette, nem kell oltást vásárolni az imperialistától! (A Salk-oltásról volt szó.) Hozzájárult és részt vett ezrek és ezrek deportálásában, akik legjobb esetben emberi roncsokként

kerültek haza, ha nem pusztultak el a nevelőtáboroknak feltüntetett haláltáborokban... Fialat és heves pártaktivistaként halomra lövette azokat a Vrancea megyei parasztokat, akik nem voltak hajlandóak belépni a kollektívbe... 56-ban, az egész román párt és állami vezetéssel együtt, lelkesen közreműködött a szovjetekkel a magyar forradalom elfojtásában, majd a kolozsvári magyar egyetem megszüntetésében stb. Hogy utálta a zsidókat, és rendre kipakolta őket a vezető tisztségekből... Hogy számos nő halálát okozta a terhesség-megszakítást tiltó dekrétummal... Ne folytassuk! Nincs mit ünnepelni, nincs miért tisztelegni.

Legfeljebb elgondolkozhatunk azon, hogy miért vagyunk megint olyan helyzetben, hogy sokak szerint Dracula, Ţepeş vajda kell az országnak... Mert láthattuk: a XII. pártkongresszussal kezdődően már csak gyávaságból, kényelemszeretetből, tunyaságból hódoltunk a kárpáti zseninek. Hódoltunk... vagy távoztunk az országból. Vajon az utóbbi húsz év politikai és gazdasági mulasztásai miatt most is hasonló helyzetben vagyunk: hódolhatunk – vagy meneküljünk?!

Röviden

Elhunyt Jerry Bock

Nyolcvanegy éves korában elhunyt a Broadway történelmének meghatározó alakja, Jerry Bock, a *Hegedűs a háztetőn* zeneszerzője.

Sheldon Harnick szövegével és Jerry Bock zenéjével a musical az amerikai zenei színházak egyik legsikeresebb darabja lett, nyolc éven át volt folyamatosan műsoron, a szerzőpárost 1965-ben a Broadway világának legmagasabb elismerésével, a Tony-díjjal jutalmazták. Bock és Harnick első sikerét 1960-ban a *Fiorello!* című musical jelentette. Az egykori New York-i polgármesterről, *Fiorello La Guardiáról* szóló darab a Tony-díj mellett a legjobb dráma kategóriában Pulitzer-díjat is kapott.

Új Ákos-lemez

A *katona imája* címmel megjelent Ákos legújabb lemeze, amely az elmúlt négy évben született tizenhárom új dalt tartalmaz. „Mindenféle van ezen a lemezen: érfelvágós, egy szál gitáros szám, dörgedelmes rock, vonószekari hangzás, elektronika, vannak rajta pörgősebb nóták és balladák is” – nyilatkozta az énekes az *est.hu*-nak. A lemez egy DVD-vel és más extrákkal ellátott csomagban jelenik meg.

Palocsay emléke

Szép Krisztina, a Reményik Sándor Galéria vezetője nyitotta meg a rendezvényt

Fotó: Rohonyi D. Ivan

Sipos M. Zoltán

Idén lenne 75 éves Palocsay Zsigmond, kolozsvári költő, fotóművész, zene-tanár. Születésének évfordulója alkalmából szerdán a kolozsvári evangélikus-lutheránus püspökség Reményik Sándor Galériájában nagyszabású emlékestet szerveztek, amelyen az elsősorban költőként ismert Palocsay eddig nyilvánosság előtt ismeretlen fotóit tekinthették meg az érdeklődők. A zenés-verses emlékesten a fényképek mellett kiállították Palocsay Zsigmond személyes tárgyait is: többek között a költő íróasztalát és akatáskáját, leveleket, kéziratokat. Az estet

Egyed Péter filozófus nyitotta meg, aki a költő három kötetét is szerkesztette. Beszédében elmondta, Palocsay Zsigmond költői pályafutása Bajor Andorral kötött barátságával indult. „A sötét évtizedek átütnek ennek a lírának a szövegén, amelynek fontos alkotóelemei a honiség, a természet és a természeti elemek valamint a zenei – nyelvi összefüggések” – fogalmazott Egyed Péter.

A költőnek 1971-ben jelent meg a Szilágyi Domokossal együtt írt *Fagyöngy* című verseskötete. „Verseiben a természet mint média jelenik meg: a költő elsősorban a természetet hagyja beszélni. Festő módjára írta a verseit,

úgy írt mintha rendre vinné fel a színeket, rétegeket” – fogalmazott Egyed Péter. Mint elmondta: Palocsay, aki a kolozsvári zeneliceum hegedűtanáraként is tevékenykedett, nagyon odafigyelt szövegei zeneiségére, néha Bartók zenéjére írta verseit, a hangzás és a csend elemeiből építette fel azokat.

Az emlékestet Xantus Gábor *Üzenet a kék bolygóra* című Palocsay-portréfilmjét is levetítették. A zenetanárra emlékezve Csépe Anna és Dénes Csongor hegedűművészek Bach szonátáiból játszottak. Hatházi András, Kelemen Csongor és Köllő Csongor színművészek a költő verseiből adtak elő. ◀

Szatmárnémetiben a „rejtőzködő festő”

Sike Lajos

„A szatmári művészeti élet, de talán az egész II. világháború utáni erdélyi képzőművészet legrejtőzködőbb személyisége volt, ugyanakkor a korszak egyik legérzékenyebb festője, legálmatlanabb álmodója és legderűsebb áldozata” – írja Banner Zoltán műkritikus az Olajos Béla monográfiá-

ban, melyet ma este mutatnak be Szatmárnémetiben a festő egész életművét átfogó tárlaton. Banner könyvével együtt a művész felesége, Olajos Váczy Magda *Mielőtt a köd leszáll* című életrajzi kötetét is megismerheti a közönség, így sok, eddig kevésbé ismert részletet is megtudhat a száz éve született, s csaknem két évtizede elhunyt festőről. ◀

Olajos Béla

Olajos Béla Gödöllőn született. Először filozófiát tanult, majd Budapesten Szőnyi István tanítványa lett. A magyar impresszionizmus nagy mestere hamar felfedezte tehetségét, és tanulmányai befejezésekor helyettesének nevezte ki. 1941-ben sok más egyetemet végzetten együtt a visszacsatolt területekre küldték tanárnak. Több éven át a Szatmárnémeti Faipari Műszaki Középiskolában tanított, s miután itt nősült, végleg a Szamos-parti városban maradt. A csoportos kiállításoktól hamar elment a kedve, ugyanis az első ilyen rendezvényen három festményét ellopták. Emiatt évtizedekig nem lépett alkotásaival a nagyobb nyilvánosság elé – így lett Olajos Béla rejtőzködő festő.

HIRDETÉS

EGYMILLIÓ CSILLAG A SZEGÉNYEKÉRT

Gyere el, gyűjts te is egy gyertyát!

Szolidaritási akció a nélkülözőkért

November 13., 17-20 óra között

A Caritas akciója során 21 városban gyertyákkal világít meg egy-egy közteret. A gyertyák eladásából befolyt összeget a hátrányos helyzetűek megsegítésére fordítjuk.

Csatlakozz Te is a következő helyszínek egyikén:

Balázsfalva, Bákó, Brassó, Bukarest, Csíkszereda, Gyergyószentmiklós, Gyulafehérvár, Jászvásár, Kézdivásárhely, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagykároly, Nagyvárada, Petrosény, Piatra Neamț, Roman, Sepsiszentgyörgy, Szatmárnémeti, Szászmedgyes, Székelyudvarhely, Temesvár.

További információk a www.egymilliocsillag.ro honlapon

Te is menthetsz életet!

Adományoddal hozzájárulhatsz ahhoz, hogy nehéz helyzetben élő embertársaink megfelelő orvosi ellátásban részesüljenek!

Adakozz, hogy megnyithassuk információs és betegközvetítő irodáinkat a rászorulóknak!

Szent Erzsébet-gyűjtés

Erdély katolikus templomaiban

2010. november 14.

www.caritas-ab.ro

Gyulafehérvári Caritas

Holtszezon a hullaházban is

Baloga-Tamás Erika

„Ez az utolsó nagy kiadás, amit hátralevő életemben rendeznem kell, már meghalni sem lehet számolás nélkül” – sóhajtják a marosvásárhelyi Varga Aranka néni. A 83 éves nő tíz éve azért tesz félre jelentős összeget nyugdíjából, hogy halála esetén ne rokonait terhelje a temetés költsége. „Nem szeretnék úgy elmenni, hogy az unokáim kapkodnak és kölcsön kérnek, előre leírtam, mit vásároljanak a végtszesség kedvéért” – teszi hozzá Aranka néni. „Nincsenek különösebb igényeim, nekem már mindegy. De mégis azt szeretném, ha úrinő módjára életem, úrinő módjára mehesek is el” – teszi hozzá.

Muszájkiadás

Az idén egyébként jelentősen nőtt a nyugdíjbiztosító által fizetett elhalálozási segély: a tavalyi 1702 lej helyett idén 1836 lejt fizetnek a biztosítottak esetében. „A végtszesség megadásáért mindenki igyekszik áldozni, ezért viszonylagos, hogy mennyire érződik a válság” – vélekedett a lapunknak nyilatkozó Kisgyörgy Imre, egy székelyudvarhelyi temetkezési vállalkozás tulajdonosa. A temetkezési vállalatok forgalma az utóbbi évben húsz százalé-

A végtszesség megadásáért mindenki igyekszik áldozni, még gazdasági válságban is. Fotó: Sipos M. Zoltán

kal csökkent országsszerte: a megkerülhetetlen szolgáltatás minősége tekintetében kötnék általában kompromisszumot a megrendelők. A legolcsóbb temetés 1400 és 1800 lej körüli összegbe kerül, ez csak a koporsó árát, a sírások munkadíját és a kötelező adminisztratív költséget tartalmazza. Az átlag ennél valamivel többet költ az utolsó út biztosítására Kisgyörgy szerint: a temetési „középarfolyam” 2500 lej, de ez az összeg sem tartalmaz mindent. „Ez a keret csak a jobb, de nem luxuskellékek beszerzésére elég, a hozzátartozók többsége ezen kívül vállalja a sírhely megváltását, a sírások munkadíját is” – figyelmeztetett a vállalkozó, aki szerint lehet spórolni a temetésen is.

Online halál

„Nem értem, hogy miért kell 70-80 koszorút venni és vinni egy temetésre, én azt szoktam tanácsolni, hogy ne költsenek annyit a koszorúkra, inkább adják oda azt a pénzt a családtagoknak, hisz nekik van leginkább szükségük rá” – érvel a székelyudvarhelyi üzletember.

„Nem értek egyet azzal, hogy a virágokon kell spórolni, a koszorú a halottért hozott utolsó anyagi áldozat, vagy ha úgy tetszik, utolsó gesztus” – magyarázza a lapunk kérdésére Vasile Cojocar kertész. Mint mondja, két-három ezer lejes virágdíszeket is gyakran rendelnek internetes cégtől, amely az ország bármely pontjára

szállít exkluzív díszeket. „Kisgyermek számára virágmacskákat kötünk, de készítettünk már portrét is virágból, egy fiatalon elhunyt sportoló számára pedig focilabda alakú koszorút is” – meséli a szakértő, aki a példákon keresztül igyekszik megvilágítani, mi az üzenetértéke a növénykölteményeknek. Cojocar elmondta: ma már az emberek épp úgy követik a temetkezési trendeket, mint ahogyan az esküvői divat is terjed. „Mivel mi internetes cég vagyunk, gyakran kapunk a megrendelőktől linkeket arra vonatkozóan, hogy milyen terméket szeretnének, érezhetően követik az emberek a nyugati szokásokat” – teszi hozzá a szakember.

Koporsódömping

„Mint minden termékénél, a koporsók esetében is igen változatos a kínálat, a legolcsóbban 400 lejért lehet koporsót vásárolni, ám olyan darab is van, amelyik 5000 lejbe kerül” – ismereti árait Kisgyörgy Imre. Mint hozzátesszi, az említett összegek a szemfődelet, illetve a koporsóba tartozó kellékeket is tartalmazzák. Udvarhelyen a 600-700 lejes, cserefából készített koporsók a kelendők a vállalkozó szerint, aki az idei évvel kapcsolatban elmondta: érezhetően kevesebb volt a megrendelés, mint tavaly.

A különös megfigyelést megerősíti az Országos Statisztikai Intézet adatai: az Országos Statisztikai Intézet adatai szerint a válságévekben még az elhalálozási kedv is csökkent. Romániában havonta átlag 21 ezer ember hal meg, ez a szám némileg változik évszakonként. Idén nyáron június-augusztus között jelentős visszaesést lehetett érzékelni: havonta csupán 19 ezer embert kísérték utolsó útjára a hozzátartozók. A statisztikai hivatal mutatói szerint a temetkezési iparnak jól meghatározható szezonja van: december-február között nő az elhalálozások száma, így az idei nyári „visszaesés” korrekciójára is a következő hónapokban kerülhet sor. ◀

Kiterjesztik a környezetvédelmi adót

Hírösszefoglaló

Jövőre az Euro 5-ös személygépkocsik esetében is kell környezetvédelmi adót fizetniük a tulajdonosoknak – jelentette be tegnap Borbély László környezetvédelmi miniszter. Az Euro 1, Euro 2, Euro 3 és Euro 4-es minősítéssel rendelkező gépjárművek környezetvédelmi illetéke azonban a tárcavezető szerint nem nő jelentős mértékben. „Azért nem tervezünk adóemelését, mert a jelenlegi gazdasági helyzetben ez nem lenne célszerű. A kis mértékű emelés így is szükségesszerűvé vált, ezért vezetjük be az Euro 5-ös gépkocsik adóztatását” – magyarázta a döntés hátterét a tárcavezető, aki nem tudta számszerűsíteni, mennyivel kell több illetéket fizetni. A kérdésről várhatóan a jövő hét folyamán döntenek az illetékesek, noha a sajtóban már több híresztelés is napvilágot látott a jövő évi befizetésekkel kapcsolatban. A *Jurnalul Național* például arról cikkezett, hogy egy hat évvel ezelőtt gyártott Euro 4-es típusú gépkocsi után 933 euró környezetvédelmi adót kell fizetni. Egy Euro 3-as jármű esetében ez az összeg jövőre elérheti a három ezer eurót is. ◀

Büntetik az autókufárokat

Kovács Zsolt

A sepsiszentgyörgyi önkormányzat megbírságot ad az autókufárokat, akik a város közterületein, az utak mentén tartják és kínálják eladásra autójukat. Antal Árpád polgármester elmondta: a Sugás áruház előtti parkolóban sikerült felszámolni a rögtönzött „autópiacot”, de az eladásra váró járművek tulajdonosai önkényesen elfoglalták a város főutcáján, az 1918. December 1 utcában, a villanyrendőrtől az Olt hídig tartó szakaszt. A polgármester

szert elfogadhatatlan, hogy az eladó autókvalószerű ideig foglalják le parkolóhelyeket, ezért tanácsadókat készítettek az illegális kereskedelem felszámolása érdekében. A jelenleg közvitán lévő tervezetben 500 lejtől 2000 lejig terjedő pénzbüntetést szabnának a közterületen eladásra kínált járművek tulajdonosaira. A tervek szerint első lépésben mindenki figyelmeztetést kapna, ha a figyelmeztetés ellenére sem szállítják az autót, akkor az illetékesek nagy összegű

bírságot rónak ki a makacs tulajdonosokra. Antal azt üzeni a hirdetésnek: ne a közterületeket terheljék, éljenek a lehetőségekkel. A polgármester ugyanakkor azt sem titkolta, bízik abban, hogy az önkormányzati szigor arra ösztönzi a vállalkozókat, hogy autópiacon hozzanak létre. Korábban a köztisztasági vállalatnak volt már ilyen próbálkozása, de a járműtulajdonosok továbbra is inkább közterületeken parkoltak, mintsem fizessenek az autópiacon működtetőnek. ◀

HIRDETÉS

új magyar szó

HAGYD, HOGY A TÉNYEK FELFRISSTSENEK
www.maszol.ro

Fiatal vagy? Újságírónak készülsz? Akarsz küzdeni a szegénység ellen?

Az Európai Bizottság EuropeAid Együttműködési Hivatala és az EJC Európai Újságíróközpont pályázatot hirdet 18 és 30 év közötti újságíró-, nemzetközi kapcsolatok- és politikatudomány szakos diákok számára, *Fiatal riporterek a szegénység ellen (Young Reporters Against Poverty)* címmel. A verseny teljes romániai koordinációjáért az *Új Magyar Szó* című, Bukarestben megjelenő országos magyar napilap felel.

A verseny célja felkelteni az EU-tagállamok újságírószakos hallgatóinak érdeklődését a fejlesztési kérdések iránt. Az EU fejlesztési támogatásról a pályázók saját nyelvükön egy újságíró (legfeljebb 1000 szó terjedelmű) vagy egy rádiófelvétel (MP3 formátumban, legfeljebb 3 perc) benyújtásával indulhatnak, melyet november 7-ig kell leadni, miután megtörtént a regisztrálás a verseny honlapján (www.young-reporters.net). A pályamunkák középpontjában a fejlődő országok gazdasági, társadalmi és politikai fejlődését célzó támogatásnak kell állnia.

A beküldött munkák alapján a 27 EU-tagországból 33 újságírószakos hallgatót választanak ki, akik meghívást kapnak a decemberben megrendezésre kerülő Európai Fejlesztési Napok brüsszeli műhelytalálkozóján való részvételre. A nyertes újságírókat/hangfelvételeket a www.youngreporters.net oldalon is közzéteszik.

A műhelymunka lezárása után, a 33 résztvevő az Európai Fejlesztési Napokról szóló médiaanyagot készít, amelyet 2010. december 14-ig mind a verseny honlapján, mint országuk sajtójában megjelentetnek. Európai uniós újságírókból álló zsűri választ ki közülük három fődíjast (a legjobb megírt riportot, a legjobb rádióportot, illetve a legeredetibb hírt díjazták), akik az Európai Bizottság egyik afrikai partnerországában tehetnek majd helyszíni látogatást.

Bővebb információk az office@maszol.ro email címen vagy a 0788-715 713 telefonszámon.

Szabaduljon meg a magas törlesztőrészek nyomásától!

4,99%

4,99%

fix kamat az első évre

0,1%

havi kezelési költség

0

folyósítási díj

Hogyan? Csoportosítsa hiteleit az OTP Banknál és csökkentse havi törlesztőrésztét!

- 4,99%* fix kamat az első évre;
- 3 havi EURIBOR + 4,09% az első évi fix kamat után;
- ingyenes OTPdirekt szolgáltatás 2011 február végéig;
- 3 hónap türelmi idő a fix kamatos első évet követően.

* Hadd szemléltessük egy példával a hitelösszeg alakulását: 40.000 eurós lakásvásárlási hitel vagy jelzálog alapú személyi hitel esetén 357 hónapos futamidő és 6,37% tényleges éves kamat mellett a teljes kifizetett összeg 85.794,- euró. Az ajánlat 2010. október 1. és december 31. között érvényes.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

Megbízunk egymásban

euró alapú lakásvásárlási hitelek

HIRDETÉS

VASÁRNAP

2010. november 7.

A nap filmjei

RTL Klub, 20.15

A Karib-tenger kalóza 2. - Holtak kincse

Jack Sparrow kapitánynak ezúttal is természetfeletti kalózzal gyűlik meg a baja: kiderül ugyanis, hogy egy régi vérszerződés miatt még mindig a legendás Davy Jones, a Repülő Hollandi nevű szellemhajó kapitányának adósa. Jacknek mihamarább rendeznie kell a tartozását, különben örök átokra ítélik. A kapitány zúrje miatt meghíúsol Will Turner és Elizabeth Swann kisasszony esküvője is.

m2, 23.20
Erkel

Vannak nyelvészeink, vannak irodalmáraink, vannak újságjaink, színészeink, zeneköltőink, de nincs nemzeti operánkl - keseregtek a múlt század közepén a nemzeti megújulás éharcosai. A magyar zenekultúra idehaza jobbra csak a külföldi szerzők műveinek előadására szorítkozik. A közönség pedig magyar operát követel, s egy ilyen kihívásnak nem könnyű megfelelni.

DUNA TV, 0.40

Cuki hagyaték

A déli kisváros gazdag és bohókás matróznája úgy dönt, hogy hosszú, boldog, de férje halála után magányos életének véget vet. A holttestet a hálószobában unokahúga találja meg, aki azonban botrányosnak, és illetlennek találja nagynénje tettét, és a halálesetet gyilkosságnak próbálja feltüntetni. A nagynéni odaadó és hűséges segítőtjét első számú gyanúsítottként le is tartóztatják.

BUKARESTI RÁDIÓ

magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
10.00 Egyházi műsor

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás
11.00 Híradás, Gyermekműsor
12.00 Híradás
12.05 Igehirdetés, Délkör
13.00 Híradás
13.05 Szól a nóta, Erdélyben: Csíkverebes, Hargita megye
14.00 Zenés üzenetek
16.00 Híradó
16.10 Zenés üzenetek
17.00 Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás
14.00 Műsorismertetés
14.05 Dalposta
15.40 Vidékről vidékre
16.25 Körhinta, Zenenegyed
17.15 Egyházi műsor, evangélikus
17.58 Műsorismertetés

DUNA TV

8.40 Cimbor (ism.)
9.05 Zengő ABC
9.20 Hol volt, hol nem volt... (ism.)
9.40 A világörökség kincsei
10.00 Bogdánffy Szilárd püspök boldoggá avatása
12.00 Balassagyarmat kincsei
12.15 Hatodik sebesség
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.35 Élő népzene
14.05 Csellengők
14.30 Körhinta (magyar rom. dráma)
16.05 Dunáról fúj a szél
16.15 Ízörzök.
Csölyospálos
16.45 Erkel Ferenc. Ünnepi nyitány
16.55 Magyar történelmi arcképcsarnok
17.25 Vannak vidékek
18.25 Kicsi Maciusz király. Az új barátok
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művészet
20.20 Kikötő - Extra
21.05 Bánk bán
23.05 Divathét
23.30 Dunasport
23.50 Nemzetkép és kultúra
0.40 Cuki hagyaték (am. filmdráma, 1999)

TVR 1

7.10 A hit világa
9.00 Ahogy elő van írva
10.00 Disney Klub
11.00 Az én Európám
11.30 A falu élete
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.20 A család sztárja
15.20 Danutz SRL, első rész
16.15 Sport
16.25 Danutz SRL, második rész
17.40 Jocker, Loto 5 /40, Loto 6/49 és Noroc sorsolás
17.55 Forma-1 (élő) - Brazil Nagydíj - Interlagos
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 A titkok könyvtára 3. - A Júdás-kehely átka (amerikai akciófilm, 2008)
22.45 100%-ban garantált
23.45 Minden hétre egy könyv
23.50 Amerikai nindzsa 4.: Az új küldetés (am. akciófilm, 1991)
1.35 Elemi ösztön 2. (amerikai-német-angol-spanyol thriller, 2006) (ism.)
3.35 Hírek (ism.)

VIASAT 3

9.10 Flipper legújabb kalandjai
10.10 Négy esküvő 11.05 10 év 10 nap alatt (ism.)
11.55 Giga-mad
12.25 Smallville (sorozat)
13.25 Amerika csilagai
14.25 A Nagy Ő
15.25 Kézilabda: HC Podravka (CRO) - Győri AUDI ETO KC
19.10 Nagydumás kiscsajok (amerikai vígjáték)
21.00 Lehetetlen küldetés
22.00 A szerelem tengere (amerikai krimi)
0.20 Penge 2. (amerikai-német thriller)

m1

6.50 Ma Reggel
9.00 Híradó
9.05 Sport hírek
9.10 Főtér - Szigetköz
10.00 Engedjétek hozzám
10.05 Így szól az Úr!
10.15 Katolikus krónika
10.40 Katolikus válaszok
11.05 Intellem Pilinszky János
11.15 A sokszínű vallás
11.30 Metodista magazin
11.55 Evangélikus ifjúsági műsor
12.05 Mai hitvallások
12.30 "Csodát termő hit"
13.01 Hírek
13.10 Telesport - Sport 7
14.05 Kul-túra 2010
14.35 Hogy volt?
16.00 Szellem a palackból...
16.30 Körhinta (magyar f., 1952)
18.55 Panoráma
19.25 Elisa lánya - Visszatérés Rivombrosába (ol. sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Szempont
22.00 Csináljuk a Fesztivált!
22.55 Aranyfestsés
23.50 Hírek
23.55 Sport hírek
0.05 Erkel Ferenc. Bánk bán
2.20 Magyar válogatott

TVR 2

7.00 Gitárok ideje
8.00 A térképen túl (ism.)
8.30 Kaland és természet (ism.)
9.00 Kicsik órája
10.00 Farm
11.00 Csavargó halász
11.30 Arc és hasonlóság
12.00 Motomágia
12.30 Olimpiai magazin
13.00 Az én költségvetésem (ism.)
13.30 IT zon@ (ism.)
14.00 Főzzünk megint egyszerűen!
14.30 Atlasz
15.10 Palira vettem a papát (amerikai vígjáték, 1994)
17.00 Hírek
17.30 Szigetek kincsei
18.00 Balkáni szokások
19.00 Videóterápia
20.10 Mint alma a fájától (amerikai vígjáték, 2005)
22.00 Hírek, időjárásjelentés
23.00 Arkád - A.G. Weinberger-el
0.00 Vesztélyes! (ausztrál akció sorozat)
0.55 Szigetek kincsei (ism.)
1.25 Atlasz (ism.)
1.55 Neptun csillaga alatt (francia film, 2008, 2. rész) (ism.)

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek
7.30 Pro Motor, premier
8.00 Sport.ro Hírek
11.00 Külön kiadás
13.00 Sport.ro Hírek
14.00 BoxBuster
15.05 Fogadás a félelemmel
16.00 Mitica ligája (live)
18.00 Sport.ro Hírek (live)
19.00 Mitica ligája (live)
20.00 Gigászok harca
21.00 Sport.ro Hírek (live)
22.00 Mitica ligája (live)
0.00 Sport.ro Hírek

m2

6.50 Ma Reggel
8.55 Mesék
9.50 Spuri (auszt. sor.)
10.15 Derek, a fenegyerek (sor.)
10.35 Keménykalap és krumpliorr (kalandf. sor.)
11.30 Ezek a mai fiatalok! (olasz f.)
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 Katolikus válaszok
14.05 Intellem
14.15 A sokszínű vallás
14.30 Metodista magazin
14.55 Evangélikus ifjúsági műsor
15.05 Mai hitvallások
15.30 "Csodát termő hit"
16.00 Névtelen hősök
17.20 Elit gim (sor.)
18.15 Sándor Mátyás (sor.)
19.10 Pillér
20.00 Zöld 7-es
20.05 Dörmögők legújabb kalandjai
20.15 Kérem a következőt!
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.30 Erkel Ferenc. Hunyadi László (magyar zenés dráma)
23.20 Erkel (magyar játékf., 1952)
1.15 Telesport (ism.)

PRO TV

6.00 A pletykafészek (am. sor.) (ism.)
7.00 ProTv hírek, sport
10.00 20 év után (talk show)
11.00 Amilyen az apja, olyan a fia (amerikai vígjáték, 1987)
13.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
13.05 Apropro TV - szórakoztató műsor
14.00 Majom a havon (kanadai vígjáték, 2003)
16.00 Rumlis vakáció (angol-német-amerikai családi vígjáték, 2006)
18.00 Románia szeretlek - kulturális magazin
19.00 Hétfégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés
20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor
22.45 V mint vérbosszú (amerikai-angol-német akciófilm, 2005)
1.30 Apropro TV - szórakoztató műsor (ism.)

RTL KLUB

8.00 Kölyökklub
Benne: Okostojások, Kalózmesék, Tom és Jerry legújabb kalandjai
11.05 Trendmánia Életmód- és szépségmagazin
11.35 Asztro Show
12.30 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.05 Pasifaló (am. sor.)
14.00 Magyar autósport-magazin
14.15 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)
14.45 Robin Hood (angol kaland sor.)
15.40 Doktor Addison (am. sor.)
16.35 Eltűntnek nyilvánítva (am.-kan. akció sor.)
Közben: 17.00 Hatoslot-tó-sorsolás
17.30 Forma-1 (élő) - Brazil Nagydíj - Interlagos
19.50 RTL Klub Híradó
20.15 A Karib-tenger kalóza 2. - Holtak kincse (am. kalandf., 2006)
23.30 Heti hetes
Utána: RTL-hírek
0.30 Várj, míg világos lesz! (amerikai f. dráma, 1992)
2.15 Portré (ism.)

ANTENA 1

4.45 Gagy mami 2. (amerikai akció-vígjáték, 2005) (ism.)
7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
9.00 Pstruiatul (román kalandfilm, 1973)
10.15 Tai Pan (amerikai kalandfilm, 1986)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.15 Vad nársisz (román sorozat)
14.00 Sötét, mint az olaj (spanyol akcióthriller, 2006) (ism.)
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.45 Benny Hill (angol vígjáték sorozat)
17.30 A fenébe is... - szórakoztató műsor (ism.)
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.00 CFR Kolozsvár-Di-namo lagdarúgó mérkőzés
22.00 SuperBingo Metropolis - versenyshow
1.30 Sebastian Cole kalandjai (amerikai vígjáték, 1998)

TV2

6.45 Reggeli gondolatok
7.15 Teleki Sámuel útján
7.45 Tv2 matiné
10.55 Nagy Vagy!
11.50 Stahl konyhája
12.20 Kalandjártat
12.50 Borkultusz (magyar kult. mag.)
13.20 Sliders (am. sor.)
13.45 A Partiórség (auszt. sor.)
14.20 Monk - Flúgos nyomozó (am. krimisor.)
15.20 Tequila és Bonetti legújabb kalandjai (olasz akció sor.)
16.20 Sheena, a dzsungel királynője (am. kaland sor.)
17.20 Megasztár 5. (szórakoztató műsor)
19.30 Tények
20.00 Napló
Mérlegen a valóság
21.05 Álomban már láttalak (am. rom. vígj., 2002)
23.05 Frizbi Hajdú Péterrel (talk show)
0.05 The Cleaner - A Független (amerikai sor.)
Közben: Kenőrsorsolás
1.00 Isten bárányai (francia-olasz-am. rövidf. összeáll.)
3.00 EZO.TV

PRIMA TV

6.00 A cseresznye a tortán (reality show) (ism.)
7.00 Kandikamera
7.30 Teleshopping
8.00 Az újjvilág bosszú-angyalai 2. (am. anim. f.)
9.30 Ház, építés, design - szórakoztató műsor
10.00 Teleshopping
10.30 Nyakamban az egész világ
11.00 Levintza bemutatja
11.30 Mondenii (Világiak) (ism.)
12.30 Mestersége önkéntes (reality show)
13.30 A vidék szépe (reality show)
15.00 Kötelkedők krónikája - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 A cseresznye a tortán (reality show)
20.30 Anyacsere (reality show)
22.00 A skorpió megszelídítése (reality show)
23.00 Pókerklub - reality show
0.00 Az Anygal vérbosszúja (angol krimi, 1969)
2.00 Hírek, időjárásjelentés (ism.)

KANAL D

8.30 Dokik (sorozat)
9.00 Váltsd valóra az álmod (amerikai vígjáték)
11.00 Aliye (sorozat)
12.30 Hírek
13.30 Painkiller Jane (sorozat)
14.45 Vacanta Mare
15.30 Ezel (török sorozat)
17.15 Szemek az árnyékban
18.45 A nap híre
19.00 Hírek
19.30 D-Papazzi
20.15 Apja lánya
22.30 A nagy zsoszó (amerikai akció-vígjáték, 2004)
0.30 Ártatlan hazugságok (angol-francia thriller)

HÍR TV

8.00 Híradó
Friss napi információk
8.30 Soroló
9.05 Iskolapélida (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Széles út (ism.)
Motoros életmód-magazin
17.05 Garázs (ism.)
Ahol az autózás indul!
17.30 GyógyHír
Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
Riportmagazin
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értékmentés más-ként (ism.)
23.05 Vetítő
23.06 Az elfelejtett katona
0.05 Kontraszt (ism.)

DISCOVERY

6.10 Állítólag...
7.00 Hogyan csinálják? Mentőszolgálatok / forgószilip / ejtőernyősök
8.00 Harc az elemekkel
9.00 A túlélés törvényei
10.00 Amsci motorok - A Kobalt motor
11.00 Ötödik sebesség
12.00 Autóépítők
- A nagy verdcasata
13.00 Autókereskedők
14.00 Hogyan működnek a gépek?
15.00 X-Machines
- A szupergépek
16.00 Állítólag... - Tűzgolyó
17.00 A túlélés törvényei
18.00 Egyedül a rengetegben
19.00 Mit nekem egy monstrum!
20.00 Frattini - az épületek megmentője
21.00 Halálos fogás
- Kansas nincs többé
22.00 Bear Grylls: Ha minden kőzet szakad
23.00 A borzalom pillanatai
0.00 Eljűk túl a katasztrófát - Atomtámadás
1.00 Nagy durranások - Bismarck
2.00 Dühöngő világ
3.00 Halálos fogás

HÁLÓZAT

9.00 Hírháló
9.30 Teleshop
10.30 Nyitott Egyetem
11.00 Zodiákus
13.00 Teleshop
14.00 Fekete Toll kalandjai (amerikai filmdráma)
16.00 Zodiákus 18.00 Bence-Show
18.30 Tabu Tv
19.00 Sztárok a konyhában
19.30 Irán - A krízis napjai (amerikai-angol-francia filmdráma, 2. rész)
21.35 Hírháló
22.00 Küzdelem törvényen kívül (amerikai akciófilm)
0.00 Házibuli Attilával

HÉTFŐ
2010. november 8.

A nap filmjei

PRO TV, 20.30
Szemtelen szemtanúk

Mikor a csapatnyi csinos vezérszurkoló lány gyilkosság szemtanúja lesz, Sharp hadnagyra hárul a feladat, hogy megvédje őket a rájuk leselkedő veszedelemtől. Sharp a lányok edzőjének álcázta magát és beköltözik a vezérszurkolók házába. A mogorva zsuru számára felfoghatatlan, hogy a lányok miért nem olyan ruhát hordanak, ami befedi testüket, miért nem esznek olyan ételt, ami esetleg tápláló.

m1, 22.35
Igy, ahogy vagytok

Vidéki város, valahol Magyarország keleti végében. A polgármester a katonai repülés többszörös világbajnoka, Bencze Gábor, aki azt tapasztalja, hogy az égből a földre pottyant. Mulatozós társai, a város kiskirályai mindenáron arra szeretnék rávenni, hogy a kedvükre való pályázót támogassa a repülőter építésére kiírt tender értékelésénél. A meggyőzésben mindent bevetnek az érdekeltek.

VIASAT3, 23.30
Hetedik

A krimi-thriller helyszíne New York vigasztalan, szürke és nyirkos betonrengetege, ahol örült sorozatgyilkos után nyomoz a rendőrség. A férfi a Bibliában megírt hét halálos bűn lajstromát követve szedi áldozatait, míg üldözi, a nyugdíjba készülő, higgadt és bölcs, William Somerset nyomozó és a türelmetlen újonc, David Mills megpróbálják megakadályozni beteg terve végrehajtásában.

BUKARESTI RÁDIÓ
magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában
15.00 Híradó, kommentár
15.20 Magyar zenei lexikon
15.30 Kulturális mozaik

MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók
12.00 Híradás
12.10 Művelődési hírek
12.35 Kispad - sportműsor
13.05 Zenés üzenetek
14.00 Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnegyedóra
16.00 Híradás, Sport, Rádióújság
17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár
17.55 A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
2.00 Éjszakai váltás
8.00 Hírek, sport
8.10 Hangoló
9.50 Hírek, műsorism.
15.00 Slágeróra
16.00 Hírek
16.15 Hétköznapi igazsága
17.00 Nap-óra
17.30 Zene, zene, zenelánc
17.55 Hírek, műsorism.

DUNA TV

- 7.00 Hattól Nyolcig
- 9.00 Második esély (am.-mex.-kol. sor.)
- 9.50 Dakteri (am. kaland sor.)
- 10.40 Jelfák - Megégették!
- 11.00 Család-barát
- 11.55 Izörök
- 12.30 Kívánságkosár
- 15.00 Híradó
- 15.15 Kikötő - Friss
- 15.30 Az utolsó nomádok
- 16.20 Kisenciklopédia
- 16.35 "Egy kis játék"
- Nagy Marival (dokumentumf.)
- 17.10 Sorompók
- 17.45 Heuréka! Megtaláltam!
- 18.15 Térkép
- 19.00 Híradó
- 19.35 Mese
- 19.55 Derrick (német krimisor.)
- 21.00 Híradó
- 21.15 Közbeszéd
- 21.40 A Bloká (dok. sor.)
- 22.05 Sportaréna
- 22.45 Marco Tutino: A lakaj (magyar operaf.)
- 0.20 Sporthírek
- 0.25 Váltó
- 0.40 Nemzetkép és kultúra
- 1.25 Múlt idő '90
- 1.55 Beavatás (ism.)
- 2.05 Kikötő - Friss (ism.)
- 2.25 Híradó (ism.)
- 2.45 Sportaréna (ism.)

TVR 1

- 7.00 Reggeli híradó
- 9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
- 10.00 Danutz SRL (ism.)
- 11.00 Nagy emberek a TVR-ben
- 11.15 Danutz SRL (ism.)
- 12.30 Egy könyv minden hétre (ism.)
- 12.35 Történelmi emlékek
- 12.45 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
- 13.45 Ragadós történetek kicsiknek
- 14.00 Hírek
- 14.45 Egyszerűen izletes
- 14.55 A bor románul
- 15.00 Teleshopping
- 15.30 Krónika
- 17.00 Mond mi fáj
- 17.30 A hölgy papucsa
- 18.00 Hírek
- 18.30 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
- 19.30 Nagy emberek a TVR-ben
- 19.40 Sport
- 20.00 Hírek
- 20.45 A nap témája
- 21.00 Prim plán
- 22.00 A bor románul
- 22.10 Az otthon zöldje (am.-ír f. dráma, 2005)
- 22.45 Rendkívüli koncert
- 1.05 Nagy emberek a TVR-ben (ism.)
- 1.15 Találkozunk a TVR-ben (ism.)

VIASAT 3

- 9.00 Gyilkos sorok
- 9.50 Egy kórház magánélete (amerikai sorozat)
- 10.50 Vészhelyzet (ismétlés)
- 11.50 Nagydumás kiscsajok (am. vígjáték, 2003)
- 14.10 Monk (sor.)
- 16.05 CSI (ismétlés)
- 17.00 Egy kapcsolat szabályai (sorozat)
- 18.00 Feleségcsere
- 19.00 A médium (sorozat)
- 20.00 Doktor House (sorozat)
- 21.00 Jóbarátok (sorozat)
- 21.30 ÁlomÉpítők (ismétlés)
- 23.30 Hetedik (am. krimi, 1995)

m1

- 6.50 Ma Reggel
- 10.00 Aranymetszés (ism.)
- 10.55 Nappali
- 11.55 Parlamenti Napló
- 13.01 Híradó délben
- 13.18 Sporthírek
- 13.30 Kárpát Expressz
- 14.00 Szomszédok (magyar sor.)
- 14.35 Roma Magazin
- 15.05 Domovina
- 15.35 Ájtáró
- 16.05 Szülőföld
- 17.00 Fejezetek a magyar vasutak történetéből
- 17.20 MC - Magyarok Cselekedetei
- 17.30 Híradó
- 17.41 Körzeti híradó
- 17.55 Teadélután
- 18.35 A Silla királyság ékköve (dél-koreai sorozat)
- 19.40 McLeod lányai (ausztrál kaland sorozat)
- 20.30 Híradó este
- 20.55 Sporthírek
- 21.05 Kékfény
- 22.05 Az Este
- 22.35 Így, ahogy vagytok (magyar játékf., 2010)
- 0.30 Pécsi keringő (ism.)
- 1.00 Prizma
- 1.15 Hírek
- 1.20 Sporthírek
- 1.25 Telesport (ism.) - Motorsport
- 1.55 Ma Reggel (ism.)

TVR 2

- 5.25 Hírek, időjárásjelentés (ism.)
- 6.15 Teleshopping
- 7.00 Anya az állatorvos (német sorozat)
- 8.10 DP 2 tonomat
- 10.10 Figyelem, énekelünk! (ism.)
- 11.30 Atlasz
- 12.00 Hírek, időjárásjelentés
- 12.30 A farm (ism.)
- 13.30 Teleshopping
- 14.30 Együtt Európába
- 15.30 A románok kincsei
- 16.00 Anya az állatorvos (német sorozat)
- 17.00 Hírek, időjárásjelentés
- 17.30 Vallomások
- 18.00 Euronews híradó
- 18.30 A törvény ereje
- 19.00 Biznisz óra
- 20.00 Az oroszánok arénája - reality show
- 21.00 A Litvinyenko-dosszié (orosz dok. f.)
- 22.00 Hírek, időjárásjelentés
- 23.00 A Donnelly klán (ausztrál krimisorozat)
- 23.55 Győztesek
- 0.10 Visszajátszás
- 1.30 Vallomások (ism.)
- 2.30 Közelről a világ (ism.)
- 3.00 DP 2 tonomat (ism.)

SPORT.RO

- 7.00 Sport.ro Hírek
- 10.00 Pontos sportidő (live) Lipovan műsora
- 12.05 Tenisz Bajnokok Ligája, Párizs (live)
- 14.10 Külön kiadás
- 15.00 Sport.ro Hírek
- 16.00 Komolyan Banciu és Mironica műsora
- 17.00 Pontos sportidő (live)
- 18.00 Sport.ro Hírek (live)
- 19.05 Információk (live)
- 21.00 Sport.ro Hírek (live)
- 22.00 Gigászok harca
- 23.00 Local Kombat Superstars

m2

- 6.50 Ma Reggel
- 10.00 Együtt
- 10.50 Körzeti magazin
- 11.45 Híres magyar könyvtárak
- 12.30 Zenelánc
- 12.32 Most a Buday!
- 13.01 Híróra
- 13.02 Híradó
- 13.16 Időjárás-jelentés, Sporthírek
- 13.30 Kárpát Expressz
- 13.55 Napló
- 14.00 Közvetítés a parlament üléséről
- 17.30 Jelenetek a szobrok életéből
- 17.45 Bűvölet (olasz sor.)
- 18.15 Magyar rock
- 19.10 Ájtáró
- 19.35 Sherlock Holmes, a mesterkopó
- 20.05 Jegyzetek egy filmhez Indiáról
- 21.00 Híradó este
- 21.25 Sporthírek
- 21.30 Házaspárba (olasz sor.)
- 22.25 Stingers (auszt. sor.)
- 23.10 Záróra
- 0.00 McLeod lányai (auszt. kaland sor.)
- 0.45 A Silla királyság ékköve (dél-kor. sor.)
- 1.45 Mafalda (sp. anim. sor.)
- 1.50 Egymillió dolláros zsákmány (am. krimi, 1952)

PRO TV

- 7.00 Pro Tv hírek, időjárásjelentés, Mi történik doktor Úr?
- 9.55 Könyvbemutató
- 10.00 Rumlis vakáció (angol-német-am. családi vígjáték, 2006) (ism.)
- 12.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sor.)
- 13.00 Pro Tv hírek, sport
- 13.30 Ne vessz csak! (am. vígj. sor.)
- 14.00 Románia szerettek!
- 15.00 Román komédia társaság - szórakoztató műsor (ism.)
- 16.00 Fialat és nyugtalan (amerikai sorozat)
- 17.00 Pro Tv hírek
- 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
- 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
- 20.30 Szemtelen szemtanúk (amerikai vígjáték, 2005)
- 22.15 Az örökség

ACASĂ

- 9.45 Rosalinda (sorozat)
- 11.15 Elátkozott paradicsom (sorozat)
- 12.30 Mese hölgyek (ismétlés)
- 13.30 Teleshopping
- 14.00 Marina (sorozat)
- 15.15 Viktória (sorozat)
- 16.30 Rosalinda (sorozat)
- 17.30 Igaz történetek
- 18.30 Tengernyi szenvedély (sorozat)
- 19.30 Tiltott gyümölcs (sorozat)
- 20.30 Szerlem és becsület (sorozat)
- 21.30 Analia másik arca (sorozat)
- 22.30 Éjszakai történetek

RTL KLUB

- 7.00 Fókusz Plusz (ism.)
- 7.25 Fókusz (ism.)
- 7.55 Reggeli magazinműsor
- 10.05 Te vagy az életem (arg. sor.)
- 11.05 Top Shop
- 13.00 RTL Klub Híradó
- 13.15 Asztro Show
- 14.30 Fél kettő
- 15.40 Másodszori szerelem (amerikai romantikus dráma, 1997)
- Sz.. Lindsay Wagner, Perry King, Tracy Griffith, Sheila Moore, Chris Owens, Nicholas Lea
- 17.20 A szerelem rabjai (argentín sor.)
- 18.25 Döglött akták (amerikai krimisor.)
- 19.30 RTL Klub Híradó
- 20.05 Vacsoracsata
- Gasztroreality
- 21.05 Fókusz
- Közszolgálati magazin
- 21.40 Barátok közt (magyar sor.)
- 22.20 Dr. Csont (am. krimisor.)
- 23.20 Showder Klub
- Vidám show-műsor
- Utána. RTL-hírek
- 0.30 Face the Pro
- 1.35 Reflektor - Sztármagazin
- 1.50 Váltásdj (am. krimisor.)

ANTENA 1

- 6.00 Híradó, Sport
- 8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora
- 10.00 Sajtószemle
- Mircea Badea-val
- 11.15 Benny Hill (angol sorozat) (ism.)
- 11.45 Pisztruiatul (román sorozat)
- 13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
- 14.00 Piccadilly Jim

FILM+

- 8.00 Egy szép napon... (angol filmdráma)
- 10.00 Televíziós vásárlás
- 13.05 A Midsomer gyilkosságok (sorozat)
- 15.00 Irányított halál (kanadai thriller)
- 16.40 Rajzás 2. - Az új faj (kanadai akciófilm)
- 18.20 Nagy zúr Korzikán (francia vígjáték)
- 20.05 Felporgetve (amerikai-kanadai-ausztrál akciófilm)
- 22.10 Magasfeszültség (francia horror)
- 23.50 Golyó a fejbe (hongkongi thriller)

TV2

- 7.00 Magellán (ism.)
- 7.25 Tények Reggel
- 8.00 Mokka
- 10.00 Stahl konyhája
- 10.10 Babapercek
- 10.20 Televízó
- 11.30 Teleshop
- 12.40 Macsómizéria (am.-angol rom. vígj., 2002)
- 14.25 Kvízió
- 15.50 Megamánia (ism.)
- 16.25 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)
- 17.25 Boszorkánykonyha
- 17.30 Marina (mex.-am. sor.)
- 18.30 Árva angyal (mex. sor.)
- 19.30 Tények Hírműsor
- 20.05 Ezek megőrültek!
- 21.10 Aktív - A TV2 magazinja
- 21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)
- 22.20 NCIS (am. krimisor.)
- 23.20 Gyilkos számok (am. krimisor.)
- Közben. Kenősorsolás
- 0.10 Aktív
- 0.25 Megamánia
- 0.55 Elit egység (kan. akció sor.)
- 1.50 Tények Este - Hírműsor
- 2.20 EZO.TV
- Jósok, látók, médiumok!
- 3.15 Leszámlolás - Terror (orosz akcióf., 2004)

PRIMA TV

- 7.30 Senki sem tökéletes
- 8.20 Sport Florentinával
- 8.30 Teleshopping
- 9.15 Az újjáéledt bosszúangyalai 2. (am. anim. f.) (ism.)
- 11.30 Az öt csillagos otthon
- 12.30 Teleshopping
- 13.15 Kandikamera
- 13.30 Teleshopping
- 14.00 Mindenki gyermeke - Jessica McClure megmentése (amerikai filmdráma, 1989)
- 16.00 A cseresznye a tortán
- 17.00 Lököttek
- 18.00 Hírek, időjárásjelentés
- 19.00 Sport
- 19.30 Aki tud az nyer - versenyszow
- 20.30 Farmer feleséget keresek (reality show)
- 22.15 Lököttek (román vígjáték sorozat)
- 23.00 Mondenii Show
- 23.30 Tűzcsapda (am. katasztrófa film, 2001)
- 1.30 Hírek (ism.)
- 2.30 Lököttek (román vígjáték sor.) (ism.)
- 3.30 Tűzcsapda (amerikai katasztrófa film, 2001) (ism.)

KANAL D

- 8.00 Orvosok
- 10.00 Mennyet anyának 5
- 12.30 Kanal-D Hírek
- 13.15 Légy az enyém
- 15.00 Teleshopping
- 15.15 Aliye (sorozat)
- 16.45 Célponban
- 18.45 A nap híre
- 19.00 Kanal-D Hírek
- 19.45 Mennyet anyának 5 - reality show
- 20.30 Ha ügyes vagy pénzért nyerhetsz
- 21.30 1001 éjszaka (török sorozat)
- 23.00 Szupernova (amerikai katasztrófa film, 2005)
- 1.00 A kulcslyukon (erotikus film)

HÍR TV

- 7.00 Széles út
- Motoros életmód-magazin
- 7.30 Soroló (ism.)
- 8.00 Híradó
- Friss napi információk
- 9.05 Kontraszt (ism.)
- 10.05 Különkiadás (ism.)
- A kultúra külön kiadásban
- 12.05 Arcok a liftben (ism.)
- 12.30 Hírvilág (ism.)
- 13.00 Déli híradó
- 13.30 Hungarorama
- 14.05 Soroló (ism.)
- 14.30 Garázs (ism.)
- Ahonnán az autózás indul!
- 15.05 Európai híradó (ism.)
- 15.30 Napról napra (ism.)
- Belpolitikai összefoglaló
- 16.05 Péntek (ism.)
- Mondatvadászat
- 17.05 Célpont (ism.)
- 17.30 Paletta
- 18.00 Híradó
- 18.30 Panaszkönyv
- 19.05 Vonalban
- Interaktív politikai show-műsor
- 20.00 Híradó
- 21.05 Rájátszás
- 22.00 Híradó
- 22.30 Lapzártá
- Vitaműsor újságírókkal
- 23.05 Ősök tere
- 23.30 Pálya
- 0.05 BBC World Híradó
- 0.30 Panaszkönyv

DISCOVERY

- 7.00 Egyszer egy ilyet vezetni!
- 8.00 Újjáépítők
- Régi Mustang
- 9.00 Halálos fogás
- Akadály
- 10.00 Piszkos munkák
- Földmunkás
- 11.00 Végzetes másodpercek
- 12.00 Amcsi motorok
- Mikey emlékei
- 13.00 A túlélés törvényei
- Baja sivatag
- 14.00 Állítógal...
- Alaszka mítoszok
- 15.00 Piszkos munkák
- Sóbányász
- 16.00 Hogyan készült?
- 17.00 Halálos fogás
- Nehéz az élet
- 18.00 Amcsi motorok
- 19.00 A túlélés törvényei
- Déli mocsarak
- 20.00 Állítógal...
- 21.00 Hogyan készült?
- 21.30 A legnehezebb munkák - Robbantással a lavina ellen
- 22.30 Csendes szörnyetegek - Gyilkos albérlők
- 23.30 A túlélés törvényei - Írország
- 0.30 Éljük túl a katasztrófát - Tűzharc
- 1.30 Ross Kemp
- Gengszterbandák nyomában

HÁLÓZAT

- 9.30 Heti filmajánló
- 10.00 Prímatorna
- 10.30 Teleshop
- 11.00 Zodiákus
- 13.00 Teleshop
- 14.30 Csigu
- 15.00 Infománia
- 15.30 Tabu Tv
- 16.00 Zodiákus
- 18.00 Stílus
- 18.30 Helyszín
- 19.00 Házibuli Attilával
- 20.00 Sztárok a konyhában
- 20.30 Szivárvány ország színei
- 21.15 Iránytű
- 21.35 Hírháló
- 22.00 Frank és Jesse (amerikai western)
- 0.00 Karate tigris 4. (amerikai akciófilm)

November 5., péntek

Az év 45. hete és 309. napja, hátravan 56 nap

Ma **Imre** nevű olvasóinkat köszöntjük.

Az Imre férfinév eredete és jelentése tisztázatlan. Egyes vélemények szerint a gót Amalrich, Emmerich névből származik, aminek a latinosított változata az Emericus.

Holnap **Lénárd** napja van. Vasárnap a **Rezsők** ünnepe.

Hétfőn a **Zsomborok**at köszöntjük.

Évfordulók

• 1925-ben a magyar országgyűlés elfogadja az 1925. évi XLV. törvényeket Széchenyi István gróf, a legnagyobb magyar emlékének törvénybe iktatásáról.

• 1937-ben Adolf Hitler ismerteti a német területi kérdések megoldásának tervét, az ún. Hossbach-protokollt.

Vicc

Az öreg székely ül a hintaszékében az udvaron. Egyszer csak egy limuzin gurul a ház elé. Kiszáll belőle egy öltönyös ember és azt

mondja:

– Emlékszel rám, apám, én vagyok a fiad, akit elküldtél 10 éve a városba dohányért. Azóta meggazdagodtam, megnősültem és híres lettem. – Jó, jó, – mondja a székely – de hol a dohány?

Recept

Kukoricafőzelék

Hozzávalók: 50 dkg kukoricakonzerv vagy 1 csomag fagyasztott tejes kukorica, 5 dkg vaj, 1 ek. liszt, 1-2 dl tej, 1 dl tejszín, só, őrölt fehér bors, 1 csokor petrezselyem.

Elkészítés: A konzervkukoricát leszűrjük, és a vajon megforrósítjuk, erős lángon zsírjára sütjük. A liszttel meghintjük, és annyi tejjel engedjük fel, hogy sűrű mártás legyen. Sóval meg őrölt fehér borsal ízesítjük, és tejszínnel gazdagítva tálaljuk. (A tálon meghinthetjük finomra vágott petrezselyemmel is a tetejét.) Ha mirelit kukoricát veszünk hozzá, a vajban felolvasztott kukoricát zsírjára sütjük, liszttel meghintjük, és ugyanúgy járunk el vele a továbbiakban, mint a konzervkukoricával.

Ma

A következő napok időjárása

Szombat: 15°C, 16°C (Bukarest)
Derült, napos idő lesz. Sokfelé páras lesz a levegő, helyenként tartós ködfoltok alakulnak ki.

Vasárnap: 13°C, 17°C (Bukarest)
Déli nyugat felől megnövekszik a felhőzet, ott zápor lehet. Keleten pár órára még a nap is kislát.

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	19°C	7°C
Brassó	15°C	4°C
Bukarest	19°C	5°C
Csiksztereda	14°C	4°C
Kolozsvár	19°C	3°C
Marosvásárhely	18°C	4°C
Nagyvárad	18°C	10°C
Szatmárnémeti	19°C	9°C
Temesvár	20°C	7°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A reggeli párásság és ködfoltok megszűnése után alapvetően derült, napos idő várható. Csak az északi határ mentén növekedhet meg időnként a felhőzet, ott viharos lesz a szél. A hőmérséklet 15 és 20 fok között alakul.

A hatos lottó nyerőszámai:

19, 1, 22, 38, 18, 39.

HIRDETÉS

Egyet fizet, kettőt kap!

ÚMSZ-előfizetési akció – 2011

Fizessen elő 2011-re az **Új Magyar Szóra**, és ajándékozza meg szeretteit, barátait, ismerőseit egy **ingyenes ÚMSZ-előfizetéssel!**

Ha előfizet egy teljes évre, 150 lejért eljuttatjuk a lapot két különböző címre: az Ön címére, illetve egy Ön által megjelölt személy címére is!

Figyelem! Az akció csak olyan előfizetőinknek szól, akik közvetlenül a kiadónak vagy területi megbízottainknak fizetik ki az egyéves díjat. A postától, illetve a terjesztői cégektől ne kérje a kedvezményt!

Területi megbízottaink hához mennek, Önnek csak egy telefonhívásába kerül:

Hargita, Kovászna, Maros, Brassó: Baricz István, 0748 314.609.
Kolozsvár és környéke: Tósa András, 0788 715 481.
Nagyvárad és környéke: Béres Attila, 0788 318 353.

Amennyiben postai utalvánnyal (mandat postal) szeretné elküldeni az előfizetés ellenértékét, azt a következőképpen töltsse ki:

Destinatar: Béres Attila, la Editura Scripta S. A.
Adresa: OP 9 CP 49, Localitatea: Oradea, Jud.: Bihor.

Ne felejtse el a saját, pontos címét feltüntetni a postai utalványon, illetve az utalvány hátoldalára, az üres helyre beírni a kedvezményezett olvasóink pontos nevét és címét. Így az illető is egy teljes évig kézhez veheti napilapunkat!

Előfizetési áraink 2011-re:

- 1 hónap: 15 RON
- 3 hónap: 38 RON
- 6 hónap: 75 RON
- 12 hónap: 148 RON

2 (személy) x 12 hónap: 296 RON **HELYETT**
2 (személy) x 12 hónap: 150 RON (megtakarítás: 146 RON)!

Apróhirdetés

Magyar tulajdonú kereskedelmi cég bukaresti központjába kollégákat keres irodavezetői munkára. Magyar nyelv ismerete kötelező, előkészítő könyvelés ismerete előny. Önálló munkavégzés, hosszú távú karrierlehetőség. Várjuk az önéletrajzokat, csak magyar nyelven rotterom@rdslink.ro e-mail címre.

Eladó Gyergyóremetén a 853-as házszám alatti lakás a belsőségekkel együtt. Telefon: 0752-314 306.

Körözött

A körözött uram, amit rendelt!

Horváth István

***	MAGYARORSZÁGI KIADÓ	TOLSZTOJ	NŐI RUHAFÉLE	SZEMBEN ÁLLÓ (RÉG.)	RÓFÖGNI KEZDI	THAIFÖLD AUTÓJELE	BECÉZETT IBOLYA	IVARI JELLEGŰ	AMORF
RITKA NŐI NÉV									
SZÜKSÉGES						KÜL EL-LENTÉTE			
ÓCSKÁVÁ VALIK					PERU FŐVÁROSA				
...AR-TAGNAN: AZ EGYIK TESTŐR	KATONA-KABÁT				VUK APJA		IGEVEG-ZÖDÉS		
CSOKI-FAJTA	FORDÍT	ENYHE FEDDES					GÉPKOCSI-JA VAN	TONNA	
HAMAR FELFOR-TYANG SZEMÉLY		GYAKORI LÖNÉV						SPANYOL FESTŐ	
BETŰ-VETÉS					SZOMJ-OLTÓ				
LEVEGŐ, ANGOLUL			NŐI VÁLL-KENDŐ		KÓCSAG-TOLLAKI				
SZESZES ITAL (TRÉF.)			KELET			VASŰTI VÁGÁNY			

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Lelkesedése átsegíti a nehézségeken, sőt, jut energiája még arra is, hogy másoknak segítsen.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Életében fontos helyet kap a munka, a szolgálat. Észreveszi az élet apró örömeit. Igyekezzen kihasználni a lehetőségeket.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Annyi munkája van, hogy a hétvégi lazításra sem marad ideje. Pedig fontos, hogy maradjon ideje saját magára és szeretteire is.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Nyugis szokásait félretéve jelzi szeretteinek, hogy nem adja föl álmait. Lelkesedése másokra is átragad.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

A biztonságra törekszik. Ha valakivel szorosabb kapcsolatot alakított ki, és megbízik benne, annak örök hűséget ígér.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Leleményességét anyagi céljai érdekében használhatja. Sokat nem szabad gondolkodni rajta, mert amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan meg is szűnhet.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

A vásárlás nagy élvezet, persze csak ha van miből költeni. Mégis megpróbálja élménnyé tenni, annak ellenére, hogy takarékoskodnia kellene.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Valamit hall pártjától, ami az egész napját tönkreteszi. Szánjon időt a hallottak átgondolására és ne csupán az érzelmei vezéreljék.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Jól teszi, ha nem halasztja a hét végére az Önmre váró munkát. Minél korábban hozzálát, annál hamarabb végez vele.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Nincs olyan feladat, amit ne tudna megoldani, csak nem kell a megszokásokhoz görcsösen ragaszkodnia.

VÍZTÖTŐ (I. 21.–II. 19.)

Mindig a dolgok nehezebb vége jut Önnek. Így van ez ma is, de bolygójától erőt és ösztönzést kap a feladatok elvégzéséhez.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Jó humorával, csipős, ám találó megjegyzéseivel könnyen magával ragadja társait. Érzékenyen viszonyul minden szépséghez, amit a természet kínál.

Új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László
Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás
Vezető publicista: Agoston Hugó

Főmunkatársak: Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális) Bogdán Tibor (Háttér) Baló Levente (Kultúra) Szakács Zsuzsanna (Gazdaság) Turós-Jakab László (Sport) Farkas István (Média) Orosz Anna (Életmód) Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők: Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók: Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelőszerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az *Új Magyar Szó* bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az *Új Magyar Szó*ra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

Győzelmekre volna szükség

Kézilabda

T. J. L.

▶ Az Oltchim, de még a Debreceni VSC és a Győri Audi ETO KC is létfontosságú pontokat szerezne a női kézilabda-Bajnokok Ligája csoportkörének 4. fordulójában. A C csoportban, a román bajnok Oltchim francia földön, a Toulon Saint Cyr otthonában lép pályára a kétpontosok összecsapásán. A vasárnapi mérkőzésről a *Digi Sport* számol be élőben 18 órai kezdettel. A kvartett harmadik kétpontos, a dán Randers HK a csoport veretlen éllovasát, a norvég Larvikot fogadja. A Debreceni VSC jelenleg rosszabb gólkülönbséggel sereghajtó a B csoportban, és ahhoz, hogy előrébb kerüljön, mindenképpen győznie kell vasárnap a német Leipzig ellen. A két csapat október 13-i, lipcsei találkozásán simán, 31-25-re diadalmaskodtak a hazaiak. Szombaton, a négy pontos spanyol Itxako a kétpontos Hypo Niederösterreich csapatát fogadja. A D csoportban vasárnap a Győri Audi ETO KC a kvartett pont nélküli sereghajtója, a HC Podravka kaproncai otthonában vendégszerepel. A négy pontos magyarok számára csak a győzelem elfogadható eredmény, hiszen az oroszországi Csehovban is két négy pontos alakulat, Zvezda Zvenyigorod és a szlovén RK Krim Ljubljana vív csatát. A csoportokból az első két helyezett jut a középdöntőbe, míg a harmadikok átkerülnek a KEK nyolcadöntőjébe. ◀

„Felnégyelték” a CFR-t

Labdarúgás

T. J. L.

▶ Két, egymás utáni mérkőzésen négy gólt lőni egy csapatnak: Mario Gomez fegyverténye nem mindennapi a futball világában. A Bayern München 25 éves csatára elmondhatja magáról, hogy a román bajnok hódéra, hiszen müncheni gólja után Kolozsvárott a 12., a 24. és a 71. percben is megszöreggette Stancioiu hálóját. A 90. percben a világbajnoki bronzérmes Thomas Müller is betalált, s a Gépész utcai 4-0-lal a német bajnok bebiztosította helyét a Bajnokok Ligája legjobb 16 csapata közt.

A CFR 1907 játékosai két, nagyon különböző féldőt produkáltak. Az elsőben túlzásba vitt óvatossággal, mondhatni, félénken játszottak, a másodikban pedig vakmerően és célratörően, kár, hogy akkor már késő volt. Louis van Gaal, a Bayern edzője szerint a kolozsváriak csapatjátéka akadozott, míg Sorin Cârțu azt nehezményezte, hogy az első 45 percben tanítványai egyetlen taktikai utasítását sem tartották be. Ennek ellenére Bastos, De Zerbi háromszor is, majd Culio és Piccolo is legyőzhette volna Buttót, a szerencse azonban sárgadöntő eredmény, hiszen az oroszországi Csehovban is két négy pontos alakulat, Zvezda Zvenyigorod és a szlovén RK Krim Ljubljana vív csatát. A csoportokból az első két helyezett jut a középdöntőbe, míg a harmadikok átkerülnek a KEK nyolcadöntőjébe. ◀

A csoport másik mérkőzésén, Bázélben az AS Róma 3-2 arányban bizonyult jobbnak a svájci alakulathoz. Mezz és Totti (11 m) találataival a vendégek 2-0-ra vezettek a 25. percben, Frei a 69. percben szepített a házigazdák-

nak. Röviddel azután Greco növelte a Farkasok előnyét, a 83. percben Shaquiri már a végeredményt állította be. **A csoport állása:** 1. (már továbbjutott) Bayern 12 pont, 2. AS Róma 6, 3. FC Bazel 3 (7-8), 4. CFR 1907 3 (5-10). Következik (november 23-án): AS Róma–Bayern München (az első mérkőzésen: 0-2) és FC Bazel–CFR 1907 (1-2).

Az **F csoportban** negyedik mérkőzését is megnyerte a Chelsea (4-1 a Szpartak Moszkvával), és a német bajnokhoz hasonlóan készülhet a nyolcadöntőre. A londoni Stamford Bridge-en Anelka, Drogha (11 m) és Ivanovic (2) volt eredményes a Kékektől, az oroszok becsületgólját Bazsenov szerezte a 86. percben, amikor az eredményjelzőn már 3-0 állt. Hetet lőtt az Olympique Marseille Zsolnán, ahol a szlovák bajnok MSK negatív rekordot állított

fel a nem mindennapi 0-7-tel. A francia csapat góljain Gignac (3), Heinze, Rémy és Luchito Gonzalez (2) osztozott.

A csoport állása: 1. (már továbbjutott) Chelsea 12 pont, 2. Marseille 6 (8-3), 3. Szpartak 6 (5-6), 4. MSK Zilina 0. Következik (november 23-án): Szpartak–Ol. Marseille (1-0) és Chelsea–Zilina (4-1).

A **G csoport** csúcsrangadója, a San Sirón, a vendég Real Madrid az utolsó másodpercekben szerzett Pedro Leon-góllal csikarta ki a 2-2-es döntetlent. Higuain az első féldő végén szerzett vezetést a királyi gardának, a 60. percben pályára küldött Filippo Inzaghi szűk tíz perc alatt fordított a milánóiaknak. A kvartett másik mérkőzésén az AJ Auxerre 2-1-re verte az Ajax Amsterdamt, a gólokat Sammaritano (9.) és Langli (84.), illetve Alderweireld (79.) szerezte. **A csoport állá-**

sa: 1. Real 10 pont, 2. Milan 5, 3. Ajax 4, 4. Auxerre 3. Következik (november 23-án): Ajax–Real (0-2) és Auxerre–AC Milan (0-2).

A **H csoportban** a Sahtar Donyeck visszavágott az Arsenalnak a londoni vereséget, 2-1. A találkozó 10. percében Walcott az Ágyusok 15. gólját szerezte a sorozatban, az ukránok azonban már szünetig fordítani tudtak Csigirinszkij (29.) és Eduardo (45.) révén. A Partizan Belgrádban sem tudta megtörni a jeget, a Sporting Braga Moisés (35.) góljával szerezte meg a három pontot (1-0). A portugálok már nem veszthetik el a tavaszi EL-szereplést biztosító harmadik helyet. **A csoport állása:** 1. Arsenal 9 pont (15-4), 2. Sahtar 9 (7-6), 3. Braga 6, 4. Partizan Belgrád 0. Következik (november 23-án): Braga–Arsenal (0-6) és Partizan–Sahtar (0-1). ◀

Bár a CFR „üdvöskéje”, Culio (jobbra) ezúttal sem játszott rosszul, a csapatnak nem ment. Fotó: Mediafax

Röviden

Rapid–Steaua a sláger

A labdarúgó-Liga 14. fordulójának műsora: pénteken: Brănești–Un. Urziceni, Univ. Craiova–Oțelul. szombaton: Pandurii–Marosvásárhely, Astra–Brassó, Temesvár–FC Vaslui, vasárnap: Sportul–Kolozsvári U, Kv. CFR 1907–Dinamo, hétfőn: Gaz Metan–Gloria, Rapid–Steaua.

Szebenben az éllovas

A 11. forduló mérkőzéseivel folytatódik a hét végén a labdarúgó-Liga 2 őszi idénye. A Nyugati csoport legérdekesebb meccsein a Nagyszébeni Voința és a Petrolul Ploiești, illetve a Dacia Mioveni és az ALRO Slatina találkozik. A további műsor: Poli Iași–Szilágysomlyói FC Silvania, CSM Râmnicu Vâlcea–UTA, Bihar FC–FC Argeș, Aradi ACU–Dévai Mureșul, Tordai Arieșul–Gaz Metan CFR Craiova.

Kolozsvárott az SZKC

Három hét megszakítás után a hét végén folytatódik a férfiekézilabda-Nemzeti Liga őszi idénye. A szombati 8. forduló azonban csonka lesz hiszen csak öt mérkőzés tűz műsorra. Az előrehozott Nagyvárad–Szatmárnémeti találkozó lapzártá után ért véget, ma délután 6 órától pedig a Kolozsvári U Transilvania–Székelyudvarhelyi KC összecsapást közvetíti élőben a *Digi Sport*. A szombati menetrend: Suceava–Buk. CSM, Constanța–Resicabánya (19 óra, *Digi Sport*), Steaua–Bákó, Tg. Jiu–Temesvár, Brassói Dinamo–Nagybányai Minaur HC.

Csonka forduló

A női kézilabda Nemzeti Liga 8. fordulójából egy mérkőzés már lebonyolítottak, a címvédő Oltchim 38-21-re gázolta el a HC Dunărea Brăilă. A Tomis Constanța–Oțelul Galați és Dévai Cetate–HCM Buzău mérkőzéseket vasárnap rendezik, a többi szombaton, az alábbi menetrend szerint: Resicabánya–Kolozsvári U–Jolidon, Nagybánya–HCM Roman, Craiova–Zilahi HC és Brassói Rulmentul–Buk. CSM.

Magyar Ligakupa

A 3. forduló eredményei: A csoport: Szolnoki MÁV–Kecskeméti TE 1-1. B csoport: Paks–Vasas 2-0. C csoport: Ferencváros–Szombathelyi Haladás 0-0. D csoport: Siófok–Kaposvári Rákóczi 1-1.

Szíven szűrt ország-díj

ÚMSZ

▶ A dokumentumfilm – csapatsport kategória legjobb alkotása lett a *Szíven szűrt ország*, a tavaly februárban Veszprémben meggyilkolt román kézilabdázóról, Marian Cozmáról készült mozi a milánói sportfilm-fesztiválon.

A 28. Fédération Internationale Cinema Television Sportifs (FICTS) seregszemlén a Szíven szűrt ország az egyetlen magyar és az egyetlen kézilabda témában készült alkotás volt a döntőbe jutott 150 film között; kategóriájában 16 film versenyzett. A versenyre 103 országból küldtek be alkotásokat, a válogatókat öt kontinens 14 országában rendezték meg, innen kerültek a filmek hét kategóriában az

idei milánói döntőre. A Palazzo Giureconsultiban tartott díjátadó olyan díszvendégek jelenlétében zajlott, mint Alberto Tomba háromszoros olimpiai bajnok olasz sielő, Rafael Nadal spanyol teniszező, Clint Eastwood amerikai színész és Livio Berruti olimpiai bajnok olasz atléta. A *Szíven szűrt ország*ot a díjátadó gálán az alkotás egyik rendezője (és vágója) Csillag Manó képviselte. Az idei seregszemle döntőjébe olyan nagy nevű sportszerkesztőségek és sportcsatornák alkotóműhelyeiből kerültek be műsorok, mint az *Eurosport*, az *ESPN*, az *ESPN Classic*, a *La Gazetta dello Sport*, a *World Olympians Association*, a *RAI Radiotelevisione Italiana* vagy a *TVE/RTVE Televisión Española*. ◀

Megvolt az újabb bajnokverés

Kosárlabda

Turós-Jakab László

▶ Érdekes eredményekkel zárult hétközi 8. fordulóval folytatódott a férfi-kosárlabdabajnokság őszi idénye. Kolozsvárott rendkívül izgalmas mérkőzést szurkolt végig a kétezres nézősereg, amelyet az U-Mobitelco BT értékes sikerrel örvendeztetett meg. Hatodik bajnoki sikerükkel, a kolozsváriak a táblázat élére ugrottak, igaz, ehhez az is hozzájárult, hogy a korábbi listavezető CSU Asesoft zsinórban második vereséget szenvedte el. A craiovai kudarc után a bajnoki címvédő ploiești-iek ezúttal hazai pályán kaptak ki a fővárosi CS Municipaltól, 69-75.

Az edzőváltáson átesett és csapatvezetője sportszerűtlen viselkedése miatt ezer euró büntetést Steaua Turabónak nem okozott gondot a Temesvári BC, a bukarestiek 87-69-re nyertek a horvát Niksa Bavcevic irányításával.

Remek győzelmet arattak a nagyváradiak, akik 86-71-re nyertek Craiován. A 9 pontos CSM ugyan a 13. helyen áll, de három elhalasztott mérkőzése van, és a legkevesebb veresége: egy.

Nagyszébenben a LeVar Sealsszel megerősödött CSU Atlasi rangadót nyert a Gaz Metannal szemben, tíz triplájuk ellenére a megyesiek 93-80 arányú vereséget szenvedtek. A BC Argeș Pitești 92-70-re nyert a Brassói CSU Cuadripol, az Energia Rovinari pedig 97-80-ra a há-

zigazda Csikszeredai Hargita Gyöngye BC ellen.

Több rangadó is szerepel a hétvégi 9. forduló műsorában. Szombaton, 18 órától, a *TVR 3* a Gaz Metan–U-Mobitelco BT mérkőzést közvetíti élőben, vasárnap, ugyanabban az időpontban pedig a CS Otopeni–Steaua Turabo meccset. A hétvégi Varadinum-fesztivál miatt a Nagyvárad CSM csak hétfőn fogadja a CSU Asesoft együttesét, a többi találkozót szombaton rendezik: Energia Rovinari–SCM U Craiova, BC Mureș–Csikszereda, Brassó–Nagyszében, Temesvár–Pitești, Buk. CSM–Iași.

A táblázaton az U-Mobitelco (14 pont) vezet a BC Mureș (13), az Asesoft (14), a Steaua Turabo (14), a Gaz Metan (13) s az Energia (13) előtt. ◀

HIRDETÉS

YOUNG REPORTERS AGAINST POVERTY

www.youngreporters.net

18 és 30 év közötti újságíró szakos diák vagy?

RIPORTPÁLYÁZAT

Részletek a 7. oldalon

Az épített örökség jövője

Bara István építész szerint a műemlékvédelem nem csak a szakemberek, hanem az egész társadalom feladata

Beszélgetőtársunk fontos tisztséget tölt be a Szatmár megyei urbanisztikai igazgatóságon, aláírása nélkül, némi túlzással szólva, egy fászsínt sem lehet felhúzni. Mégis sokan inkább cselekvő műemlékvédőként ismerik, nem is csak a Szamos alsó folyásánál. Már hosszabb ideje ő az egyik legtekintélyesebb erdélyi civil szervezet, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság (KLMT), egyben a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság (PBMET) alelnöke, miközben a jelzett szervezetek megyei vezetése is rá hárul. Szűkebb-tágabb értelemben vett tevékenységéről kérdezzük.

Sike Lajos

► Arra kérem, mondjon valamit társaságuk nevéjáról, hiszen nem valószínű, hogy olvasóink többsége betéve tudja, ki volt és mit csinált Kelemen Lajos.

– Vásárhelyi születésű, de Kolozsváron ténykedő történész és földrajz szakos tanár volt, aki munkássága révén sokat tett azért, hogy Erdélynek pontosabb nyilvántartása legyen az épített örökségről, s ennek nyomán a megóvására is jobban oda lehessen figyelni. A kolozsvári állami levéltárban dolgozott néhány éven át, pontosabban 1940 és 1944 között az intézmény főigazgatója volt, amikor jobban tudta elképzeléseit érvényesíteni. Munkájában az is segítette, hogy egy ideig az EMKE főtitkáráként is működött. Olyan környezetben nőtt fel, ahol megbecsülték az ember teremtette értékeket, diákkori erdélyi barangolásait már tulajdonképpen ezek az épített örökség-elemek határozták meg. Már akkor igyekezett összegyűjteni a régi erdélyi templomok, kastélyok, kúriák, várak történetét, levéltárosként pedig fontosnak tartotta meggyőzni azok tulajdonosait, gazdáit, hogy az építmények rajzait, dokumentumait helyezték el a levéltárban, hiszen ott sokkal jobban biztosított a megőrzésük, a szakszerű kezelésük. Végül sorban neki, az ő figyelmének és erőfeszítéseinek köszönhető, hogy a kolozsvári levéltár kiemelkedően sok ilyen kordokumentumot őriz. Kelemen Lajos másik nagy érdeme pedagógusi, nevelői munkája. Külön adottsága volt ahhoz, hogy ráirányítsa diákjai figyelmét a műemlékekre s azok védelmének szükségé-

gességére. Ezt szolgálták például az általa meghonosított városnéző séták, amikor kötetlen beszélgetések, csevegések révén ismerkedtek az épített örökséggel. A nevét viselő társaság 1990-ben alakult meg, tehát az idén ünnepeltük fennállásának huszadik évfordulóját. Első elnöke Balogh Ferenc kolozsvári építészmérnök, az író Balogh Edgár fia volt, őt Gaal György egyetemi tanár követi. Több nagyobb erdélyi városban, így Brassóban, Marosvásárhelyen, Aradon, Szatmáron vannak fiókszervezetei. Az első nagy nekibuzduláskor százánál több tagja volt a társaságnak, ma már kevesebben vagyunk.

► Így szokott ez lenni a legtöbb civil szerveződéssel: kezdetben, míg tart a lelkesedés, sokan vannak, aztán a kemény és szürke munkához már nem mindenki marad. Ennek ellenére mindkét társaság él, és eredményes tevékenységet fejt ki. Az elején mi volt a legfontosabb számukra?

– Egy ideológiától és politikától mentes, valós leltár elkészítése. Számba venni teljes építészeti örökségünket. Azokat is, amelyek a szocializmus éveiben összeállított műemléklistán szerepeltek, de azokat is, amelyek kimaradtak onnan. Talán mondanom se kell, mit hagytak ki előszeretettel a korábbi listákról. A diktatúra vége felé volt egy hullám, amikor a már rajta lévő templomok közül is többet levettek. Ma már majdnem minden olyan épület rajta van, amelyet értéke miatt megillet az a hely, de például a 250 éves németi református templom még ma sem kerül rá. Ennek egyik oka a listára kerüléssel járó hatalmas bürokrácia, de nagyrészt mégis igazol-

ható hosszas eljárásáé és ügyvitellel. Ez egy csapatmunka, a régészről a művészettörténészig legalább fél tucat szakma részt vesz benne. A lista azért sem lehet teljes, mert időközben újabb értékek kerülnek elő, mutatják meg magukat. Az országhatár közelében, egy kis faluban, Berén van egy régi templom, amelynek falai nem képviselnek értéket. Most mégis meg kell indítsuk a műemlékké nyilvánításának folyamatát, mert belső renoválása során a 16. és 17. században készült freskók kerültek elő.

► Mi lesz viszont az olyan híres műemlékekkel, mint a Károlyiak kastélya vagy inkább lovagvára, az ákosi, hatalmas Árpád-kori templom vagy az erdődi vár? Az utóbbi időben lát-szik némi elmozdulás, itt-ott dolgoznak, foltogatnak. De vajon elég ez akkor, amikor századok, majd évtizedek mulasztását kell pótolni?

– Persze, nem elég, de nem hagyható figyelmen kívül az ország gazdasági helyzete. A válság mindent érint, a műemlékvédelemre is kevesebb pénz jut. Ilyen körülmények között örülhetünk, hogy a nagykarolyi kastély és az erdődi vár renoválása, illetve konszolidálása folyamatban van. Igaz, többnyire uniós, kevésbé helyi pénzekkel. Elkészült öt másik fontos műemlék renoválásának tanulmányterve, köztük az aranymányzatos Lónai-féle reneszánsz kastély és a neogótikus szatmári Vécsey-házé, amely egy idő óta a képzőművészeti múzeum otthona. Arra ösztönözzük az önkormányzatokat, hogy minél több, hatáskörükbe tartozó műemlékre készítsenek felújítási terveket, s minden pályázati lehetőséget ragad-

A szerző felvétele

janak meg a szükséges források biztosítására. Ha nem is látványos, de pozitív változást tapasztalunk e tekintetben. Akárcsak abban, hogy a legtöbb önkormányzat most már jobban ügyel a műemlékvédelemmel kapcsolatos előírások betartására, hogy ne tegyenek bennük jövétlen kárt.

► Gondoljuk, használt tekintélyüknek az a civil kurázi, amelyre egy úgynevezett villámcsődület kapcsán országosan felfigyeltek. Mármint az a sokadalom, amely a Szatmárnémeti jelképe is számító Pannónia (Dacia) szálló felújításánál mutatkozó törvénytelenység, főleg a hotel alatti átjáró beton-alagúttá silányítása okán megnyilvánult.

– Még mennyire! Nem volt gond annak a kétezer aláírásnak az összegyűjtése, amelyet elküldtünk a kulturális minisztériumnak, azt a kérésünket alátámasztva, hogy vizsgálja felül a szálloda felújítására jóváhagyott terveket. Az a bizonyos villámcsődület ráirányította a közvélemény figyelmét arra, hogy a KLMT és a PBMET a műemlékvédelem fontos tényezői. Egyúttal arra is, hogy a műemlékvédelem nemcsak a szakemberek, de az egész lakosság, ha úgy tetszik, az egész társadalom ügye és feladata. Mert mindnyájan szegényebbek leszünk, ha környezetünket lerontják, sivarábbá teszik.

► A pedagógus Kelemen Lajost követve, tevékeny-

ségük fontos része az ismeretterjesztés, bizonyos mértékben az oktatás, így például a konferenciák, tanácskozások is.

– Csak Szatmár megyében öt ilyen témás konferenciát szerveztünk. Ezek többségén román meghívottak is jelen voltak, mert, amint már utaltam rá, az egész lakossághoz kívánunk szólni, hiszen legtöbbször közös problémákról, mindnyájunkat érintő kérdésekről van szó. Ilyen például a népi építészet megóvása. A modernizációnak olyan régi szép parasztházak, csűrök, istállók is áldozatul esnek, amelyek belső korszerűsítéssel és a funkció megváltoztatásával megmaradhatnak. Erre mutattunk jó példákat.

Folytatása a 2. oldalon

Bara István (1949, Szatmárnémeti)

Építész és műemlékvédelmi szakmérnök. A Kolozsvári Műegyetemen 1973-ban szerzett építészmérnöki diplomát. Egy ideig a megyei tervezőintézetnél dolgozik, aztán műszaki felügyelő, majd a Szatmár megyei urbanisztikai igazgatóság irodavezetője. Megalakulásától a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság tagja, majd alelnöke, 1991 óta megyei fiókszervezetének elnöke, illetve a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Társaság alelnö-

ke, s mint ilyen, több szakmai konferencia főszervezője. Történelmi és egyházi műemlékek, kastélyok, udvarházak építéstörténetével és azok új célokra való hasznosításával foglalkozik. Számos tanulmányt írt, több szakkiadvány társszerzője, így a Szatmár megye történelmi épületeit és műemlékeit bemutató kötetnek is. Szakmai és műemlékvédői tevékenységéért több elismerésben részesült, 2004-ben Fényes Elek-díjat kapott.

Márton Adél-Evelin

Mese ördögről, szerelemről

Egy özvegy éjszakán kezdődött, furcsa dolgok ke-rengtek a levegőben, még az üregi ördög is előjött tőlük az üregéből.

Pedig olyan lusta volt, hogy a Sátán csak szégyenle-tibe tartotta meg a szolgálá-tában. Az üregi ördög aztán egyszerűen lelépett, otthagya az üreget az ürgéknek. Akik már időtlen idők óta fenték a fogukat e lakályos odúra, mert a jó öreg isten is megmondta: míg üregük nem létszen, addig semmit sem érnek. Így nagy szé-gyenkezésben tengették nap-jaikat. De most, hogy az ör-dög önként eltávozott, jobbra fordultak a dolgaik. Más-soknak nem annyira.

A dolog a következőkép-történt:

Lány az úton, kutya az úton, szív az úton, mentek, mendegéltek. Együtt men-tek, mert egyiküknek sem ár-tott, ha volt még vele valaki.

Aztán találkoznak az ör-döggel magával, fehér hajú fiatalember képében. És az ördög igen kedves vala, és nem vevé észre, hogy maga is csak a megrontó erővel par-rolázik a lány, a kutya meg a szív személyében.

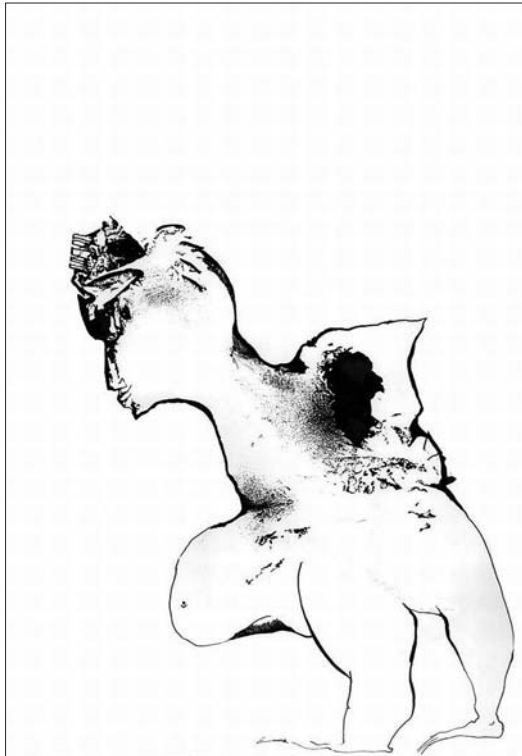
Mendegéltek együtt egy darabig, mint Örkény Istvánék: elől a kutya, mert ő legalább hűséges, utána ment a fehér hajú ördög, mert neki még gyermekarca volt, lelkin csak két fodrot vetett a rosszfeleség ránca, aztán ment a lány is, akinek jó illata volt, de az élete csak olyan, mint a kártyavár és a kirakós játék, foltos vót és forró, leghátul kullgott a szív, mert vele törődtek a leg-kevésbé.

Gyakran köpött mindenki hátrafelé, a gyalázatos múlt-at emlegetve, de valahogyan mindig ezt a szerencsétlen szívet találták el, pedig ő a jövőt hordozta magában, az ördögét, a kutyáét, a lányét s a magamagáét.

Aztán táncoltak nagy va-dul, szorosán összefogózva a porban, a havat már nem ér-ték meg együtt, pedig nem így volt eltervezve... A kutya gyakran meghempergett le-vett culáikban, mégsem let-tek ettől hűségesebbek, egy reggel aztán az ördög jobbra futott, a lány balra, a kutya meg a szív ott maradtak az úton sírni, és megsíratni a fe-hérhajú ördögöt, akinek kö-lyökképe volt, s a lányt, aki azért volt illatos, mert beteg volt a lelke neki.

A szívet galambbá változ-tatta a sors, rozsdavörös tol-lai naponta repkedtek az ör-dög tájékán, céljuk az volt, hogy az esztét vegyék ennek a gyermekarcú kéjencnek, és olyan utakra kalauzolják a lábát, melyekre lépni immár nem akart.

Valaki minden éjjel meg-próbált gubancot kötni a ha-jába, különböző testrészeire, ó, hogy csomósodna meg a cukor a szájában s válna ecetté, fakadjon sírva, ami-kor nevetni készül, ha tükör-be néz, ne magát lássa, ha-nem valaki mást. Szóval va-lami kis dibbuk minden ál-dotta éjjel besompolygott az ablakot szigetelő párnák alatt, és egyenesen a fülébe mászott ennek a szép ördög-nek, aztán ott duruzsolt neki hajnal hasadtáig, hogy sem a szesz, sem a kézrátétel az ágyékra nem segített rajta. Ott hempergett, fetrengett,

Szöcs Attila (Csikszereda) grafikája

néha arra ébredt, hogy egy nagy szórú foltos kutya nyal-ja a lábujjkait, hogy szintúgy megszerette, aztán csak reg-gel látta, hogy felfalta a beste lélek minden ételét. Még hogy a kutya megbízható s hűséges, vaj devla, hogy a rák költsön a fajtájába, a rü-hek egyék le a képit, hát nem az, hogyan legyen akkor jobb egy asszony, mint ami-lyen? Ha mán a kutya ilyen beste, tán egy asszonynak is meg lehetne bocsátani, súgta a dibbuk a gazda fülébe, hogy annak kiszáradt a tor-ka, ha csak meghallotta ezt a hangot. Szinte ölmet kellett

a fülébe öntsön, mint a mito-lógiai hősök, félistenek s egyéb cifra úri társaság tag-jai, szabadkőművesek és kályharakó mesterek.

De nem és nem, egye meg a búbánat és válogatott szív-kórság azt a fehércselédet, gondolta az ördög, és nem is gondolt ennél egyebet, csak magára, de arra aztán sokat.

Na de azt nem tudta, hogy e magára gondoló jó tulaj-donságáért külön kötet átkot szült az éjszaka, és az, ki eb-ben az éjszakában e tulaj-donság és a tulajdonosa mi-att aludni nem tudott. Ha

tudta volna, másképpen is le-hetett volna, mert ez a gyer-mekorcájú ördög civilben is-tenfélő, reszketegre korcsosuló térdű teremtmény volt, ki ha a megfeszített főnököt látta, szintúgy magára raj-zolta ennek jelét. Járt gyak-ran a lába a temetőbe is, nem csak séta gyanánt, pénzt is adott a koldusnak, mert fél-tette azért azt a lyukas egy száal lelkit a túlvilágtól és a purgatórium forró leheleti-től. Csak ott hibázott a mi drága ördögünk, hogy azt hitte, az égiek világa külön helyen lakik, napsütötte tró-nusokon és egyéb fennkölt helyeken, ezért külön tiszte-let jár neki, és nem ildomos, de szinte bűnös dolog a földiekkel összeereszteni.

Csakhogy ezek az istensé-gek, akikről szó van, nem a fellegekben, hanem a sötét és iszamos aljú barlangokban laknak, a hegyeken futko-rásznak, mindenféle alakot öltve, a kőszáli kecskebaktól az eltévedt sirályig bármi le-het az a drága jó isten, akitől ez az ördögöcske félteti vél-te magát. Bár ő azt mondta, tiszteli.

Szóval, összefogott a ku-tya s a galambbá vált szív, meg a lány, de nem az ördög ellen, hanem érte, hát ellene könnyebb dolguk lett volna, így azonban nem lehessen tudni, mi létszen a vége ene-k a keréketörésnek.

Az ördög mikor elment, hajnal volt, hideg volt, és előtte kiabálás, lökdösődés. Azok hárman úgy gondol-ták akkor, hogy ennél hide-gebb, hajnalabb s kiabálós-abb, jaj, de leesebb immár semmi se lehet, azóta azon-ban hidegebb lett. Most már

csak azt kellene eldönteni, hogy ez egy fagyni kitett sze-relem számára biztató-e avagy sem? Megjegyzendő, hogy valaki kitette ezt a sze-relmet nagy dög szívtelen ör-dög módjára, hogy fagyjon meg és aszalódna meg, szá-rítsa s apassza el a kórság, de valaki más, aki szoknyát kel-lett volna viseljen, feszt ki-szaladozott emellé a szeren-csétlen mellé, oszt hol a lehe-letivel melegítette, hol gyer-tyát gyújtott mellette, s sirát-a, na, aztán így meghalni sem lehet. Ha feszt nyaggat-va van valaki, nem oly köny-nyű elmenni.

De az ördög megharagu-dott, nem lehet azt tudni, hogy kire inkább, magára-e, vagy, ahogy ő mondja, a jó szagú lányra... Csak a dib-buk látogatta, akit mi hár-man küldtünk hozzá, meg közlünk a kutya.

Felbogozzuk a szoknyát a combunkra, és megyünk, nyomunkban a kutya, leghá-tul a szív, aki néha eltéveszti a nyomot, de aztán csak megtalál valahogyan, s fu-tunk, ki elől, hova s meddig, az ördög kéne tudja. De ejsze megcsapta az ő fejit is kissé a kénköves ménkö, és égett a bundája hazáig, aho-vá hiába ment már, mert az ürgék igencsak megszap-rodta vala.

Úgyhogy vette az ördög is a megégett lábát, osztán pa-nyókára vetette, mint a hety-ke kurucok, s szépen vissza-labanckodott az útra. Ahová is kifeküdt, s szerelmet ját-szott a porban, akárkinek így, szemre, de istenigazából csak úgy valakinek. Akinek a tekintetét leste, és kutya ké-piben sem átalotta keresve keresni.

Az épített örökség jövője

Folytatás az 1. oldalról

– A kialakult vita arra utalt, hogy a közönség fogékony az ajánlásainkra. Köztük arra is, hogy lehetőleg minden településen alakítsanak ki egy olyan hagyományörző tájházat, mint amilyen Bog-dándon, Avastújvárosban, Mezöpetriben és még né-hány községben már létezik. Volt egy konferencia az egy-házi műemlékek védelmé-ről. Itt is sok mindent felme-rült, de általános helyesléssel találkozott az a kezdemé-nyezésünk, hogy a teológiai intézetekben és általában ott, ahol egyházi személyeket képeznek, vezessék be a mű-emlékvédelem tanítását, mi-vel mégis elsősorban ők az ilyen épületek legelső gazdái és felügyelői. Nekik kell elő-ször felismerniük, hogy hol és mi a teendő. Külön ta-nácskozás volt az önkor-mányszatok feladatairól és fe-lelőségéről a közigazgatási területükön lévő épített

örökség megóvásában, egy másik a történelmi, építészeti értékeket őrző romok, fa-lak, falrészek konzerválásá-val kapcsolatban. Vagy em-líthetném a honismereti elő-adásokat, amelyek főleg a történelmi múlttal rendelke-ző községekben népszerűek.

► **Úgy hallottuk: az ilyen ismeretterjesztő találko-zókra nem egyszer híres ké-peslapgyűjteményéből is visz illusztrációnak néhá-nyat. Igaz, hogy ebben a ré-gióban ön őrzi a legtöbb ré-gi képeslapot. Öt-tízet? Honnan ez a szenvedély?**

– Nos, nem az enyém a leg-nagyobb gyűjtemény erre-fe-lé sem, nekem csak har-mincötezer képeslapom van, nagyságrendben har-madik-negyedik vagyok a sorban. Ez a harmincötezer csak csöpp a New York-i vagy a moszkvai többmillió-s gyűjteményhez, de még a legnagyobb magyarországi-hoz is, nevesen a 860 ezres

szerencsi kollekcióhoz vi-szonyítva. Persze hogy al-kalmanként magammal vi-szek párat valamilyen témás előadást illusztrálni, de nem jellemző, mert amennyire lehet, szeretném megőrizni fiaimnak, unokáimnak. Meg azért sem, mert volt rá példa, hogy egy-két értéke-sebb példány kézen-közön eltűnt. Hogy honnan ez a szenvedély? Apám, nagy-nyám, gondos, takaros em-berek lévén, minden értéket megőriztek, így többek kö-zött sok képeslapot hagytak ránk. Természetesnek vet-tem, hogy ezt az örökséget nekem is gyarapítanom kell. Diákként ez már azért is könnyen ment, mert akkor nagy divat volt a levelezés, a képeslappcsere, bel- és külföl-di partnerekkel egyaránt.

► **Vannak egészen különle-ges sorozatok, fülte ritka példányok is benne, mint a bélyegeknél, vagy ez nem jellemző?**

– Nem jellemző, már csak azért sem, mert a képeslapok ritkábban kapcsolódnak egy-egy eseményhez, történés-hez vagy akár valamilyen művészeti stílushoz, irány-zathoz, tudományos felfede-zéshez, netán esztétikai él-ményhez, sokkal inkább a meglévő építészeti és termé-

szeti értékekhez, azok fény-képes illusztrációi. Mind-azonáltal akadnak nagyon szép sorozatok is. Az első magyar képeslapok is egy ilyen sorozat részeként jelen-tek meg 1896-ban, vagyis a Millennium esztendejében. Ezek főleg a honfoglalás ez-redik évfordulójára emelt

Foto: Sike Lajos

olyan nagyszerű épületekről vagy más objektumokról ké-szültek, mint a Nemzeti Mú-zeum, Vajdahunyad vára, a Halászbástya vagy az Ipar-csarnok. A harmincdarabos sorozatból nekem ötöt sike-rült megszerezni, nem túl sokat, de nem egy gyűjtő örülne, ha ennyit is magáé-nak tudna. Több olyan ké-peslapom van, amelyek le-bombázott műemlékekről készültek, elsősorban ez adja meg értéküket, mert ma már jóval többek, mint illusztrá-ciók: dokumentumok. Gyűj-teményemet az is felértékeli, hogy Erdély minden fonto-sabb településéről van egy-két lapom, de néhány olyan-ról is, amelyek kihalóban vannak. Lám, valami emlék mégis marad róluk, ami ana-k a korabeli jó szokásnak köszönhető, hogy minden helységben igyekeztek ké-peslappal üzenni a jövőnek. Nem lenne rossz, ha ez a szokás visszatérne!

A totális állam büvöletében

Szintiszta alkotmányos államcsíny

Friss Róbert

NÉPSZABADSÁG

A tömegtársadalom lakója megváltóra vár, és ha úgy gondolja, megtalálta, akkor hiszékenyen rábizzza a közügyek intézését, s csak arra vágyik, hagyják őt békén. (...)

A kormányfő nem a perifériáról, hanem Európa centrumából, Brüsszelből üzentette meg a hét végén: az Alkotmánybírósággal támadt konfliktusának „lényege a jövőbeli Magyarország összehangolása a régi szabályokkal”. Orbán Viktor új Magyarországot akar. Október 23-án is elmondta: egy évünk van, hogy megteremtjük az új élet alapjait, ahol erős állam védi a közérdeket, ahol egy év alatt mindennek meg kell változnia: az alkotmánynak, a törvényeknek és a politika erkölcsének, a médiának és a környezetvédelemnek. Felhatalmazása erre – úgy is, mint „nemzeti konzultáció” – az áprilisi kétharmados és az azt megerősítő októberi „forradalom”. A nép akarata. (...) Innentől a kormányfővel képtelenség a párbeszéd. Nem is tart rá igényt, mert politikai filozófiája teljesen más mátrixban mozog. (...) Ebben a másik világban a szuverenitásból eredő összes jogot látszatra – legitím hivatkozásának egyetlen alapja – a parlamenti kétharmad, valójában a kormányfő maga gyakorolja. Ami április óta történt és a következő egy évben történni fog, az szintiszta alkotmányos államcsíny. Miért? A liberális Orbán Viktor – saját maga által utólag erősen mitizált – útja Nagy Imre 1989-es koporsójától a 2010-es „forradalomig” leírt és leírható. Most mindegy, miért és hogyan, de valahol útközben arra a szilárd meggyőződésre jutott, hogy a kapitalizmus idegen a magyaroktól, a polgári parlamentarizmus meddő Magyarországon, következésképpen egy teljesen más, új világot kell felépíteni. 2010 áprilisában eljött a baloldali-liberális kormányzás iránti ellenszenvből fakadó felhatalmazás pillanata. Egy hétköznapi választási aktus, amelyet aztán nagy szemfényvesztéssel a nép „forradalmává” stilizáltak. A győzelem nemcsak véget vetett az ellenzéki lét pokoljárásának („az amatőrök országglásának”), de meg is nyitotta a kaput, amelyen bepillantva „az emberek” előtt végre fel tárulhatnak az orbáni új Magyarország lankái. Ha nem volt valódi forradalom, miért kellett kitalálni egyet? Mert a forradalom törvények felett áll, a „nép érdeke” mindent felülír, gáncs nélkül eltörölhet mindent, ami korábban érvényes volt. És amikor Or-

bán Viktor forradalomról beszélt, nem tesz mást, mint megteremti annak feltételeit, hogy egy új világ nevében szétverje az általa impotensnek tartott Harmadik Köztársaságot. E meggyőződését soha nem rejtegette, még ha rendszerben soha ki sem fejtette. Az már csak habitusából is következik, hogy hatalomra jutva nem lassan farol, hanem hátramenetben robotog ki a parlamentarizmus „zsákutcájából”. Nem átépíteni akar, hanem viharos gyorsasággal új épületet emelni, nem a romokból, hanem a pusztá földön.

Miért gondolhatja a kormányfő zsákutcának a Harmadik Köztársaság politikai berendezkedését, és mit kínál helyette? Globálisan tekintve hanyatlóban a fizikailag is elöregedő európai nyugati kultúra, válságban a jóléti állam, a szociális ellátórendszer. Az Európai Unió zihálva erőlködik, miközben Amerika éppen a mélyebb együttműködés határait tapogatja a rohamosan emelkedő Ázsiával. A 2008-as világválság újra felvetette az állam és a piac viszonyának újragondolását. A periférián erős etatizálás volt a válasz, míg a centrumban az állam átmenetileg határozottabb szerepet vállalt a pénzügyi életben, s a nemzetközi ellenőrző szervezeteket erősíti. Közben új gazdasági világrend épül ki, amelyben – a kapitalizmus sokféle politikai szisztémát elvisel – most is másodlagos a politikai berendezkedés demokratikus vagy autoriter volta. (...) A kormányfő régi gondolatát látja igazolva a 2008-as válsággal: véglegesen megbukott a neoliberalizmus, olyan mélyre jutott maga a hagyományos kapitalizmus, s vele – Magyarországon mindenképpen – a parlamenti demokrácia, hogy új formákat kell találni a társadalom működtetésére. Orbán válasza romantikusan tökéletesen – bár töké nélkül semmi sem működik, úgy tökéletes tehát, hogy kiválasztott tőkések barátja. A közérdekre és „az emberek” moralitására hivatkozik. A Nemzeti Együttműködés Rendszerével új közösségre olvasztaná a tömegtársadalom ezerféle szabdalt érdekviszonyait, mert nem alapítvánul úgy látja, hogy a politikai tér hagyományos felosztása mind nehezebben tükrözi ezeket az érdekeket, következésképpen – szerinte – maga a parlamenti érdekképviselet súlytalanodik el, a hatalommegosztás hagyományos polgári rendje veszti el létjogosultságát. Ezért „centrális erőteret” kreál, amelyben a nemzeti ügyek kormánya minden érdeket „harmonizál”. Valójában önkéntesen rangsorol. Nem ok nélkül úgy látja, hogy Európában a demokratikus polgári államok nehezen képesek integrálni a társadalmak egészét, ezért még erősebb, rendpárti államot akar. Valójában nem

erős, hanem feladataiban kiterjedt államot épít, amely minél nagyobb szelétét akarja maga alá gyűrni a társadalomnak, annál gyengébb és tohonyább lesz. Önburjánzó, tehetetlen és ellenszenves. „Forradalmához” jó alanyokat talál „az emberek” jelenlegi többségében, mert ennek a totális államnak erős hagyománya van Magyarországon, ez hasonlít leginkább ahhoz a legutóbbi, ma már nosztalgikus látott kádári (előtte a Horthy-, sőt a Ferenc József-féle) világhoz is, amelyben megtanultak otthonosan mozogni. Csábítja őket, hogy megpihenhetnek az utóbbi húsz év „bögvevése” után. Mindent egybe-

Orbán Viktor – merjünk törvényesek lenni...

vetve: bár az ország centrumban elfoglalt helye semmiképp nem indokolná az erős etatizmust, inkább egyfajta finomabb egyensúly kialakítását a társadalom, a piac, a civil világ és a politika között, Orbán kiútként mégis a perifériára jellemző populist, baloldali retorikába csomagolt posztkapitalista államkapitalizmust kínál. S ez a berendezkedés valóban jó ideig megállhat, főként, ha a kísérletet mihamarabb az anyagi gyarapodás érveivel támasztja alá.

Kár, hogy a kormányfő szószólói annyira elcsépezték „az emberek” kifejezést, hogy már szinte lehetetlen komolyan leírni. Pedig az orbáni politika sikerének vagy kudarcának sarokköve éppen az: kik azok „az emberek”, és mit akarnak? A XX–XXI. század tömegemberének lélektanát nálunk a Fidesznél jobban egyetlen párt sem érezte meg és használta ki, bár tudni ő sem tud túl sokat róla. Nem tudja, hogy éppen miért és hogyan, mennyire tudatosan vagy ösztönösen sűrűsödik össze egy-egy gondolat az éppen kritikus méretűvé váló tömegben. Szinte lehetetlen felmérni, mit gondolnak éppen „az emberek”. (...) 2010 áprilisában nyoma nem volt ilyen „szellemi sűrűsödésnek”, forradalomnak. Nem volt mit kimondani „az emberek” helyett. Utólag kell beléjük beszélni, hogy a kormányváltás mellett mi minden mást is akartak, amire akkor nem is gondoltak.

A forradalom, főként, ha virtuális, még könnyű eset, nehezebb az utána következő konszolidáció. És ha a forradalom, a rendkívüli ál-

lapot alkatilag Orbán igazi terepe, akkor a konszolidáció a fogyatékosága. A polgár anyagi és jogbiztonságának felszámolása, amellyel a kabinet fél év alatt bemutatkozott, egyetlen célt szolgál: a totális állam Orbán szerint elkerülhetetlen kiépítését, ami jelenleg még csak a múlt lebontásánál tart. Am ahogyan a kormányfő felszámolja a politikai és gazdasági érdekérvényesítés eddigi formáit, a parlamentarizmus intézményeit, onnan kiútvé az utcára szorítja politikai és társadalmi ellenzékét, úgy tásztítja el magától hivatkozási alapját, „az embereket”. Mi lesz, ha „az embereknek” egyszer csak nem fog tetszeni

ti-e a magyar parlamenti demokratizmust bármi is. A kormány szinte minden második intézkedése a jogszerűség és a jogszerűtlenség határára mozog, és ez veszélyes arány, különösen úgy, hogy mindennek végső magyarzata visszatérő jelleggel a kétharmados többség, mondván, ennek tudatában a Fidesz-KDNP bármit megtehet. Mindehhez közpolitikai zubehörként a Sándor-palotában feszít Orbán Viktor személynöke, akinek intellektuális képességére jellemző, hogy bármit kérdeznek tőle, azt válaszolja, hogy ő olimpiai bajnok, és a sportlához való jogot alkotmányban kell rögzíteni. Búcsúzkodó dörög hozzászólja, hogy ő nem fék, hanem motor.

Hanem a múlt héten mégiscsak komolyra fordult az ügy. A kormány egyrészt olyat tett, amit a rendszerváltás utáni kormányoknak még csak eszükbe sem jutott: hozányult a magántulajdonhoz, másfelől olyan törvényjavaslatot nyújtott be – ahogy az mostanában divat – egyéni képviselői indítvány formájában, amellyel szűkíteni szándékozik az Alkotmánybíróság jogkörét. (...)

Az intézkedések kormányfő szintű indoklása nem hagy kétséget afelől, hogy a nép egészen egyszerűen hülyének van tekintve. A kormányzati indoklás a mostanában szokásos közérdek kontra magánérdek bármire használható, multifunkcionális viszonyrendszerében kézenfekvőnek mutatja, hogy a magánember megtagadásait úgy lehet a legjobban megvédeni, ha a pénzt megkérdőjelezés nélkül elvesztik, és átteszik valahova. Hogy hogyan, nem tudni, mert ahova teszik, ott nincs egyéni számlavezetés, és hogy meddig tartják ott, azt sem tudni, mert a gazdasági miniszter mást beszél, mint a miniszterelnök. Egyik azt mondja, tizennégy hónapig, a másik azt mondja, már vissza sem adják. Még korábban, a választások előtt, 2009 nyarán Szakács Imre fideszes politikus felháborítónak nevezte, hogy a munkáltatótól az államkincstárhoz kerülő magánnyugdíj-pénztári tagdíjat gyakorlati többhavi kérelemmel utalja tovább a pénztárnak az államkincstár. Márpedig egy dolog biztos, szögezte le: „a nyugdíjpénztár számlájára át nem utalt pénz nyereséget nem hoz”, ezért az őszi parlamenti ülésnek elején ez ügyben megkérdőjelezte a pénzügyminisztert. Szakács képviselő most is ott ül, de a parlamenti honlap felszólalási jegyzéke szerint ez ügyben elakadt a hangja. Akkor kifogásolta, hogy kérik az utalás, most, hogy már utalás sincsen, szava sincsen. Ha egy kormány átlép a magántulajdon sérthetlenségén, és még ugyanazon a héten megnyírálja az Alkotmánybíróság jogkörét csak azért, mert az számára ked-

vezőtlen határozatot hozott, mégiscsak el kell hogy gondolkodtassa azokat, akik már-már érthetetlen igyekezettel szerették volna megérteni, talán még elfogadni is a tárgyalt döntéseket: „A Fidesz társadalompolitikája egyre inkább rendszerré áll össze, gazdaságpolitikáját hazánkban rég nem látott mértékig közvetlenül politikai rendszerépítő víziója határozza meg – nyilatkozza az MR1-nek Tölgyessy Péter. – Orbán azt is érti, hogy a közvéleménynek roppant az igénye valami másra, a nyugatos modellel való szakításra”, teszi hozzá. Tölgyessy úgy látja, hogy „a külföldi elemzők vélekedésével szemben a miniszterelnök nem szokványos keleti széltozó módjára politizál”, nem pusztán különböző következmények nélküli populist szólásokat hajtogat, hanem komolyan hisz küldetésében: a régi gazdasági tankönyveket olykor egyenesen eldobni javasolva a sok évtizedes piaci reformer irány valószínűségi antitézisét keresi. Szépen hangzik, de ha a kormányfő már amúgy is szellemi lomtalánitást végez, eldobni javasolnám a leninizmus tankönyveit, különösen a demokrácia-fogalomról írt köteteket. Azt például, amelyikbe az van beleírva, hogy a demokrácia a többség hatalma a kisebbség fölött. Efelől egészen biztosan eljárt az idő, és ami nagy baj: ez a fölfogás a múlt században súlyos tragédiák elméleti-ideológiai alapvetését adta.

Ahogy szerda délelőtt láttam, a magyar demokratikus rendszer állapotra kedd este képest is romlott, és óráról órára romlik. A Ház előtt fekszik a változatlan formában benyújtott törvényjavaslat a végkielégítések ügyében, és megjelent az Alkotmánybíróság jogkörét csorbító törvényjavaslat szövege is. (Egyetlen nap alatt hozták tehető alá, hogy többnyire a korábbi, nagy jelentőségű ügyekről szóló törvényi szövegeket.) Márpedig, ha az Alkotmánybíróság jogköre valóban csorbul, akkor ugyan mire lesz jó az Alkotmánybíróság maga? Nem szeretnék tanácsokat adni, és nem vagyok híve a teátrális kivonulásoknak, de ilyen esetben akár föl is lehetne állni. Az még mindig jobb, mint maradni, azt a látszatot keltve, hogy alapjában véve minden rendben. És ha már tanácsoknál tartok: javasolnám a szocialistáknak meg mindenkinek, aki a korábbi nyolcéves kormányzásban szerepet kapott és vállalt, ne álljon most semmiféle mozgalom élére, ne álljon oda se ilyen platform, se olyan platform. Álljanak össze progresszív erővel, de fogadják el, hogy nincsenek kezdeményező helyzetben. Nyolc évük volt, tevékenységük jelentősen hozzájárult ahhoz, ami mára kialakult. A kép így teljes.

ez a rohamosan alakuló új világ? Mi lesz, ha a parlamenti kétharmad alól kicsúszik a választói támogatás? Kivel fogja konszolidálni új államát a hatalom? A polgár sokáig sok mindent elhisz, ám ha birkának mutatkozik is, farkassá válhat egyetlen pillanat alatt, s ahol a legnagyobb a dicsőítés, ott a legnagyobb a gyalázás is. Amikor „az emberek”, már csak gazdasági érdekeiket is felismerve, nem akarnak totális államban élni.

Nem széltoló

Kovács Zoltán

Úgy nyilatkozik Lázár János fideszes frakcióvezető, hogy „a jogállam megszűnésével az alkotmánybíráskodás ilyen széles jogköre mára indokolatlanná vált”. Ez a mondat értelmezhetetlen. Ha mégis értelmezzük, az halálos veszedelem, mert belemegyünk olyan gondolkodási tartományba, aminek semmi értelme. A politikusi zagváltkodásnak az a szintje, amelyikben például már a hanyatló Kádár János is készséggel dagonyázott. Látzólag kulturált gondolatok, látszólag értelmesen megfogalmazva, csak hát, ami a tartalmat illeti: egyszer külföldi tudósítók megkérdőjelezték tőle, miért nincs Magyarországon többpártrendszer, mire azt válaszolta, hogy mert a szocialista munkáspárt minden érdeket képvisel. (...) Hónapok óta folyik a vita: mekkora a baj? Vagy hogy van-e baj egyáltalán, fenyege-

Vereségről vereségre

Traian Băsescu mérgezett többsége

Rodica Ciobanu

Traian Băsescu többsége? Ilyen már nincs. Volt egyszer, de megromlott, elvesztette kohézióját és lojalitását, „mérgezetté vált az ország számára”, ahogy azt az elnök mondotta. És nem a PSD-PNL-RMDSZ alkotta egykori többségre utal Traian Băsescu, amely tavaly novemberben megdöntött egy kormányt, és másikat próbált a helyébe tenni, hanem a jelenlegi kormánykoalícióra, az elnökbarát többségre, az egyetlen politikai partnerre, amely még megmaradt neki, és még indokolja a pártokkal való konzultáció intézményét, amihez az államfő időnként folyamodik. Így tehát semmi sem elég jó már az elnöknek, aki kizáró feltételként foglalja az értékelés-tesztbe a demagógiától való tartózkodást és a nemzeti érdek tiszteletben tartását. „Ha tud valaki egy működőképes parlamenti többséget, mutassák fel, és kormányra hozom, azzal a feltétellel, hogy tartsa szem előtt a nemzeti érdeket, és ne jöjjön demagóg szövegekkel”, nyilatkozta a napokban a TVR 1-nek adott interjúban. A nemzeti érdekről Traian Băsescu hat hónapja egyre gyakrabban beszél. (...) Noha a kifejezés meglehetősen átfogó, az elnök mintha egyetlen jelentésére szűkítene: az IMF-fel kötött megállapodás teljesítésére. A jelenlegi koalíció már nem felel meg a követelményeknek, hiszen szándékkal eltért a vállalásoktól, megszakította az élelmiszerek forgalmi adójának csökkentését és a 2000 lej alatti nyugdíjak adómentességét. „Egy téves szavazás nehezen magyarázható meg. Nem tudom ennyire naivnak hinni a koalíció tagjait”, kommentálja az elnök a hatalom honatáinak viselkedését, arra biztatva őket, hogy hozzák helyre tévedésüket és becsületüket a parlamentbe visszavetették törvény újbóli szavazásán. Egy más miniszterelnök Emil Boc helyett? Persze hogy elfogadná, de olyasvalakit akarna, aki szavatolja, hogy „gyakorlatba ülteti a szükséges makrogazdasági intézkedéseket, és az IMF-fel, a Világbankkal és az európai fórumokkal egyeztetett programmal jön”. Megint az IMF... Úgy tűnik, az egész román politikai rendszer a Valutaalap körül forog, amióta Traian Băsescu fő tárgyalóvá és a hitelegyezmény tiszteletben tartásá-

nak letéteményesévé vált – a kormány ugyanis a részletekkel foglalkozik. Az IMF – amelynek bennünket illető elképzelései lehetnek jók vagy rosszak, avagy jók is, rosszak is – ma meghatározó tényező a legjobb kormányzás kialakításában, a politikai opciók megválasztásában. Igaz, hogy az IMF-fel szemben vállalt kötelezettségeket, ha már vállalták, teljesíteni kell, de legfőbb nemzeti célkitűzésük avatásuk – akár csak rövid távra is, egy-két évre – egyet jelent a szemlélet lecsúszásával, mintha a kulcslyukon keresztül néznénk a napkeltét. Ugyanakkor nem mindenki diszkvalifikálja magát, aki bírálja e vállalatokat, hiszen az emberek változnak, az egyezségeket pedig újra lehet tárgyalni. Másfél évvel ezelőtt Traian Băsescu, aki nyílt ellenfele volt egy IMF-fel kötendő megállapodásnak, megbukott volna saját tesztjén. Ugyanakkor a szerződéses lejárnak, és miután az IMF majd befejezi itteni küldetését, valamit csak kell tenni a helyébe, nem maradhat a levegőben éppen a nemzeti érdek. Talál az elnök addigra egy újabb rövidítést, de nem egy többséget és egy miniszterelnököt is, akik kifejezetten és nem populizmusból elkötelezettjei a köz javának. Ilyenek nincsenek, mint azt nagyon jól tudja az elnök, de ha beleszakad sem teszi alább a léceket. Békétlenül, de marad azzal, amije már van. Felkapaszkodva a tőkélybe, ezt akarta üzenni az érdeklődőknek.

(Fordította: K. B. A.)

Inkompetencia és demagógia között

Lucian Davidescu

Románia ördögi körbe jutott, amelyből, úgy tűnik, nem tud kitörni: az értelmetlen kormányzásra az elnök egyetlen válasza a demagóg populizmus volt. És viszont: a demagóg populizmussal szemben óvatosabb megoldás az értelmetlen kormányzás. Mind-egyik a kisebbik rossznak tűnhet a másiknál, egyfajta szoros legurulásban – mint az ADN két spirálisa –, a szakadék mélyére. Az inkompetencia spirálisa hosszas haldoklást jelent, amelynek nyomán a depresszió megöli a páciens, noha a szíve rendszeren dobog. Mivégre hoztad az elméletileg helyes intézkedést, ha azt később és nem meggyőző módon tetted? 2009 elején Lengyelország, az egyetlen ország amelynek sikerült elkerülnie a recessziót, levágott kissé a bérköltségekből, és csök-

kentette az adókat. A nagykoalíciót alkotó román politikusok még mindig vonakodtak bejelenteni, hogy a pedagógusok 50 százalékos béremelésére nem kerülhet sor. A maga részéről a kormány 3 százalékkal megemelte az – amúgyis hatalmas – szociális illetéket. Miután a válság teljes erővel lecsapott, a megszorító intézkedéseket később és rosszul hozták meg. A fizetések megkülönböztetés nélkül alkalma-

pusztító inflációt okoztak, amely a fizetések minden megkésztetésekor a felére csökkentette az életszínvonalat. Néhányan arra is emlékeznek, hogy Románia mindössze néhány százezer euróra volt a fizetésképtelenségtől. Alacsony adók, költségvetési fegyelem és hiteles kormány nélkül ugyanezen helyzetek valamelyike felé tartunk most is. Egyszerre a viszonylag elfogadható kamatok átlagát lefelé húzza

A vereség háttéréről

Jonathan Alter

A demokraták vereséget szenvedtek, és ennek három fő oka van: az absztrakció, a frusztráció és a kommunikáció, és mindhárom a nagy világválság óta legsúlyosabb gazdasági helyzettel áll kapcsolatban. Obama

miatt aggódo szavazók többsége nem hajlandó elvégezni.

A frusztráció mögött az áll, hogy a kormányzat nem tudta visszafordítani a rossz irányba tartó gazdaságot, és ezzel hiteltelenítette magát a kormányzást. Az NBC News exit-polljának legérdekesebb következtetése az, hogy a szavazók 56 százaléka szerint „a kormány túl sokat tesz”. Alig két éve, amikor a szavazók bíztak benne, hogy Washington megállítja a gazdaság szabadesését, ez az arány 43 százalék volt – elképesztő növekedés. Országosan a szavazók 40 százaléka kedvező benyomással van a Tea Partyról, ami végős kormányellenes mozgalom. A Tea Party robbanása megnyerte a republikánusoknak a kongresszust, de emiatt elűszott a szenátus is. Ha a két teapartis, Sharron Angle és nem nyeri meg az előválasztásokat Nevadában és Delawareban, a GOP-ok megnyerik a felsőházat is. „A baj a kommunikációval van” – szövegezte a gondnokot játszó Paul Newman replikája a Bilincs és mosoly című filmben. Hasonlóképpen, a demokraták is képtelenek megszólalni (...) A baj nem azzal van, hogy az elnök véghezvitte az egészségügyi reformot; a baj az, hogy soha nem tűzte ki célul, legalábbis hihető módon nem, a munkahelyteremtést. Nem tudta sikerrel közvetíteni az üzenetet, hogy a középosztály és a kisvállalkozások érdekében csökkent az adókat. (...) Obama megvetette a jelszavakat. Ezekkel a demokraták nem is nyertek volna az idei brutális évben, de az sem segített, hogy a párt nem talált koherensebb üzenetet anélkül, hogy „ne adjátok át nekik a kulcsokat!” A képviselőházban Nancy Pelosi elutasította a gondolatot is, hogy néhány PR-szakembert vegyen maga mellé. A jobb kommunikáció aligha mentette volna meg az alsóházat, hiszen 49 demokrata képviselő olyan államot képviselt, ahol 2008-ban John McCain vezetett (...), de csökkentette volna a különbséget, és sinre állította volna a demokratákat, hogy két év múlva talán nyerjenek. Felesleges azon merengeni, hogy Ted Strickland tulajdonítottak. Obamát akkor választották elnöké, amikor a mély recesszió első jelei megjelentek a statisztikákban. Mire hivatalba lépett, a gazdaságban 800 ezer munkahely szűnt meg. Ha azon a ponton megragadtunk volna, 2009-re kész lett volna egy újabb Nagy Depresszió. Az amerikaiak többségének rövid a memóriája. Hálásnak lenni azért, hogy nem került utcára – olyan fantáziagyakorlat ez, amit a gazdaság állapota

Foto: Tofán Levente

Traian Băsescu – a nagy adós

zott 25 százalékos csökkentése általános elégedetlenséget váltott ki, de megadta a jelt az önszelekcióna: a legjobbak más országokba mennek dolgozni, a gyengébbek maradnak – kiabálni a kormányépület előtt. A bérlevágás ideiglenes kellett volna legyen, hogy kiváltsa az elbocsátásokat. Ám az elbocsátásokat nem akárhogy hajtották végre, hiszen senki még csak nem is méricskelt. Pont ugyanott vagyunk, mint két évvel ezelőtt, csak hogy a fizetések az államnál csökkentek, az adók nőttek, és a költségvetés hiánya – ez mindennek a teteje! – úgyancsak nőtt. Ebben az ütemben csak egy csoda húzhatja ki a válságból a román gazdaságot. A demagógia spirálisa túlfűtött mulatság, aminek a végén a szív hirtelen felmondja a szolgálatot. (...) A legsúlyosabb bérlevágásokat elszenvedett közalkalmazottak számára, a ÁFA növelésétől leginkább sújtott munkaadók számára a félelem, hogy az áldozatok hiábavalóak voltak, erősebb a remény, hogy mások mindent hatályon kívül helyezhetnek újabb, még fájdalmasabb mellékhatások nélkül. A legtöbben nem felejtették el, hogy a 90-es évek elején hozott megalapozatlan politikai intézkedések

az IMF horgonya, és felfelé emelik a populizmus és inkompetencia helyi rohamai. Az országnak ártó minden csoportnak előbb vagy utóbb el kell tűnnie, de anélkül, hogy az ország emiatt egy lépést is visszalepne. Persze, az IMF gyógyszerei is végzeteseknek bizonyulhatnak. Viszont, mint bármely üzlet esetén, ha a dolgok rosszul mennek, a könyvelők átveszik a gyeplőket mindaddig, amíg a lyukakat betömjük. Másrészt, ha akadna is egy kompetens kormány, az egyetlen esély az IMF-fel kötött szerződés felmondására nem a kevesebb, hanem a több szigor. Amit meg lehet édesíteni kommunikációval, hatékonysággal, hozzáértéssel, akár kreativitással is, de senki sem üzhet csúfot a termodinamika törvényeiből. A hatalom vezetői, akárcsak az ellenzékiei, találhatnak megoldásokat, ha akarnak, még ha ez azt jelenti is, hogy pártokat és olykor barátságokat áldoznak fel. De másképpen nem megy. Közélet immár, de mindaddig ismételni kell, amíg mindenki elfogadja: választani nem ostobaság és hazugság között kell, a legkisebb rossz elve pedig csupán egy újabb zuhanás a pokol felé.

(Fordította: K. B. A.)

A rokkantságért járó nyugdíj megállapításáról

Czédly József

A *Hivatalos Közlöny* október 19-i, 696. számában jelent meg a Munkaügyi Miniszter 1.418/2010 sz. Rendelete „A rokkantságért járó nyugdíjjogosultság megadásához szükséges rokkantsági fokozatba való besorolási eljárásról”. Az október 22-én hatályba lépett szabályozás fontosabb rendelkezései a következők:

Azok a személyek akik elvesztették munkaképességüket, teljesen vagy részben, rokkant nyugdíjra jogosultak. A munkaképesség megállapítása, az I, II vagy III rokkantsági fokozatba való besorolás, kormányhatározat által elfogadott, az orvosklinikai és a tevékenységi képességet tükröző diagnózis megállapításához szükséges feltételek (kritériumok) alapján történik.

A rokkantnyugdíjra való jogosultság elnyeréséhez szükséges orvosi szakértői vizsgálatot kérvényezni kell. Ezeket a kérvényeket a területi nyugdíjhivatalok keretében működő, a munkaképességet megállapító orvosi szakértői ügyosztályhoz (serviciul de expertiză medicală a capacității de muncă) lehet benyújtani, mellékelve, esetenként, a következőket: kórházból való kijövetelt igazoló okmányt, orvosi véleményezés/orvosi levél, laboratóriumi analízis, kép formájában bemutatott vizsgálat, munkaképesség leírása, munkakönyv xerox másolata, személyazonossági kártya xerox másolata. Azok a személyek akik személyesen nem képesek benyújtani rokkantnyugdíjat igénylő kérvényüket, nevükben eljárhat egy hozzájuk tartozó személy is.

Rokkantsági fokozatba való besorolást egy a munkaképesség megállapítására szakosított orvos javasolja és az erre kijelölt főorvos hagyja jóvá a szakorvos által elkészített jelentés alapján (raport de expertiză medicală a capacității de muncă). A jelentésnek tartalmaznia kell a rokkantnyugdíjasra javasolt személyi adatain kívül:

- az illetőnek van-e társadalombiztosítása, vagy egy biztosított személy leszármazottja;
- iskolai képzettsége;
- szakmája, foglalkozása, utolsó munkahelye, ki volt-e téve szakmai szennyeződések hatásának;
- az utolsó 12/24 hónap alatt mennyi ideig volt munkaképtelen, hány nap betegszabadsága volt;
- milyen orvosságokat szed, fogyaszt-e alkoholt, dohányzik, vagy más drogot használ;
- megőrizte-e munkaképességét, ezt félig, vagy teljesen elvesztette;
- képes-e önmagát ellátni, vagy sem;
- rokkantság foka: I, II,

III, vagy nem tekinthető rokkantnak;

- mikor lett rokkant, ennek pontos dátuma;
- a megállapított rokkantsági fokozat felülvizsgálatának dátuma.

A jelentésnek még tartalmaznia kell orvosi ajánlásokat a munkaképesség visszaszerzésére. Ezek lehetnek: orvosi eljárások, sebészeti beavatkozások, ortopéd kezelések, gyógyfürdői fizioterápiás kezelések, protézisok ajánlása.

Végül a jelentés szakmai-társadalmi ajánlásokat tartalmaz, melyek vonatkoznak: a munkahely megváltoztatására, szakmai átképzésre, új szakma elsajátítására, csökkentett munkaidőre.

Megállapítja az illető alkalmas könnyű, közepes, nehéz munkaviszonyokra, vagy egyáltalában nem alkalmas munkavégzésre. Fel kell sorolja a nem javasolt munkakörülményeket. Ezek lehetnek: magas vagy meleg nedvességtartalom, magas vagy alacsony hőmérséklet, zaj, füst, gázok, gőz, magasságban végzett munka, víz, vagy éles, illetve mozgásban levő tárgyak közelében levő munkahely, éjjeli munka, nehéz tárgyak felemelése, mozgásba hozatala. Milyen körülmények között engedhető meg a munkavégzés: normális vagy csökkentett munkaprogramban, ülőhelyzetben,

fedett munkahelyen, pótlólagos munkaszünetekkel, vagy egyáltalában nem alkalmas munkavégzésre.

Lelki betegek vagy más különleges esetekben szociális anketra kerül sor az illető lakhelyén, munkahelyén, az egészségügyi intézményben, aszerint hogyan döntenek a társadalombiztosítási orvos szakértők. A munkaképesség megállapítására az ideiglenes munkaképtelenségért járó betegszabadság lejártá és a munkaképesség visszaállítását célzó program elvégzése után kerül sor. Súlyos esetekben, amikor a munkaképesség visszanyerése lehetetlen, vagy majdnem teljesen reménytelen, a rokkantsági fokozat megállapítható a maximális időtartamú betegszabadság lejártá előtt is.

Azok a személyek akiknek nincs biztosítása állami nyugdíj jogosultságra csak akkor kérvényezhetik munkaképességük megállapítását ha előzőleg résztvettek egy munkaképességet visszaállító programban.

Családvédelmi programok

Nemrég közzétett kormányhatározat (megjelent a *Hivatalos Közlöny* október 27-i, 717. számában) két programot fogadott el a 2010-2012 időszakra a gyermekek szociális védelmének és a családban történő erőszak leküzdésének terén.

A PIN 1 elnevezésű program előírja a régi típusú gyermekgondozó intézmények számának csökkentését és családi jellegű házak/lakások létrehozását, ennek keretén belül legkevesebb 24 családi ház/lakás berendezését, két rehabilitációs központ létesítését, 6 régi típusú intézmény bezárását, legkevesebb 300 gyermek elhelyezését az új családi jellegű otthonokba. A program 3 évre terjed ki, legkésőbb 2012 december 31-ig kell megvalósítani. Ehez rendelkezésre áll 200.000 lej 2010-ben, 5 millió lej 2011-ben, 10 millió lej 2012-ben.

A PIN 2 program célja a családi erőszak elleni beavatkozás szervezett formájának a megvalósítása. Ennek alapján létrehozhatók vagy megerősíthetők a megyei gyermekvédelmi vezérigazgatóságok keretén belül, legkevesebb 20, a családi erőszak elleni beavatkozások végrehajtó ügyosztályt, legkevesebb 1.800, a családi erőszak áldozatainak, gyermekeknek/ felnőtteknek adnak támogatást, legkevesebb 1.000 a családi erőszak által megmélyezett családot részesítenek intézményi segítségben. A program ugyan csak 3 évre szól, legkésőbb 2012 december 31-ig kell megvalósítani. Költségvetése 1,86 millió lej ebből 200.000 lej 2010-ben, 830.000 lej 2011-ben és 830.000 lej 2012-ben.

Az igazságszolgáltatás „kis reformtörvénye”

Deák Levente

Arról a napokban elfogadott, az elnök által gyorsan kihirdetett, majd a 2010. október 27-i 714. számú *Hivatalos Közlöny* I. részében megjelentetett, és e naptól számított 30, egy esetben 60 nap elteltével hatályba lépő 202. számú törvényről van szó, amelyet az igazságszolgáltatás kis reformtörvényének neveztek el. Hogy mennyire találó ez az elnevezés, azt ma még nehéz megmondani, az viszont már most nyilvánvaló, hogy a törvényalkotó elsősorban a törvénykezés felgyorsítását, a pereknek „ésszerű időn belül” történő letárgyalását, lezárását kívánja ezzel elérni, nem később, nem a már elfogadott négy új törvénykönyv hatályba lépése után (ami, már most látszik, késni fog), hanem azonnal, ezzel legalább részben eleget téve a Európai Emberi Jogi Bíróság által október elején hozott, Romániát, a jogorvoslatra eléjük kerülő romá-

niai pereket érintő vezető ítéletében megfogalmazott elvárásoknak (lásd ennek részleteit az október 23-24-i Törvénytárban).

Ez a törvény engem leginkább a 2005. évi 247. törvényre emlékeztet, amely akkor 19 alap- és külön-törvényt módosított. Ez a mostani sem elégszik meg a két „rég”, azaz a hatályos eljárási törvénykönyvek módosításával, hanem a megváltoztatott szabályokhoz igazítja a Családjogi törvénykönyvnek a válásra vonatkozó előírásait, alapvetően átírja a Legfelső Semmítő- és Ítélszék 2004. évi 304. törvényéből e legmagasabb bírói fórum belső szerkezetére, működésére vonatkozó szabályokat, aztán változtat a jogerős és visszavonhatatlan bírói ítéletek végrehajtásához köthető, a 2000. évi 188. törvényben olvasható előírásokon, a közjegyzői törvényen, a közigazgatási bírászkodás 2004. évi 554. törvényén és így tovább. Ebben a bevezetőnek szánt is-

mertetőben nem érinthetjük valamennyit, ezért most csak azokat az újszerű szabályokat próbáljuk összefoglalni, amelyek a polgári peres eljárást érintik, ezek közül is azokat, amelyek a felek perbeni beidézésére, az anyakönyvvezetők vagy a közjegyzők előtti válásra, a 2000. évi 188. törvényben előírt pernek első és egyben utolsó fokon a bíróságok általi eldöntésére vonatkoznak.

A perek elnapolásának egyik oka az volt, hogy a felek beidézése esetenként eljárástalan volt. Ezt most úgy próbálják kiiktatni, megelőzni, egészen pontosan számukat, gyakoriságukat csökkenteni, hogy a keresetlevélben a felperesnek kötelezően előírják elérhetőségének (telefonszám, e-mail cím) feltüntetését azért, hogy a kitűzött tárgyalásról így és nem az idezés postai kikézésítésén keresztül szerezhesen tudomást. (Polgári perredtartási törvénykönyv, 82. szakasz.) Aztán, azok a peres felek, akik személyesen vagy ügy-

védjükön keresztül akár egy tárgyalási napon is megjelentek, a tárgyalás elnapolása után újabb idézést vagy értesítést nem kapnak, mert vélelmezik azt, hogy ismerik az új tárgyalási napot. (Ugyanott, a módosított 153. szakaszban.) Az egyszer már kitűzött tárgyalási nap megváltoztatása csakis nyomós okok fennforgása esetén lehetséges. Ezt az ügy tárgyalására kijelölt bírói tanács rendelheti el, a felek beidézése nélkül, nem nyilvános tárgyaláson, hanem a tanácssteremben. (Ugyanott, a 153. szakasz 3. bekezdésében.)

Szigorodtak a peráttétel szabályai. Ezek közül azt emelem ki, amely ezt a lehetőséget, indokolt esetben is csak egyszeri igénybevételre szűkítette le, kivéve azt a helyzetet, amikor az első kérelem benyújtásakor rejtve maradt körülmények vagy pedig újabban váltak ismertté. (Ugyanott, a most beiktatott 40/2. szakaszban.)

Említettem már, hogy a 2000 lej alatti ún. követelési

pereket első és utolsó fokon a bíróságok tárgyalják le. Ezekben a perekben, kisebb jelentőségűek lévén, a hozott ítéletek már elsőfokon jogerőre emelkednek, és a módosított 299. szakaszba most beiktatott 1/1. bekezdése szerint már felfolyamodással (recurs) sem támadhatók.

Kiiktatták a fellebbezést (apel) a 282/1. szakasz módosított első bekezdésében felsorolt polgári peres ügyekben, köztük a tartásdíj fizetéséért indítottakban, a 100.000 értékhatárt meg nem haladóknak, ezt a polgári perek mellett a kereskedelmi ügyekben is, aztán a birtokperekben, a kereskedelmi tevékenységhez köthető kiltakoltatási ügyekben, az anyakönyvezéssel kapcsolatosakban és más, a törvény előírta esetekben.

A Családjogi törvénykönyvbe, ennek hatályos 38. szakasza után négy új szakaszt iktattak be, a 38/1-38/4. szakaszokat. Ezek ismeretese hosszúra nyúlta. Érdemesnek tartom kiemel-

ni azt, hogy ezek az előírások teremtik meg annak lehetőségét, hogy azok a házasságok, akik egyező akarat nélkül válni akarnak, és nincs kiskorú saját vagy örökbe fogadott gyermekük, illetően kérelmükkel a házasságkötésük helye vagy utolsó közös lakóhelyük szerinti anyakönyvvezetőhöz vagy közjegyzőhöz fordulhatnak, aki a most született eljárási szabályok szerint eljárva, végül válási bizonylatot állít ki (vagy elutasítja a kérelmet), ebben a második esetben a feleknek a peres út igénybevételét ajánlva.

A törvény a közlönyi megjelentetéstől számított 30 nap múlva lép hatályba, kivéve a közigazgatási és a közjegyzői hatáskörben kimondott válásra vonatkozó szabályokat, melyek hatályba lépésére a törvény 60 napot ír elő, vélhetően azért, mert erre a vadonatúj hatáskört kapott hatóságoknak alaposan fel kell készülniük.

(Folytatjuk)

Az orvos válaszol

A gyermekem nemrég kezdett jární, azonban kissé megrettenünk, mert nekiünk úgy tűnik, hogy „csámpás” a járása, és amikor áll, úgy látom lúdtalpa van. Mi a teendő ilyenkor, talpbetétet kell csináltatni?

A legtöbb gyermeknél természetes folyamat, ahogy feláll, elindul, a terheléshez és az egyensúly megtartásához szükséges izomzata kialakul, a szalagjai fejlődnek. Minden egészséges gyerek úgy áll fel, hogy a sarka kissé befele dől, a belső bokája lejjebb van. Ilyenkor hiszik a szülők, hogy lúdtalpas a gyerek. Ez a fejlődés egyik fázisa, ami alatt a „kis csámpásból” fokozatosan válik normálisan járó emberré. Ilyenkor nincs szükség kezelésre, szükség van viszont arra, hogy eleget mozogjon, természetes közegben sokat legyen mezítal, a láb izmai sokféle impulzust kapjanak. Fontos, hogy jó cipőt hordjon, az első 7-8 év meghatározó időszak a láb fejlődése szempontjából. A jó cipő az, amelynek erős kerge van, biztonságga megtámasztja a sarkat. Nem jó a hátul nyitott szandál vagy a könnyű kis cipő sem. A merev talp se ajánlott. A gyerekek nagyrésznél semmilyen segítségre, betétre nincs szükség. Akiről kiderül, hogy alkatiilag gyengébb, a túlsúly, a kevés mozgás, a nem megfelelő cipő miatt a láb normális fejlődése vontatottá válik, netán meg is áll, vagy fájdalokra panaszkodik, ott több módszer van a korrigálásra. Ilyenkor a lábtornáztatás, a cipőcsere, esetleg megfelelő cipőgyártása, néha betét is. Tény, hogy ebben a fejlődési szakaszban megfelelő indok nélkül betétet adni kifejezetten káros. Emlegetik néha az ún. növekedési fájdalmat, ami teljesen tévhit. A túlterhelt izomzat begörcsölhet, és ez a görcs fájdalommal oldódik. A boltot tartó izmok térd alatt, a lábszáron vannak, ott fáj a gyerekeknek. Ez mindig azt jelenti, hogy túl sok impulzus éri a lábat, több mint amivel képes megbirkózni.

Dr. Győri György

Növényvédő szerek és az egészség

Minden nap ki vagyunk téve a növényvédő szerek ártalmas hatásának – amelyek különféle helyeken és formában fordulnak elő: ételek, italok, növényvédő spray-ek, fertőtlenítőszer, tartósítószer, bölcsődék, gazdaságok, háztartások, munkahelyek.

Egyre több tudományos bizonyíték igazolja, hogy összefüggés van a növényvédő szerek és a különböző megbetegedések között. A növényvédő szerek több módon is károsíthatják az egészségünket. Daganatos megbetegedést; termékenység és szaporodással kapcsolatos károsodást; légzőszervi megbetegedéseket; a hormonháztartás, az immun- és az idegrendszer működésének zavarát; valamint a gondolkodási (kognitív) képességek romlását okozhatják.

Leginkább a veszélyeztetett társadalmi csoportok vannak kitéve a kockázatnak, így például a gyerekek, terhes nők, az idősek vagy a mezőgazdaságban dolgozók. A növényvédő szerek még a megszületendő gyermekre is hatással lehetnek a szülőn keresztül. A különböző növényvédő szereknek az egészségünkre gyakorolt együttes hatásai kapcsolatban egyre több kérdés merül fel.

A nők és a babák érzékenyebbek

Annak, hogy a nők veszélyeztetettebb csoportba tartoznak, alapvetően biológiai és társadalmi okai vannak: a nőknek arányaiban több zsírszövetük van, amelyben így több káros vegyi anyag tud felhalmozódni. A fejlődésben levő szervezetek az embrionális és magzati időszakban, illetve az élet kezdeti éveiben különösen se-

nyen, így az anya átadja ezeket a gyermekének.

Hiperaktivitást is okozhatnak

Azoknál a gyerekeknél, akiknek az édesanyja a terhesség alatt különböző növényvédő szerek hatásának volt kitéve, sokkal gyakrabban tapasztalható figyelemzavar a fejlődésük és felnőttkedésük során, állítják amerikai kutatók. A foszfátot tartalmazó növényvédő szerek bizonyítottan hatással vannak az emberi agyra. Az organo-foszfátokat eredetileg azzal a céllal fejlesztették ki, hogy a rovarok idegrendszerét az ingerületátvivő anyagokhoz (ún. neuro-transzmitterekhez) kémiaiilag hozzákötődve támadják meg. Az egyik ilyen hordozó az acetilkolin, melynek az emberi agy fejlődésében is jelentős szerepe van.

Legutóbb 2010 májusában közölt amerikai eredmények erősítették meg, hogy összefüggés van a gyerekek figyelemhiányos zavarával és a gyümölcsökönél, zöldségekenél alkalmazott szerves fosz-

fátokat tartalmazó növényvédő szerek hatása között. A Pediatrics című szakfolyóiratban megjelent tanulmány szerint azoknál a gyerekeknél, akiknek vizeletében nagyobb koncentrációt mértek ezekből az anyagokból, nagyobb eséllyel fordult elő figyelemhiányos hiperaktivitás zavar.

Allergia?

A különféle vegyszerek hatása jó ideig nem érzékelhető, legalábbis nem túl feltűnőek a tünetek. Néha egy kis puffadás, hasfájás, más-kor érthetetlen fáradékony-ság, csökkent teljesítmény jelzi, hogy valami nincs rendben. A nehezen meghatározható panaszok alapján sokszor a leggondosabb szakember is csak nehezen tud a baj nyitjára rájönni. A tápanyagokat vizsgálva kiderül, hogy a túlérzékenység hátterében legtöbbször nem az élelmiszerek összetevői állnak.

A kimutathatóság mellett a másik nehézség az eddig tisztázatlanul hosszán tartó és hosszú távú hatás. A peszti-

cidek és a még náluk is mérgezőbb bomlástermékek lappangási ideje nagyon hosszú. A mérgek bevitelétől az általa okozott betegség kialakulásáig tíz, néha harminc év is eltelhet. Ezért nehéz vagy lehetetlen bizonyítani, hogy egy-egy betegséget a peszticidek okoztak.

Mit tehetünk a vegyszerek ellen?

Éves előtt alaposan mossuk meg a zöldségeket és gyümölcsöket, és főként a kismamák ügyeljenek erre. További lehetőség biogazdaságban termelt zöldségek és gyümölcsök fogyasztása. Ezek nem tartalmaznak szerves foszfátokat, de általában jóval drágábbak. Egyre többen választják azt a megoldást, hogy ugyan nem biogazdaságból de megbízható helyről, helyi termelőtől szerzik be a zöldségeket és gyümölcsöket. Vásárlásnál a szabadföldi terményt kell előnyben részesíteni, a melegháziaknál ugyanis különösen sok mérget használnak.

Nagyon fontos a termék-írás alapos áttanulmányozása, mert ebből kiderülhet, hogy tartalmaz-e olyan anyagot, amire a vásárló allergiás. Mindenki csak ezután döntse el, hogy megvásárolja-e. Lehetőség szerint kerülni kell a vegyszerekkel kezelt félkész és készletek fogyasztását. Levest és főzeléket ételízesítő por, illetve kész fűszerkeverék helyett érdemes inkább friss vagy szárított fűszerrel ízesíteni.

Tartsunk rendszeresen salaktalanító napot, hetet. Ilyenkor igyunk sok gyógyteát (például zsályát, gyermekláncfűvet, zsurlót, hibiszkuszt, bodzát), legalább egy liter naponta. A frissen préselt gyümölcslevek hígításuk szénsavmentes ásványvízzel. Kiváló salaktalanító módszer a szaunázás is.

Programajánló

Tárlat Kézdivásárhelyen

A Vigadóban ma 18 órakor megnyílik Koszta Ervin egyéni tárlata. A témás kiállításon látható olajfestményeket Baubec Izzet versei ihlették. A megnyitón a versek szerzője is jelen lesz, saját költeményeiből olvas fel.

Zene Kézdivásárhelyen

A Vigadó Art Caffé pincéjében ma 21 órától Blúz Bend-koncert. A sepsiszentgyörgyi együttest is-

Karikatúrákiállítás Sepsiszentgyörgyön

A Kónya Ádám Művelődési Házban ma 17 órakor Útő Gusztáv képzőművész megnyitja Gyimesi Nagy András, a Gyárfás Jenő Amatőr Képzőművész szövetség tagjának A fájdalom csendes humora című karikatúrákiállítását. A tárlat november 19-ig látogatható.

PUF-koncert Csíkszeredában

Ma, november 5-én 19 órától ad koncertet a Szakszervezetek Művelődési Házában a Pál Utcai Fiúk (PUF) zenekar. A zenekar tagjai: Leskovics Gábor –

ének, gitár, Potondi Anikó – ének, Varga Laca – basszusgitár, Molnár Balázs – szőlőgitár, Farkas Zoli – dobok. A PUF egy magyar alternatív rockegyüttes. 1983 nyarán Szigetszentmiklóson (Magyarország) alakult barátokból, iskolatársakból.

Szoboravatató Nyárádszentlászlón

November 7-én, vasárnap a templom előtti téren leleplezik Szent László mellszobrát, Gyarmathy János nyárádszentlászlói születésű marosvásárhelyi képzőművész alkotását. A 11 órakor kezdődő istentiszteletet követően 11.45 órakor kerül sor a szoboravatóra. Ünnepi

köszöntőbeszédet mond Karácsony Károly, Nyárádgálfalva polgármestere, Markó Béla miniszterelnök-helyettes, az RMDSZ elnöke, Kelemen Atilla, az RMDSZ Maros megyei szervezetének elnöke és Nagy Miklós Kund művészeti író. Közreműködnek Albert Orsolya és Barabási Tivadar, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatói. A szobor az RMDSZ és a helyi önkormányzat támogatásával készült.

Zarándoklat Dévára

A Erdélyi Unitárius Egyház ifjúsági szervezete, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 2010.

november 6-án, szombaton tizenharmadik alkalommal szervezi meg a Dávid Ferenc ifjúsági emlékarándoklatot. A rendezvény a már hagyományossá vált programrészeket tartalmazza: gyülekezés a vár lábánál (13 óráig), felvonulás a várba, ünnepi istentisztelet (14 órától, szolgálatvezető: Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész), üdvözlő beszédek, várjáték, gyertya- és fáklyagyújtás közben koszorúzás. A várbeli program után a dévai leányegyházközség gyülekezeti termében Dr. Kovács Sándor teológiai tanár tart előadást, és fellép a sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Dalárda. A zarándoklat közös teázással ér véget.

Mézes-mázás finomságok

A méz nemcsak édesség, annál sokkal több. Cukrai egyszerűen könnyen felszívódók. A méz nemcsak édes, savas is. A méz szerves savai javítják az étvágyat, az emésztést. A méz illat- és aromaanyagai ugyancsak étvágyjavítók, némelyikük fertőtlenítő, fájdalomcsillapító, nyugtató hatású. A vele készült ételt finomabbá, aromásabbá teszi.

Kiváló adaléka lehet a gyümölcsleveseknek, még a borleveseknek is, és a húsokhoz is illik, elsősorban a szárnyasokhoz. Salátaöntetekben is gyakran használják, mustárhoz keverve például nagyon pikáns. Az illatos fűszerek – mint a szegfűszeg és a fahéj – illeken hozzá a legjobban, és szinte minden gyümölcssel jó barátságban van. Bemutatunk néhány mézes receptet.

Mézzel-tejjel sült csirke

Hozzávalók: 1 kg grillcsirke, 3 dl tej, 1 dl méz, 20 dkg csiperkegomba, csemegepaprika, 5 dkg liszt, só őrölt bors.

Elkészítés: A csirkét megtisztítjuk, kettévágjuk, majd feldaraboljuk. A darabokat sózzuk, borsozzuk, megszórjuk paprikával, lisztbe forgatjuk, és kivajazott tepsibe helyezük. Középméleg sütőbe tesszük és fél óra alatt pirosra sütjük. A mézet felöntjük a tejjel, csomómentes keverjük, majd a sütőből kivett csirkére locsoljuk. Visszatesszük a sütőbe és takaréklángon 40 perc alatt készre pároljuk. A gombát megtisztítjuk, vékony csíkokra szeljük, a csirkére szórjuk, majd további 10 percet sütjük. A sütőből kivéve tálra helyezzük.

Mézes sütemény túróval, narancssal

Hozzávalók: A laphoz 2

evőkanál vagdalt dió, 1 kiskanál méz, 3 dkg vaj, 10 dkg kekszreszelék, 2 dkg reszelt narancshéj. A töltelékhez: 20 dkg tehéntúró, 10 dkg cukor, 1 kiskanál liszt, 2 tojás, 1 dl tejföl, só, 1 evőkanál narancslé.

Tarkababos mézes

Hozzávalók: 20 dkg vöröshagyma, 1 közepes zöldpaprika, 2 gerezd fokhagyma, 1 babérlevél, 1 dl olaj, 2 dl ketchup, 2 dl méz, csipetnyi só, 80 dkg tarkabab, 4 szelet marhasült.

Elkészítés: A hagymát fi-

nom kockákra, a kicsumázott zöldpaprikát vékony szeletekre vágjuk. Serpenyőben olajat forrósítunk, beleszórjuk a hagymát és a paprikát, a pépesített fokhagymát, majd az egészet lepirítjuk. Beletesszük az előző nap megfőzött tarkababot, a babérlevelet, a ketchupot és a mézet, majd fedő nélkül 45 percet pároljuk. Gyakran kavargatjuk, és az elfőtt levét kevés vízzel pótoljuk. Tálaláskor a felszeletelt marhasült mellé tesszük a tányérra.

Mézes mákparfé

Hozzávalók: 2, 5 dl tej, 15 dkg darált mák, 1 citrom vagy narancs leeresztelt héja, fél mokkáskanál őrölt fahéj, 3 tojás sárgája, 10 dkg méz, 3 dl tejszín. **Az öntethez:** 30 dkg friss vagy fagyasztott gyümölcs, 1, 5 dl a gyümölcshöz illő bor, 30 dkg a gyümölcshöz illő lekvár.

Elkészítés: A tejet felforraljuk, és a mákot beleszórjuk. A citromhéjjal meg a fahéjjal fűszerezzük, és állandóan kevergetve rövid idő alatt sűrűre főzzük. A túzról lehúzzuk, a tojások sárgáját is hozzáadjuk, majd hűlni hagyjuk. Végül a mézet belecsorgatjuk, és a kemény habbá vert tejszínt beleforgatjuk. A masszát hideg vízzel kiöblített őzgerincformába simítjuk, és a mélyhűtőben megfagyasztjuk. A megtisztított,

kimagvalt gyümölcsöt a borban rövid ideig főzzük. A gyümölcsöt hozzáadjuk, és 1-2 percig főzzük, amíg mártás sűrűségű lesz. Az őzgerincformát egy pillanatra forró vízbe állítjuk, majd a parfé kiborítjuk belőle, és máris szeleteljük. Tányérra csúsztatva, a forró gyümölcsöntettel körülöntve tálaljuk.

Mézes-mustáros csirkemell

Hozzávalók: 4 egész csirkemellfilé, méz, mustár, só, bors, pirospaprika, olívaolaj.

Elkészítés: A fűszereket, a mézet és a mustárt ízlés szerint összekeverjük, majd a csirkemelleket minkét oldalon alaposan bekenjük a fűszeres masszával. Tepsibe rakjuk, olívaolajjal meglocsoljuk. Alufóliával lefedjük, majd előmelegített sütőbe tesszük. Amikor a hús megpuhult 10 percig még fólia nélkül pirítjuk. Tetszés szerint lehet tenni mellé almát, hagymát.

Ananászos-mézes sertéskaraj

Hozzávalók: 60 dkg sertéskaraj, 1,5 dl ananászlé, 8 szelet konzerv körananasz, olaj, 1 evőkanál mustár, só, 1 dl méz.

Elkészítése: A sertéskaraj hosszában 2-3cm mélyen, két csíkban bevágjuk. Az ananászkarikákat félbevágjuk és felét a mélyedésekbe helyezük. Az ananászlevet, a mustárt és a mézet összekeverjük, és ráöntjük a karajra. Egy tepsi vékonyan kikenünk olajjal, belefektetjük a karajt, és ráöntjük a mártást. Középméleg sütőbe téve másfél órán át sütjük, közben többször meglocsoljuk a mártással. Ha nagyon besűrűsödik, vízzel felhígítjuk. Amikor elkészült, kivesszük a sütőből, tetejére halmozzuk a maradék ananászokat, és a sütőbe visszatéve, 1-2 perc alatt átforrósítjuk.

Kert-ész

Tennivalók a kertben

Ha az időjárás engedi, novemberben még kertészkedhetünk egy kicsit. A szabadban hagyott növényeinket felkészíthetjük a télre: betakarítjuk a fügebokrot, a gránátalmát, a rózsatöveket és más, fagyra érzékeny díszcserjéket. A hagyományosan művelt szőlőtőkét is védeni kell, s ha a talaj nem túl nedves, feláshatjuk a kertet. Még vethetünk sárgarépát, petrezselymet, vöröshagymát, foghagymát, borsót és telepíthetünk tormát. Ezt tél alá vetésnek hívják, és olyan növényeknek alkalmazható, amelyek vetőmagja hideg hatást igényel a kikeléshez. Ilyen néhány gyógynövény is, mint az angyalfü, citrom-

fű, a lestyán, a fehérmályva, a macskagyökér és a gyűszűvirág. Amíg a talaj nem fagy meg, a gyümölcsfákat és díszcserjéket is elültethetjük.

A téli vitaminszegény időben értékes zöldségféle lehet a kerti zsálya csirája. Bármikor vethetünk a lakásban átnevesített gézlapra vagy itatópapírra. 4-5 nap alatt kikel és hamarosan eléri az 5-6 centiméteres ehető méretet. Vajas vagy zsíros kenyérré szórva enyhén csípős, vitamindús csemege.

Most kell hajtani a cikóriát. Ez az egyik legrégebbi gyógy- és zöldségnövény. Már az ókori rómaiak és görögök is fogyasztották. Kedvező étrendi hatása, alacsony energia- és magas ásványianyagtartalma miatt a reformtáplálkozás része. Hazánkban még ingyencsúgnak számít, a nyugat-európai országokban viszont nagyon kedvelt.

Sármási-Bocskai János, kertészmérnök

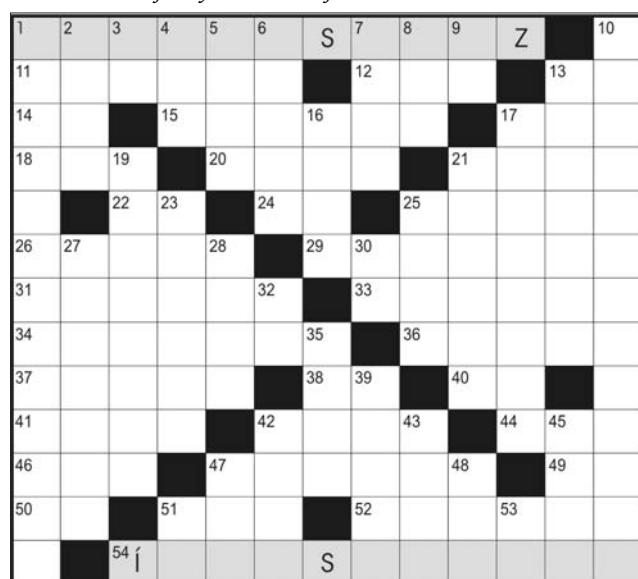
Rendetlenség

– A férjének nincs rendben a szíve – mondja az orvos a beteg feleségének.

Mire az asszony:

– Még hogy a szíve nincs rendben?! ...!

A csattanót a rejtvényben olvashatja.

Vízszintes:

1. A csattanó első része. 11. Magától értetődőnek számító. 12. Csónakgerinc. 13. A kurcsatóvíum vegyjele. 14. Nemzeti Díj, röviden. 15. Éneklő. 17. Háló, hálózat – angolul. 18. Páratlanul gyomos! 20. Dolgozat, diáknyelven. 21. Az Adda mellékfolyója. 22. Előtag: kettő(s). 24. Némán súg! 25. Látásától megfoszt. 26. Gazdi fizeti. 29. Formáló. 31. Nagytestű rovar. 33. Csavar tartozéka. 34. Időmérő alkatrésze. 36. Magyar női név. 37. A betegek védőszenjtje. 38. Körülbelül, röviden. 40. Savmaradék! 41. Erős illat. 42. Elszáradt növényi szár. 44. Bent köpül! 46. Biztonsági szerkezet. 47. Domboldalról minden fát kivágó. 49. Rangjelző szócseka. 50. Gödröt készít. 51. Könyvben sok van. 52. Hideg erdélyi szél. 54. A csattanó második, befejező része.

Függőleges:

1. Fővárosa Varsó. 2. Hálával emlegető. 3. Házimozi. 4. Vízparti növény. 5. Özönlik. 6. Deszka jelzője lehet. 7. Mikszáth regényhőse (Miklós). 8. Minden kioszkban van! 9. ... Capone, gengsztervezér volt. 10. Tudományos vizsgálódás tárgya. 13. Palánk. 16. Női név. 17. A falnak támasztó. 19. Plédet arra a helyre terít. 21. Rímekben írt prózai elbeszélés. 23. Focilabdát felém továbbít. 25. Latin közhírnévforma. 27. Italozás. 28. A fülesbagoly latin neve. 30. Éneklő szócseka. 32. Rügy közepe! 35. 476-ig tartott. 39. Fémötvözet. 42. Földművelő eszköz. 43. Pecunia non ..., a pénznek nincs szaga. 45. Brazília tagállam. 47. Lao-ce „iz-musa”. 48. Bécsi nagyszülő! 51. A laurencium vegyjele. 53. Innen máshova.

									7
			2	7		6			4
		5		4				1	
		7		5		1			
8			3						
4						9			
	9	6		1				2	
		8				5	9		3
			9				7		

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

5	1	3	6	7	2	9	8	4
9	6	4	8	5	3	7	1	2
7	2	8	1	4	9	3	5	6
1	5	6	3	9	7	2	4	8
4	3	7	2	8	6	1	9	5
8	9	2	5	1	4	6	7	3
6	4	1	9	3	8	5	2	7
3	8	9	7	2	5	4	6	1
2	7	5	4	6	1	8	3	9

Népmesék óvodásoknak

A varga, a szikra és a bab

Egyszer volt a világon egy varga, egy szikra és egy bab, ezek mind a hárman elmentek utazni. Útközben egy víz mellé értek, de nem tudtak rajta átmenni, mert csak egy szalmaszálból volt a híd.

Tanakodtak egy darabig, egyszer azt mondja a bab:

– Eredj, te varga, próbáld meg, át lehet-e menni.

– Én nem próbálhatom, mert nehéz ember vagyok, s beleszem; eredj által te, bab! – Hiszen én sem mehetek, mert én is nehéz vagyok; menj által te, szikra, te úgyis könnyű legény vagy!

A szikrának nem kellett sok biztatás, felugrik a szalmahídra, de alig halad egy pár lépést, meggyullad a szalmahíd, elég, s a szikra belepottyan a vízbe. Amint ezt a bab meglátta, akkorát kacagott, hogy menten kettérepedt. Nosza, a varga kapja a tút s az árat, összevarrja, s egy nagy fekete foltot vet a babra. Aki nem hiszi, nézze meg, máig is ott van rajta a fekete folt!

A három kiskecske, a bak és a farkas

Volt egyszer egy kecskcsalád: egy bakkecske, három kiskecske meg egy anyakecske. Elindultak az erdőre friss rügyeket szedni. Mikor az első ment, meglátta egy farkas.

– Hova méysz, te kiskecske? (vastag hangon)

– Megyek az ágra. (vékony hangon)

– Hát nem félsz, hogy megeszlek? (vastag hangon)

– Jaj, félek! (vékony hangon)

– Hát mért beszélsz olyan vékony hangon? (vastag hangon)

– Mert félek. Edd meg a másikat, mert az kövérebb. (vékony hangon)

Akkor jött a közbelső.

– Hova méysz, te kiskecske? (vastag hangon)

– Megyek az ágra. (vékony hangon)

– Hát nem félsz, hogy megeszlek? (vastag hangon)

– Jaj, félek! (vékony hangon)

– Hát mért beszélsz olyan vékony hangon? (vastag hangon)

– Mert félek. Edd meg a másikat, mert az kövérebb. (vékony hangon)

Akkor jött a legnagyobb.

– Hova méysz, te kiskecske? (vastag hangon)

– Megyek az ágra. (vékony hangon)

– Hát nem félsz, hogy megeszlek? (vastag hangon)

– Jaj, félek! (vékony hangon)

– Hát miért beszélsz olyan vékony hangon? (vastag hangon)

– Mert félek. Edd meg, amelyik utánam jön, mert az bak. (vékony hangon)

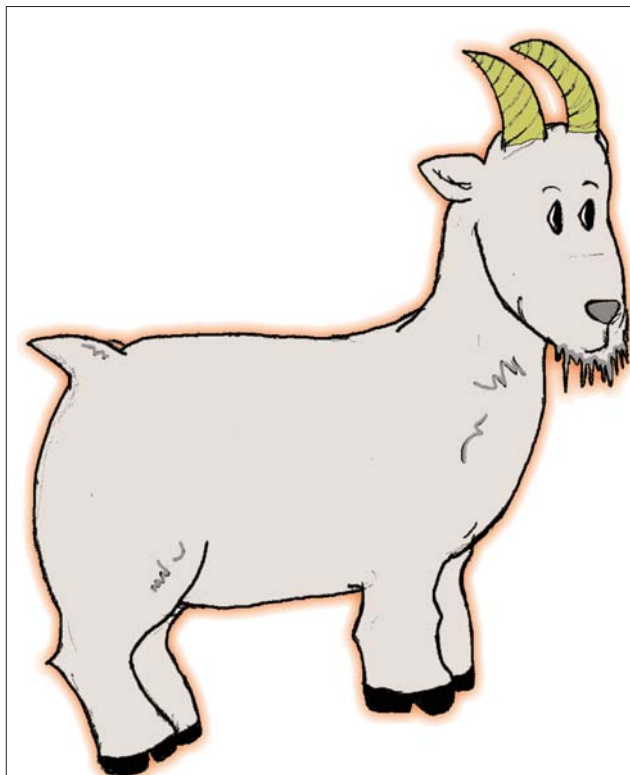
Akkor jött a bakkecske.

– Hova méysz, te bakkecske? (vastag hangon)

– Megyek az ágra. (vastag, erős hangon)

– Hát nem félsz, hogy megeszlek? (vastag hangon)

– Nem félek, mert két pár pisztoly fejem felett, poros

zacskó lábam között. Elfuss, ha az életed kedves! (vastag, erős hangon, kiáltva)

Hó, cő, megijedt a farkas, s elfutott! Még ma is fut, ha eddig meg nem állott. Itt a vége, fuss el véle!

A félig nyüzött bakkecske

Volt egyszer egy öregember meg egy öregasszony, s azoknak volt három gyermekük meg egy kecskéjük. Azt a kecskét el kellett vinni legeltetni. Az öregember elküldte a legnagyobb gyermekét – Feri volt a neve –, hogy legeltesse meg a kecskét. A gyermek megleltet-

te, hazavitte. Az öregember kérdezte:

– Ettél-e, kecske, ittál-e?

A kecske azt mondta:

– Se nem ettem, se nem ittam.

Akkor az ember elküldte a középső gyereket – Gyuri volt a neve –, hogy etesse meg, itassa meg a kecskét. Az is elvitte, megetette, megittatta jól, és hazavitte.

Megint kérdi az öreg:

– Ettél-e, kecske, ittál-e?

A kecske megint azt felelte:

– Se nem ettem, se nem ittam.

Akkor az ember elküldte a harmadik gyereket, Pistát, hogy megetesse a kecskét.

Megetette, megittatta jól, és hazavitte. Megint kérdi az öreg:

– Ettél-e, kecske, ittál-e?

A kecske megint azt felelte:

– Se nem ettem, se nem ittam.

Akkor elküldte az öregasszonyt, hogy legeltesse meg azt a kecskét. Az is elvitte, megetette, megittatta jól, és hazavitte. Megint kérdezte az öreg:

– Ettél-e, kecske, ittál-e?

A kecske megint azt felelte:

– Se nem ettem, se nem ittam.

Akkor az öreg megharagudott.

– Megállj, kecske, én is elviszlek, megetetlek, megittalak, lássuk, nekem is így felelsz-e, hogy se nem ettem, se nem ittam!

Akkor az öreg megetette, megittatta és hazavitte. Kérdezte otthon:

– No, ettél-e, kecske, ittál-e?

De a kecske neki is azt felelte:

– Se nem ettem, se nem ittam.

Az öreg vett egy kötelet, s megkötötte egy fához a kecskét, és féligre megnyúzta. Akkor elengedte a kecskét, hogy menjen világgá. A kecske mendegélt, kiért egy erdőbe. Talált egy borzházat, és bement abba.

Mikor a borz hazament, kérdezte, ki van benn a házban. Akkor a kecske azt felelte:

– Én vagyok, a féligre nyüzött bakkecske.

A borz nem tudta, hogy mit csináljon, hogyan csalogassa ki a kecskét, hogy ő tudjon bemenni.

Akkor elment, s elhívta a farkas komáját, és így szólt neki:

– Gyere, komám, segíts, csalogassuk ki valahogy azt a kecskét a házamból.

A farkas elment, de az se bírta a házból kicsalogatni a kecskét. Akkor a borz elment a róka komához, s azt mondta:

– Gyere, komám, csalogassuk ki valahogy azt a kecskét a házamból.

Elment a róka, de az se bírta kicsalogatni. Akkor összetanakodtak, hogy még kit hívjanak oda segítségnek. A róka körülnézett, felnézett a fára, és meglátott egy szúnyogot a fa tetején. Így szólt neki:

– Gyere, szúnyog komám, hogy csalogassuk ki a féligre nyüzött bakkecskét a borz koma házából.

Akkor azt mondta a szúnyog:

– Csak csendbe legyetek, én mindjárt odaszálllok.

A szúnyog beszállott a borz házába, és belecspített a kecske hátába. Mindjárt kiment a házból a kecske. Úgy elszaladt, hogy még máig is szalad, ha meg nem állott.

Ha a kecske el nem szaladt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Az „Icinke-picinke”

című mesekönyvből

(Válogatta és szerkesztette:

Kovács Ágnes)

Tizenkét hónap a természetben

Sepsiszentgyörgy-Réty között a távolság mindössze tizenkét kilométer. A várost elhagyva az út mind két oldalán Rétyig mezőgazdasági terület terül el. Ezen a szakaszon ősszel és télen több tucat egerészölyv, gatyásölyv figyelhető meg. Bárki, aki arra jár, kis türelemmel remek fotókat ké-

szíthet. A gatyásölyv akkora, mint a jól ismert egerészölyv, de mint neve is jelzi „gatyás” az-az a csüdje egészen az ujjakig tollas. Legtöbbször a mezőben egy feltüremkedett földkupacon, vagy az útszéli alacsony fák vékony ágain kasztkodva ülnek, de volt, hogy szítálva, vagyis egyhelyben repülve a

levegőben a talajtól négy-öt méterrel láttam az ölyveket. Hasonlóképp szítál, a vörös vércse is, azonban kisebb termete miatt azt egész könnyedén végzi, nem úgy, mint a nagytestű ölyv. A vörös vércse akár húsz-húszonöt méter magasba is felmegy a levegőbe, ahonnan éles szemével fürkészi a ta-

lajt majd, hirtelen aláveti magát, zuhan, de legtöbb esetben megáll, olyan öt-hat méterre a talajtól, és újra szítálni kezd. Minden bizonynyal ilyenkor a kiszemelt zsákmány, ami lehetett egy egér is, gyorsan elmenekült.

A rétyi keresztútnál az utóbbi időben, minden ősszel, feltűnik egy réti sas is. Volt olyan év mikor ősszel két példányt is láttam, a madarásznaplóm szerint 2005. ben. Háromszéken nem fészkel a réti sas, az őszi madárvonulás alatt vetődnek erre a területre, és csak néhány napot tartózkodnak itt.

Egyik nap horgászok jelezték: a nagy madár megérkezett! Ők mesélték, hogy délután látták a nagy tó fölött, körözött, majd átszállt a középső tóra ahol karnyújtásnyira a szemük láttára emelt ki egy méretes kárászt. Sajnos ilyen jelenetet megfigyelni mindeddig nem sikerült, elkerült a madarász szerencse, de bízom abban, hogy eljön az az ősz, amikor sikerülni fog.

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Gatyás ölyv

Alma textilgomolyából

Ezt a szép piros almát színes fonalakkal elkészítheted. Egy száraz ágra pedig ha minél többet felakasztasz kész is van a kis szobanövény, egy vidám almafa.

Szükséges eszközök: piros vagy sárga színű fonal, barna és zöld színű textillel bevont drót, olló.

Elkészítés: A barna színű textillel bevont drót köré la-

zán tekerd fel a piros fonalt gomolyába. Minél többet tekersz, az alma annál nagyobb és kerekesebb lesz. Ha kész vagy húzd össze a képen látható módon, és mielőtt a végét összecsavarnád húzd bele a zöld színű textillel bevont drótot is megcsavarva. Ez lesz az alma levele. Ha már elég sok almád van, aggasd fel egy ágra, és máris kész az almafa. Jó szórakozást!

Hétfégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette